

ΠΑΝΗΓΥΡΙΣΜΕΝΟ
ΤΕΑΤΟ
Ταχ. Γραμμείο
Κ.Κ.Α.
Αριθμός Αδειας

ΕΛΤΑ
Hellenic Post

ΚΩΔ. ΕΝΤΥΠΟΥ: 6427

Ο ΦΑΡΟΣ ΤΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΙΤΩΝ ΑΤΤΙΚΗΣ
Απρίλιος - Μάιος - Ιούνιος 2008
Τεύχος 260

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

1. "Ο ΦΑΡΟΣ ΤΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ" καθιερώνει τη σελίδα αναγνωστών, στην οποία θα δημοσιεύει επιστολές ή άλλα αξιόλογα σημειώματα με αριθμό λέξεων μέχρι 200. Παράλληλα, θα γίνονται δεκτά και άλλα αυτοτελή άρθρα καθώς και ανέκδοτες φωτογραφίες από το οικογενειακό αρχείο μας. Όλα τα κείμενα πρέπει να αναφέρονται σε σημαίνοντα γεγονότα της σύγχρονης ζωής ή στο ιστορικό και ανεξερεύνητο παρελθόν της Αλεξανδρούπολης. Οι φίλοι αναγνώστες θα πρέπει να αποφεύγουν τις αναφορές σε περιστατικά και βιώματα καθαρά προσωπικά.

Η Σ.Ε. θα έχει την ευχέρεια να επιλέγει την αποστελλόμενη ύλη και να κρίνει με αμερόληπτη διακριτικότητα ποια θα είναι κατάλληλα για δημοσίευση. Οι επιστολές παρακαλούμε να αποστέλλονται στην εξής διεύθυνση: **Κράτης Ποιμενίδης, Κερκύρας 65 - Κυψέλη, Τ.Κ. 113 62 Αθήνα.**

2. Όσοι ενδιαφέρονται να ενημερώνουν τους αναγνώστες του περιοδικού για εκδόσεις βιβλίων ή περιοδικών τους, παρακαλούμε να αποστέλλουν αντίτυπο στην διεύθυνση: **Αλεξάνδρα Μποτονάκη, Θεμιστοκλέους 33, Τ.Κ. 154 51 Νέο Ψυχικό - Αθήνα, fax: 210 6753216.**

3. Επειδή πιστεύουμε ότι διακαής πόθος όλων μας είναι η έκδοση του παρόντος περιοδικού να διαρκέσει πολλά χρόνια και σταδιακά να επιτυγχάνεται η θελτίωσή του με αύξηση σελίδων και προσθήκη χρωμάτων, παρακαλούμε να συμβάλετε στην προσπάθειά μας με οικονομική ενίσχυση. Μπορείτε λουπόν να ενισχύσετε οικονομικά την έκδοση του περιοδικού με δύο τρόπους:

α) Ως δωρεά ή χορηγία

β) Ως προσφορά για κοινωνικούς λόγους.

Και στις δύο περιπτώσεις μπορείτε να καταθέτετε το ανάλογο ποσό στην **Τράπεζα Εργασίας, αριθμ. λογαρ. EFG Eurobank Εργασίας 0026-0251-56-0100338892**, ενημερώνοντας τηλεφωνικά τον Πρόεδρο του Συλλόγου κ. **Παναγιώτη Τσιακίρη**, τηλ. **210 6004855**.

Ο ΦΑΡΟΣ ΤΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΤΕΥΧΟΣ 26

ΑΠΡΙΛΙΟΣ - ΜΑΪΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ

2008

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ: Πολιτιστικός και Ψυχαγωγικός Σύλλογος Αλεξανδρουπολιτών Αττικής.

Συγγρού 137 & Αιγαίου Τ.Κ. 171 21 Νέα Σμύρνη

5ος όροφος, Τηλ. 210 3215354

ΕΚΔΟΤΗΣ: Π. Τσιακίρης Πρόεδρος

Επτανήσου αρ. 7

153 41 Αγία Παρασκευή

Τηλ. 210 6004855

Υπεύθυνος κατά νόμον:

Παν. Τσιακίρης Πρόεδρος Συλλόγου

Επιμέλεια ύλης: **Αλεξάνδρα Μποτονάκη**

Τηλ. 210 6723649

Συντάσσεται από Επιτροπή. Το κύριο άρθρο και όσα κείμενα είναι ανυπόγραφα απηχούν τις απόψεις της Σ.Ε. Τα ενυπόγραφα άρθρα εκφράζουν τις απόψεις του συγγραφέα.

Τιμή τεύχους 0,01 €

Κωδικός 6427

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΕΚΤΥΠΩΣΗ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ

Μαρία Μπουζάλα

Λ. Αλεξάνδρας 18 - Αθήνα 106 82

Τηλ: 210 8837081 - fax: 210 8252075

e.mail: bouzala@otenet.gr

Σ' αυτό το τεύχος συνεργάστηκαν το Δ.Σ.

Γεωργίου Γρηγόρης, Γεωργιάδης Αντώνης,
Δαιδού Υβόνη, Καραμανίδου-Μίχου Γεωργία,
Κουκουρίκου Στρατούλα, Μποτονάκη Αλεξάνδρα,
Πινάτζη-Αννίνου Πέπη,
Ποιμενίδης Κράτης, Τσιακίρης Παναγιώτης

Εξώφυλλο - Οπισθόφυλλο:

«Στο φως των Μαγιάτικου φεγγαριού καθρεπτίζονται
τα πλοία που μεταφέρουν τον Ελληνικό Στρατό
στο λιμάνι του Δεδέαγατς».

Θ. Ορδονμποζάνης "Προκτήτωρ Πόλις"
Αλεξανδρούπολη 2006, σελ. 91.

Καλλιτεχνική σύνθεση:

Απόστολος Μπουζάλας

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	σελ.
Αλεξάνδρα Μποτονάκη: Επετειακά: Η εδαφική εξέλιξη της Ελλάδας από το 1832 έως το 1948	2
Θεόδωρος Ορδονούποζάνης: Πρόσωπα και Μορφές της Αλεξανδρούπολης, Αλέξανδρος Παπαθανάσης	6
Βούλα Αρβανιτίδου: Ελευθέρια 2008	9
Θεόδωρος Ορδονούποζάνης: Η συμβολή των Προσκόπων στην απελευθέρωση της πόλης	10
Κράτης Ποιμενίδης: Θρακική γη και μεγάλες ιστορικές μάχες	12
Υθόνη Δαΐδου: Ο αποκριάτικος χορός μας	14
Αλεξάνδρα Μποτονάκη: Στήλη θιβλίων	15
ΔΩΡΕΕΣ, ΧΟΡΗΓΙΕΣ	16
Πασχάλης Α. Χριστοδούλου: Ορφέας, Ορφισμός, Ορφικοί ύμνοι, μέρος I, εν. 3	17
Τώνης Γεωργιάδης: Ελάτη, Περτούλι, Λίμνη Πλαστήρα, Τρίκαλα	19
ΤΙΜΩΜΕΝΑ ΠΡΟΣΩΠΑ:	
Κωνσταντίνος Παταπάτης	21
Αμαλία Καραϊσκάκη-Δούκα Εορτασμός “Ημέρας Παιδικού Βιθλίου”	22
Γιώργος Ψύλλας: Θράσσες Σριλανκέζες...	23
ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ	24
Γ. Παναγιώτου - Γρ. Γεωργίου: Το παλιό Νοσοκομείο	25
Ραλλού Ζαρκάδη: Το κατίκι “Νέα Ζωή”	26
Πασχάλης Α. Χριστοδούλου: Στην Αγία Αναστασία της Μάκρης	27
Υθόνη Δαΐδου: Καστοριά, Δισπηλιό, Πρέσπες, Νυμφαίο	29
ΕΓΚΑΙΝΙΑ ΝΕΩΝ ΓΡΑΦΕΙΩΝ ΤΟΥ ΘΡΑΚΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ	34
Ανέστης Νικολαΐδης: Οδός Εμπορίου	35
Μαίρη Υπερείδου-Χατζή: Πάει για ψάρεμα κι αυτός...	37
Ζαφείρης Αλεξιάδης: Πανηγύρι στη Μαϊστρο	39
Υθόνη Τερζούδη: Αγώνας βόλεϊ	41
ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΑΠΟ ΤΟ ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ “ΔΙΟΝΥΣΟΣ”	42
Καίτη Μαρούδη-Βλαχογιάννη: Ο πρώτος φοιτητικός χορός	43
ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ	44
Αμαλία Καραϊσκάκη-Δούκα: Αλεξανδρούπολη: “Οικονομίας πανόραμα”	45
Υθόνη Δαΐδου: Επιλογές από τον Τόπο της Αλεξανδρούπολης	46
Στρατούλα Κουκουρίκου: Συνταγές	48
Παναγιώτης Τσιακίρης: Photo-album	49
Σκίτσα: Γρηγόρης Γεωργίου	

Αγαπητοί συμπατριώτες, αγαπητοί φίλοι,

Καλό Καλοκαίρι!

Οι «εκπαιδευτικές εκδρομές» μας έγιναν ευχάριστες αναμνήσεις, έμεινε όμως το παράπονο για τη χαμένη επίσκεψη στη γενέτειρα για τα "ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ". Εντυχώς πολλοί είναι οι απόφοιτοι που προγραμμάτισαν για φέτος τις συναντήσεις τους. Οι πρόωρες ζέστες μας θύμισαν ότι είναι καιρός να προετοιμαστούμε για θερινές διακοπές και μπάνια στις ομορφες και γαλάζιες ακρογιαλιές της πατρίδας μας.

Για άλλη μια φορά εκφράζουμε την ικανοποίηση αλλά και τις ευχαριστίες μας για την υποδοχή και τη συμπαράστασή σας, που μας δίνουν το κουράγιο και τη δύναμη να συνεχίσουμε. Πολλά τα τηλεφωνήματα, πολλές οι συνεργασίες, τι να σου κάνουν οι 40 σελίδες; Άντε λοιπόν να πάμε στις 48 και ο Θεός βοηθός!

Το 26ο τεύχος περιλαμβάνει, όπως πάντα, πολλά και ποικίλα θέματα. Όπως μας έχετε εξομολογηθεί, σας ευχαριστεί η ποικιλία των θεμάτων και το διαφορετικό ύφος της κάθε σελίδας. Σ' αυτό το τρίμηνο πραγματοποιήθηκαν πολλές πολιτιστικές εκδηλώσεις, στην Αθήνα αλλά και στην Αλεξανδρούπολη, που ενδιαφέρουν τους φίλους αναγνώστες. Μερικές από αυτές δημοσιεύονται στο περιοδικό μας και ελπίζουμε ότι θα σας αρέσει η επιλογή μας αυτή.

Ενελπιστούμε ότι οι εκδηλώσεις που θα πραγματοποιηθούν στη συνέχεια στις νέες μεγάλες αίθουσες που διαθέτουν το "Θρακικό Κέντρο" και η ΠΑ.Ο.Ν.Ε., θα είναι περισσότερες και ενδιαφέρουσες, ύστερα από την προσφορά του κτηρίου της Κ.Ε.Δ. στη Λεωφ. Συγγρού αρ. 137.

Αλλά "δεί δή χρημάτων καὶ ἀνευ τούτων ουδέν εστι γενέσθαι των δεόντων". Ήδη εμείς ανοίξαμε "στήλη εξοπλισμού" των δικών μας γραφείων και περιμένουμε.

Καθιερώνουμε σελίδα τιμώμενων προσώπων της πόλης μας. Κατά καιρούς γίνονται ανάλογες εκδηλώσεις στην Αλεξανδρούπολη ή σε άλλη πόλη, κατά τις οποίες τιμώνται πρόσωπα "εν ζωῇ" για την κοινωνική ή πολιτιστική τους προσφορά. Παρακαλούμε τους αναγνώστες μας να μας στέλνουν ενυπόγραφο υλικό, διακοσίων λέξεων το πολύ, με μία ή δύο φωτογραφίες και η Σ.Ε. θα αποφασίζει για τη δημοσίευσή τους, εφ' όσον το περιεχόμενο θα καλύπτει τους στόχους του περιοδικού.

Με την πίστη ότι θα σας έχουμε συμπαραστάτες και αρωγούς στην προσπάθειά μας, αλλά και δίπλα μας στις διάφορες εκδηλώσεις και δραστηριότητες του Συλλόγου, σας ευχόμαστε ολόψυχα

Χαρούμενες διακοπές!

To Διοικητικό Συμβούλιο

ΕΠΕΤΕΙΑΚΑ

Η εδαφική εξέλιξη της Ελλάδας από το 1832 έως το 1948

Γράφει η Αλεξάνδρα Μποτονάκη

Σ' αυτό το τεύχος και στην ενότητα των ΕΠΕΤΕΙΑΚΩΝ θεωρήσαμε σκόπιμο να δούμε την ενσωμάτωση της Θράκης στον ελληνικό κορμό, στις 14 Μαΐου 1920, ως ένα από τους πολλούς σταθμούς της εδαφικής εξέλιξης του σύγχρονου Ελληνικού κράτους.

Στις 14 Μαΐου 1920 η Ελλάδα μεγάλωσε κατά 8.586 τετρ. χλμ. Είναι το τέταρτο σκαλοπάτι που ανεβαίνει στη νεότερη ιστορική της διαδρομή, εδαφικά και πληθυσμιακά, ύστερα από ένοπλες προσπάθειες, διπλωματικούς ογώνες, κυρίως όμως με το αγωνιστικό φρόνημα των ανθρώπων της, εντεταγμένο μέσα στο πνεύμα της Μεγάλης Ιδέας¹.

Έχουμε αναφερθεί αρκετά διεξοδικά για τα γεγονότα γύρω από την 14η Μαΐου 1920, στην αντίστοιχη ενότητα των προηγουμένων τευχών, στα έξι χρόνια που κυκλοφορεί το περιοδικό μας. Σήμερα όμως θα κάνουμε μια μικρή αναφορά και στις άλλες σημαντικές στιγμές της νεότερης Ελλάδας και θα αποτυπώσουμε με χάρτες την εδαφική εξέλιξη του σύγχρονου Ελληνικού κράτους.

Το 1832, με τη συνθήκη της Κωνσταντινούπολης, ορίστηκαν, ως γνωστόν, τα πρώτα σύνορα της νεότερης Ελλάδας. Από το 1832 μέχρι το 1864 τα σύνορα της Ελλάδας παρέμειναν τα ίδια.

1ος Σταθμός

Το Ιόνιο κράτος, καρπός της συνθήκης των Παρισίων (17 Νοεμβρίου 1815) τελούσε τυπικά υπό την προστασία της Μ. Βρετανίας, ουσιαστικά όμως υπό την επικυριαρχία της. Γι' αυτό προκλήθηκαν αντικαθεστωτικά αισθήματα του λαού των Ιονίων νήσων και κάτω από την επιδραση της επονά-

ΣΥΜΒΑΣΗ ΛΟΝΔΙΝΟΥ (Μάιος 1832) - ΣΥΜΒΑΣΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗΣ (Ιούλιος 1832): Ανεξάρτητο ελληνικό κράτος με βασιλιά τον Όθωνα της Βαναρίας και με οριστικά σύνορα του πρώτου ελληνικού κράτους στη γραμμή Αμβρακικού - Παγασητικού, μαζί με την Εύβοια, τις Σποράδες, τις Κυκλαδες και τα γύρω από την Πελοπόννησο νησιά.

1. Για τη Μεγάλη Ιδέα έχουν διατυπωθεί αντιφατικές θέσεις ιστορικών, πολιτικών και άλλων σχετικών μελετητών.

στασης για το Σύνταγμα του 1843, αλλά και των επαναστατικών κινημάτων της Ευρώπης του 1848, ζητούσαν συνεχώς την ένωση με την Ελλάδα. Παρ' όλη την αντίδραση της Μ. Βρετανίας και των άλλων μεγάλων δυνάμεων, το αίτημα ικανοποιήθηκε με τη συνθήκη της 14 Νοεμβρίου 1863 και πραγματοποιήθηκε το 1864, ως δώρο στον νέο βασιλιά Γεώργιο Γλύχμπουργκ.

Για ένα ολόκληρο αιώνα ο Ελληνισμός αγωνίζόταν για ανεξαρτησία και την εθνική του ολοκλήρωση. Έγιναν πολλές εξεγέρσεις στις περιοχές που δεν είχαν ελευθερωθεί, αλλά και αρκετοί πόλεμοι ανάμεσα στην Ελλάδα και την Οθωμανική Αυτοκρατορία: στα χρόνια του Κριμαϊκού πολέμου (1853-1860) προκλήθηκαν εξεγέρσεις στη Θεσσαλία και στην Ήπειρο. Ο Όθωνας υποστήριξε τις επαναστάσεις αυτές, αλλά οι Άγγλοι και οι Γάλλοι, οι οποίοι είχαν διαφορετική πολιτική, αφού προσπάθησαν να πείσουν τον Όθωνα να τις σταματήσει, ανεπιτυχώς, κατέλαβαν το λιμάνι του Πειραιά, κάνοντας οικονομικό αποκλεισμό και προσβλητικές για τους Έλληνες παρελάσεις στην Αθήνα. Οι εξεγέρσεις αυτές απέτυχαν. Παράλληλα, ως τον Ιούνιο του 1854, η επανάσταση στοίχισε πολλές απώλειες τόσο στους υπόδουλους Έλληνες, όσο και στο Ελληνικό κράτος. Πολλά χωριά καταστράφηκαν ολικώς ή μερικώς στις περιοχές της Θεσσαλίας και Ήπειρου και πολλοί υπόδουλοι εσφάγησαν με αγριότητα.

2ος Σταθμός

Επαναστάσεις στην Κρήτη - Εξεγέρσεις στη Θεσσαλία και στη Μακεδονία

Οι Κρητικοί ζητούσαν να απαλλαγούν από την τουρκική κατοχή με συχνές εξεγέρσεις κατά τη διάρκεια του 19ου αι. Η εξέγερση όμως του 1866-69, με τους ηρωισμούς της, απασχόλησε τη διεθνή διπλωματία και κινητοποίησε υλικά και ηθικά τον ελληνισμό, αλλά όχι τις μεγάλες δυνάμεις.

Άλλη μία επανάσταση έγινε το 1896 με την υποστήριξη του ελληνικού στρατού και στόλου αυτή τη φορά. Αποτέλεσμα, ο αυτοχής ελληνοτουρκικός πόλεμος του 1897 και η συντριβή του ελληνικού στρατού. Οι μεγάλες δυνάμεις όμως αναγνώρισαν ως αυτόνομο κράτος την Κρήτη με διοικητή έλληνα πρύγκιπα.

Στον 19ο αι. μεγάλος αναβρασμός παρατηρείται στα Βαλκάνια μέσα στα πλαίσια του Ανατολικού Ζητήματος. Η Ρωσία, θέλοντας να βγει στο Αιγαίο, μετά τον Κριμαϊκό πόλεμο, μέσω των σλαβικών βαλκανικών κρατών, υποκίνησε τον εθνικισμό τους, επικεντρώνοντας στον εθνικισμό των Βουλγάρων (απόσχιση Βουλγαρικής εκκλησίας από το Πατριαρχείο και ίδρυση αυτοκέφαλης με το όνομα «Εξαρχία», υποχρεωτική γλώσσα της εκκλησίας η βουλγαρική, άσκηση προπαγάν-

Οι πρώτοι Κρήτες βουλευτές στην Ελληνική Βουλή. Στη μέση ο Ελ. Βενιζέλος (Αθήνα, Μουσείο Βενιζέλου, φωτ. Κ. Μεγαλοκονόμου) [2].

δας στα σλαβόφωνα χωριά της Μακεδονίας, η οποία ως γνωστόν παραμένει υπό τουρκική κατοχή ακόμη). Έτσι γεννήθηκε μια μεγάλη Βουλγαρία που έπιανε από το Δούναβη και κατέληγε στο Αιγαίο και που περιλάμβανε την ανατολική Μακεδονία, εκτός από τη Χαλκιδική, αλλά και την περιοχή του Μοναστηρίου μέχρι τη λίμνη Αχρίδα. Ακολούθησε η συνθήκη του Αγίου Στεφάνου, το 1878, που υλοποιούσε το πρόγραμμα του πανσλαβισμού.

Ενοχλημένες οι άλλες ευρωπαϊκές δυνάμεις υπογράφουν τη συνθήκη του Βερολίνου (1878). Η Ελλάδα, χωρίς να πάρει μέρος σ' αυτήν, υφίσταται την εξής επίπτωση: Η περιοχή της Θράκης, από τον Αίμο έως τα σημερινά ελληνικά σύνορα, έγινε μια δεύτερη ηγεμονία με πρωτεύουσα τη Φιλιππούπολη και χριστιανό ηγεμόνα που διόριζε ο σουλτάνος, με το όνομα Ανατολική Ρωμυλία.

Στον ελληνικό χώρο όμως η καταπίεση των ελληνικών πληθυσμών από τους Τούρκους στη Θεσσαλία, Ήπειρο και

Μακεδονία, αλλά και η μη εφαρμογή του «οργανικού νόμου» στην Κρήτη, προκάλεσαν εξεγέρσεις στις περιοχές αυτές, οι οποίες ευνοήθηκαν από την έκρηξη του σερβοτουρκικού και ρωσοτουρκικού πολέμου (1876-1878), δηλαδή το έτος που υπογραφόταν η συνθήκη του Βερολίνου.

Η αναποφασιστικότητα των ελληνικών κυβερνήσεων και η αδυναμία στην οργάνωση και στελέχωση των επαναστατικών θεμάτων, δεν έφεραν σημαντικά οφέλη, εκτός από την Κρήτη, επηρέασαν όμως τις ευρωπαϊκές κυβερνήσεις στην απόφασή τους να επεκταθούν τα ελληνικά σύνορα προς τα βόρεια.

Υστερα λοιπόν από πίεση της Γαλλίας, το 1881, παραχωρήθηκε στην Ελλάδα η Θεσσαλία, εκτός από την Ελασσόνα, και η περιοχή της Άρτας από την Ήπειρο.

3ος Σταθμός

Βαλκανικοί πόλεμοι

Το βαλκανικό μέτωπο κατά της Τουρκίας ήταν γεγονός. Η εξασθένιση της οθωμανικής αυτοκρατορίας, εξ αιτίας του πολέμου με την Ιταλία, η βάναυση κατάπτηση των δικαιωμάτων των εθνοτήτων που ζούσαν στα εδάφη της, η έξαρ-

Η συνθήκη του Λονδίνου (1913)

Άρθρον 2

Η Αυτού Μεγαλειότης ο Αυτοκράτωρ των Οθωμανών εκχωρεί προς τας Αυτών Μεγαλειότητας τους Συμμάχους Ηγεμόνας πάσας τας επί της ευρωπαϊκής ηπείρου εδαφικάς εκτάσεις της Αυτοκρατορίας Αυτού προς δυσμάς, γραμμής αρχομένης από της επί τού Αιγαίου πελάγους Αίνου μέχρι της επί του Ευξείνου Πόντου Μηδείας, εξαιρουμένης της Αλβανίας.

Άρθρον 4

Η Αυτού Μεγαλειότης ο Αυτοκράτωρ των Οθωμανών δηλοί ότι εκχωρεί εις τας Αυτών Μεγαλειότητας τους Συμμάχους Ηγεμόνας την νήσον Κρήτην και ότι παραιτείται υπέρ Αυτών πάντων των ων εκέκτητο επί της νήσου ταύτης κυριαρχικών και άλλων δικαιωμάτων.

Άρθρον 5

Η Αυτού Μεγαλειότης ο Αυτοκράτωρ των Οθωμανών και αι Αυτών Μεγαλειότητες οι Σύμμαχοι Ηγεμόνες δηλούσιν ότι εμπιστεύονται εις την Αυτού Μεγαλειότητα τον Αυτοκράτορα της Γερμανίας, εις την Αυτού Μεγαλειότητα τον Αυτοκράτορα της Αυστρίας, εις τον Πρόεδρον της Γαλλικής Δημοκρατίας, εις την Αυτού Μεγαλειότητα τον Βασιλέα της Μεγάλης Βρετανίας και Ιρλανδίας, εις την Αυτού Μεγαλειότητα τον Βασιλέα της Ιταλίας και εις την Αυτού Μεγαλειότητα τον Αυτοκράτορα πασών των Ρωσιών την φροντίδα ν' αποφασίσωσι περί της τύχης πασών των Οθωμανικών νήσων του Αιγαίου Πελάγους, εκτός της Κρήτης, και περί της Χερσονήσου του Αθωνος.

ση του εθνικού συναισθήματος στα βαλκανικά κράτη για την απελευθέρωση των αλύτρωτων αδελφών, ο επεκτατικός ανταγωνισμός των μεγάλων δυνάμεων σε μια περιοχή ζωτική για τα οικονομικά τους συμφέροντα (δρόμος για τις αγορές της ανατολής και τα πετρέλαια), όλα αυτά οδηγούσαν στη σύγκρουση. Η Ελλάδα ήδη είχε μπει σε δρόμο αναδιοργάνωσης, με ισχυρό στρατό, και ήταν έτοιμη να αρχίσει τον αγώνα για την απελευθέρωση του ελληνισμού.

Ο πρώτος βαλκανικός πόλεμος έληξε με την υπογραφή της συνθήκης του Λονδίνου (17-30 Μαΐου 1913) κατά την οποία ο σουλτάνος παραχωρεί όλες τις ευρωπαϊκές κτήσεις στις δυνάμεις.

Η συνθήκη αυτή, προσπαθώντας να εξισορροπήσει τα συμφέροντα των δυνάμεων με τα αιτήματα των βαλκανικών λαών, περιείχε ασάφειες και παραλείψεις και δεν κοθόριζε επακριβώς τα σύνορα μεταξύ των βαλκανικών χωρών. **Αποτέλεσμα: ακολουθεί ο Β' Βαλκανικός πόλεμος, μεταξύ των συμμάχων αυτή τη φορά, για τη διανομή της Θράκης και της Μακεδονίας.** Ο πόλεμος κλείνει με τη συνθήκη του Βουκουρεστίου (28 Ιουλίου / 10 Αυγούστου 1913), η οποία επικυρώνει μερικώς τις νέες ανακατατάξεις στα Βαλκάνια. Στη Βουλγαρία παραχωρείται μια λωρίδα εξόδου στο Αιγαίο μεταξύ του Πόρτο Λάγος και της Αλεξανδρούπολης, δηλαδή περίπου η σημερινή δυτική Θράκη. **Τα νησιά του Αιγαίου παραχωρούνται οριστικά στην Ελλάδα με διακοίνωση των ευρωπαϊκών δυνάμεων (13 Φεβρουαρίου 1914),** εκτός από τα Δωδεκάνησα που εξακολουθούσε να κατέχει η Ιταλία. **Η Κρήτη ενώνεται με την Ελλάδα, εφόσον οι δυνάμεις δέχτηκαν την ελληνική απόφαση ότι θεωρεί την Κρήτη ελληνικό έδαφος πια.** Η Τουρκία αναγνωρίζει τη νέα κατάσταση αργότερα. **Επίσημα η ένωση έγινε την 1η Δεκεμβρίου 1913.** Το σημαντικότερο για την Ελλάδα είναι ότι με τη συνθήκη αυτή παραχωρείται σ' αυτήν η ανατολική Μακεδονία με τη Θεσσαλονίκη και την Καβάλα, καθώς και η νότια Ήπειρος. Η επιφάνεια του ελληνικού εδάφους διπλασιάζεται (από 63.211 τετρ. χλμ. σε 120.308 τετρ. χλμ.), ως επίσης και ο πληθυσμός της (από 2.631.952 κατ. σε 4.718.221 κατ.).

4ος Σταθμός 1919, 1920-1923

Μετά το τέλος του Α' Παγκόσμιου Πολέμου και τη συμμετοχή της Ελλάδας σ' αυτόν, έρχονται τα γεγονότα για τα οποία γιορτάζουμε ως την ενεργό κορύφωσή τους στις

14 Μαΐου 1920. Η ηττημένη σύμμαχος της Γερμανίας Βουλγαρία χάνει το δώρο που της είχαν κάνει οι σύμμαχοι το 1913 με τη συνθήκη του Βουκουρεστίου.

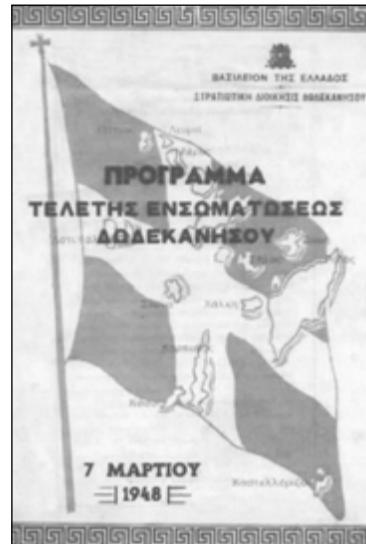
5ος Σταθμός

1947-1948

Η τελευταία εδαφική εξέλιξη του σύγχρονου ελληνικού κράτους πραγματοποιήθηκε στις 7 Μαρτίου 1948. Η επίσημη ενσωμάτωση των Δωδεκανήσων στον ελληνικό κορμό έγινε πριν 60 χρόνια και εκεί σταμάτησε η εδαφική εξέλιξη της Ελλάδας (η Κύπρος δεν είχε την ίδια τύχη).

Η ενσωμάτωση των Δωδεκανήσων ήρθε ως αποτέλεσμα της ήττας των Γερμανών, συμμάχων των Ιταλών, κατά το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Τα νησιά παραδόθηκαν αρχικά στις συμμαχικές δυνάμεις, παρέμειναν για λίγο υπό βρετανική διοίκηση, με ταυτόχρονη παρουσία των ιερολοχιτών, που είχαν συμβάλει στην απελευθέρωση μερικών νησιών.

Στη διάσκεψη των Παρισίων (27 Ιουνίου 1946) αποφασίστηκε η ένωση των Δωδεκανήσων με την Ελλάδα, η επικύρωση έγινε στις 10 Φεβρουαρίου 1947 και στις 15 Σεπτεμβρίου του ίδιου έτους οι βρετανικές αρχές μεταβιβάσαν και τυπικά τη διοίκηση στην Ελλάδα. Η επίσημη πανηγυρική τελετή έγινε στις 7 Μαρτίου 1948.

Το πρόγραμμα για την τελετή ενσωμάτωσης των Δωδεκανήσων [1].

Βιβλιογραφία

- Κων/νος Ι. Μαζαράκης-Αινιάν, ένας τόσο... γνωστός μας, έκδοση 4ο Γυμνάσιο Αλεξανδρούπολης, Μάιος 2008
- Νεώτερη Ευρωπαϊκή Ιστορία Γεωργ. Κουλικούρδη, Ο.Ε.Δ.Β. 1976
- Ιστορία Νεότερη - Σύγχρονη Ελληνική - Ευρωπαϊκή και Παγκόσμια, Βασίλη Κρεμμυδά, Ο.Ε.Δ.Β. 1984
- Ιστορία νεότερη και σύγχρονη, τ. Γ' Ο.Ε.Δ.Β. 1999, Β. Σκουλάτου, Ν. Δημακοπούλου, Σ. Κόνδη
- Περιοδικό "Ο Φάρος της Αλεξανδρούπολης" τ. 10, 22, 25
- Εγκυλ. Λεξικό "Ηλιος", τ. 6, λήμμα Δωδεκάνησα
- Θράκη, Γ.Γ. Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης, Β' Έκδοση, 2000.

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΟ
1919-1920 Παρίσι - Συνέδριο της ειρήνης
1919, 18 Οκτωβρίου - Ο στρατηγός Γ. Λεοναρδόπουλος καταλαμβάνει την Ξάνθη
1919, 27 Νοεμβρίου - Συνθήκη του Νεϊγύ. Συλλογική κυριαρχία των Συμμάχων στη Θράκη, υπό το Γάλλο στρατηγό Σάρπι, μέχρι τις 14 Μαΐου 1920.
1920, 13-14-15 Μαΐου - Ολοκληρώνεται η απελευθέρωση του Δεδέαγατ - Νεάπολης (Αλεξανδρούπολης). Η ΙΧ Μεραρχία περνά σιδηροδρομικώς από το Δεδέαγατ και κατευθύνεται προς το Κάραγατ. Η μεραρχία του Κωνσταντίνου Μαζαράκη αποβιβάζεται στο Δεδέαγατ. Στολίσκος στο λιμάνι. Δοξολογία στο Ναό του Αγίου Νικολάου, υποστολή της Γαλλικής σημαίας, έπαρση της Ελληνικής, υπογραφή πρωτοκόλλου κατάληψης και απελευθέρωσης της πόλης. Στη συνέχεια ο ελληνικός στρατός προελαύνει προς την Άνατ. Θράκη, τον Ιούλιο 1920.

ΠΡΟΣΩΠΑ - ΜΟΡΦΕΣ ΤΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ

Αλέξανδρος Παπαθανάσης (1889-1967)

Ο αγωνιστής και οραματιστής γιατρός από την Αίνο

Γράφει ο Θεόδωρος Ορδουμποζάνης

Ο Αλέξανδρος Παπαθανάσης (ή Αλέκος, όπως συνήθιζαν να τον αποκαλούν οι φίλοι του), γεννήθηκε το 1889 στην Αίνο. Γόνος πατριαρχικής οικογένειας από την Αίνο και απόγονος (από τη μητέρα του), του Χιώτη αγωνιστή του 1821 Καμμένου. Ο πατέρας του Αντώνης Παπαθανάσης, κάτοικος Αίνου, ήταν μεγαλέμπορος ξυλείας και ενοικιαστής Ιχθυοτροφείων στις εκβολές του πιοταμού Έβρου. Μαζί με τα πέντε από τα επτά παιδιά του εγκαταστάθηκε μονίμως στο Δεδέαγατς και ο μικρότερος απ' όλα τα παιδιά του, ο Αλέξανδρος, έμελλε να πρωταγωνιστήσει αργότερα στην πολιτική και κοινωνική ζωή της πόλης και της Θράκης.

Ο νεαρός Αλέξανδρος, μόλις τελείωσε τις υποχρεωτικές του σπουδές στη Μέση Εκπαίδευση, έφυγε για την Ελβετία, όπου σπουδάσει ιατρική στο Πανεπιστήμιο της Λωζάνης. Εκεί ανακηρύχθηκε διδάκτωρ της Οφθαλμολογίας και εργάσθηκε ως διευθυντής της Οφθαλμολογικής Κλινικής του Πανεπιστημίου της πόλης, με λαμπρή προοπτική. Σύντομα, όμως, θυσίασε τη λαμπρή επιστημονική καριέρα που ανοιγόταν μπροστά του, για να πολεμήσει ως εθελοντής στους Βαλκανικούς πολέμους. Και η μεν επιστήμη θα χάσει ένα σπουδαίο γιατρό, ο Έβρος όμως θα κερδίσει ένα μεγάλο αγωνιστή και οραματιστή της Μεγάλης Ιδέας!

Από τότε ο Αλέξανδρος Παπαθανάσης δεν έπαιυσε να αγωνίζεται για την προσφιλή του Θράκη, σε όλη τη μετέπειτα ζωή του, αλλά και να υπερασπίζεται τις αρχές της Δημοκρατίας, της ελευθερίας και της δικαιοσύνης, τις οποίες υπηρέτησε πιστά μέχρι το θάνατό του.

Συνεργάσθηκε με τον Χαρίση Βαμβακά¹, εκπρόσωπο της Ελληνικής Κυβέρνησης στη Διασυμμαχική Διοίκηση Θράκης (είχε παντρευτεί τη μεγαλύτερη κόρη του Ευφρημία), και τον Γάλλο στρατιωτικό διοικητή Θράκης, στρατηγό Σαρπύ, ως μέλος του Ανώτατου Συμβουλίου της Διασυμμαχικής Διοίκησης, για την υπερίσχυση των εθνικών μας δικαίων και την ένωση της αγαπημένης του Θράκης με τη μητέρα Πατρίδα.

Με την ενσωμάτωσή της στον κορμό της Ελλάδας το 1920, εκατό χρόνια μετά τον απελευθερωτικό αγώνα του 1821, η Θράκη συμμετέχει πλέον ενεργά και ιστότιμα στην πολιτική ζωή της χώρας. **Τον Νοέμβριο του 1920 εκλέγει τους πρώτους κοινοβουλευτικούς της εκπροσώπους.** Πρόκειται για την εκλογή αντιπροσώπων της μεγάλης Θράκης της Συνθήκης των Σεβρών, για την Γ' Εθνοσυνέλευση. Στην Εθνοσυνέλευση αυτή συμμετέχει, μεταξύ των πρώτων, και ο Αλέξανδρος Παπαθανάσης, ως βουλευτής - αντιπρόσωπος του Έβρου.

**Ο Αλέξανδρος Παπαθανάσης τη δεκαετία του 1930
(αρχείο οικογένειας Νικολάου Μουσιοπούλου).**

Ακολουθούν τα τραγικά γεγονότα του 1922 και τον Γενάρη του 1923 εκλέγονται οι αντιπρόσωποι της συρρικνωμένης πλέον Θράκης, για την Δ' Εθνοσυνέλευση (16/12/1923 μέχρι 30/9/1925), στην οποία συμμετέχει και πάλι ο Αλέξανδρος Παπαθανάσης ως βουλευτής του Έβρου. Ως μέλος της «Δημοκρατικής Ενώσεως» του Αλέξανδρου Παπαναστασίου, συμμετείχε στην Εθνοσυνέλευση του 1924, που καθιέρωσε την ουσιαστική Δημοκρατία στη χώρα μας και έθεσε τις βάσεις για τη μετέπειτα πορεία της χώρας.

Ος φλογερός αγωνιστής και δημοκράτης, υπήρξε εκ των ηγετών του Κινήματος του 1935², μετά την καταστολή του οποίου φυλακίστηκε και διώχθηκε. Με την επιβολή του καθεστώτος της 4ης Αυγούστου του 1936, συλλαμβάνεται και πάλι και εξορίζεται από τη Θράκη.

Κατά τη δεκαετία του 1930 εργάσθηκε σκληρά για

1. Δες περιοδικό "Ο Φάρος της Αλεξανδρούπολης", τεύχος 22, σελ.5
2. Κίνημα του 1935. Δες σελ. 7.

την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της Αλεξανδρούπολης. Μαζί με το δήμαρχο Κωνσταντίνο Αλτιναλμάζη, σχεδίασαν να μετατρέψουν την πόλη σε μία σύγχρονη ευρωπαϊκή λουτρόπολη, με τη μεταφορά των ιαματικών νερών της Τραϊανούπολης³ στην πόλη και την ανέγερση υπερσύγχρονων λουτρικών εγκαταστάσεων.

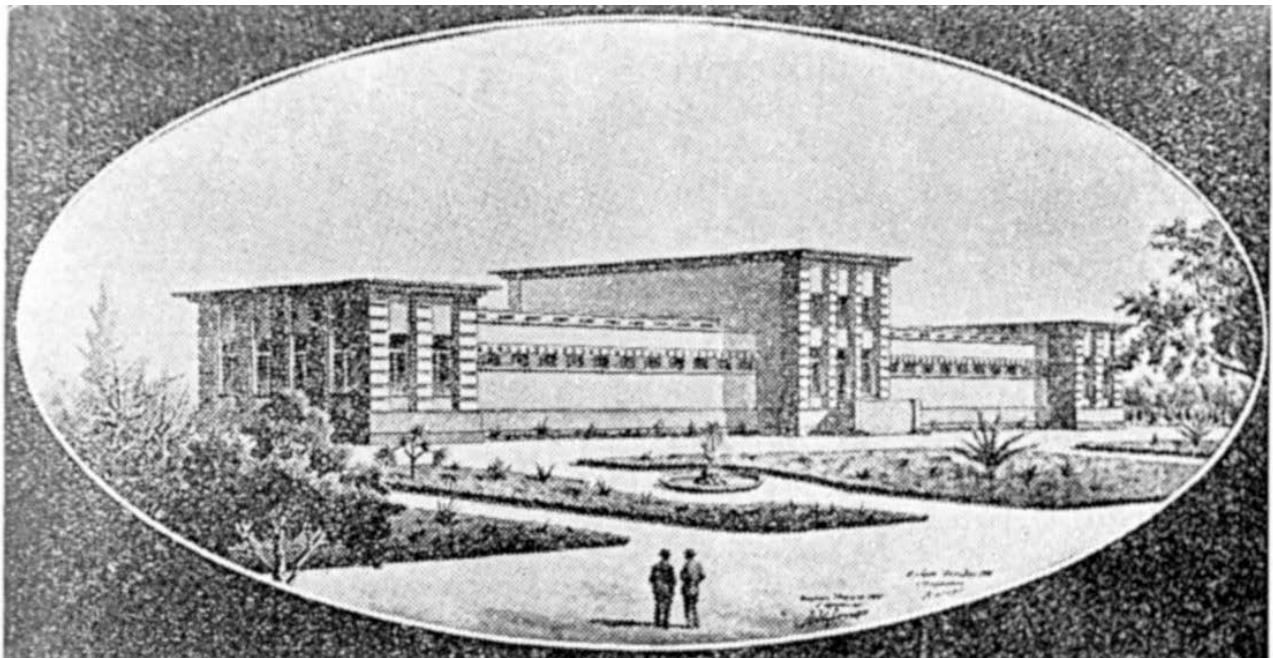
Όταν ο δήμαρχος τού ζήτησε τη συνδρομή του, ο τελευταίος, ως βουλευτής, πέτυχε να ψηφισθεί από τη Βουλή ειδικός νόμος με τον οποίο επιβάλλετο δημοτικός φόρος ενός λεπτού επί όλων των διά του λιμένος

Μαζί με το δήμαρχο Κωνσταντίνο Αλτιναλμάζη, σχεδίασαν να μετατρέψουν την πόλη σε μία σύγχρονη ευρωπαϊκή λουτρόπολη, με τη μεταφορά των ιαματικών νερών της Τραϊανούπολης στην πόλη και την ανέγερση υπερσύγχρονων λουτρικών εγκαταστάσεων.

νερά, σχεδόν ίδια με τις πηγές της Τραϊανούπολης, και είχε καταστεί μία από τις πιο πολυσύχναστες λουτρόπολεις της Ευρώπης. Σκοπός της επίσκεψης ήταν να διαμορφώσει γνώμη ως προς τον τρόπο μεταφοράς του νερού και να διακριθεί της τυχόν αρνητικές επιπτώσεις επί του νερού κατά τη μεταφορά του. Αν υπήρχε, δηλαδή, πιθανότητα, κατά τη μεταφορά του, να υπάρξουν αλλοιώσεις στη σύνθεση και τη θερμότητά του ή απώλειες των θεραπευτικών ιδιοτήτων του.

Με την εφαρμογή του νόμου αυτού, για μία περίπου 10ετία, είχαν συγκεντρωθεί πάνω από 1.500.000 δρχ., ποσό υπέρογκο που υπερκάλυπτε το κόστος της μεταφοράς του νερού και την ανέγερση των απαραίτητων σύγχρονων κτηριακών εγκαταστάσεων στο μεγάλο οικόπεδο, όπου βρισκόταν το «Πασαλίκι», σε συνδυασμό με τη δημιουργία θερμών θαλασσών λουτρών, κάτω από το «Φλοίσβο». Μάλιστα, είχαν εκπονηθεί και τα αρχιτεκτονικά σχέδια και οι σχετικές μακέτες του έργου. Με την κήρυξη του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, η εκτέλεση του έργου ματαιώθηκε.

Αμέσως μετά τη λήξη του Β' Παγκοσμίου πολέμου και την απελευθέρωση της χώρας, το 1945, ο Αλέκος Παπαθανάσης διορίζεται πρώτος Υφυπουργός - Γενι-

Μακέτα των υπερσύγχρονων εγκαταστάσεων ιαματικών λουτρών που φιλοδοξούσαν να κατασκευάσουν στην πόλη ο δήμαρχος Κ. Αλτιναλμάζης και ο βουλευτής Άλ. Παπαθανάσης. («Προκτήτωρ Πόλις», Θόδωρος Ορδουμποζάνη).

της Αλεξανδρούπολης εισαγομένων και εξαγομένων εμπορευμάτων. Έτσι, θα συγκεντρωνόταν από το φόρο αυτό το απαιτούμενο ποσό που θα εξασφάλιζε τα αναγκαία κεφάλαια για την πραγματοποίηση του μεγαλεπήβολου έργου.

Ο ίδιος ο Αλέξανδρος Παπαθανάσης, ως γιατρός, και με δικά του έξοδα, μετέβη στην πόλη Κάρλσμπαντ της Τσεχοσλοβακίας, η οποία διέθετε 14 πηγές με ιαματικά

Με την εφαρμογή του νόμου αυτού, για μία περίπου 10ετία, είχαν συγκεντρωθεί πάνω από 1.500.000 δραχμές ... Με την κήρυξη του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, η εκτέλεση του έργου ματαιώθηκε.

3. Δες "Πρόσωπα και Μορφές της Αλεξανδρούπολης", σελ. 64-65.

**To ομοίωμα
του Βενιζέλου
σε ικρίωμα.
Σκηνή από
το αντιβενιζελικό¹
συλλαλητήριο της
2ας Μαρτίου 1935
(Αθήνα, Μουσείο
«Ιστορική Μνήμη
Ελευθερίου
Βενιζέλου»).**
Φωτο: Ι.Ε.Ε.
**Εκδοτική Αθηνών,
τ. 15, σελ. 363.**

κός Διοικητής Αν. Μακεδονίας και Δυτικής Θράκης και πέτυχε την αναίμακτη ειρήνευση της, την ανακούφιση του ταλαιπωρημένου πληθυσμού της και την εφαρμογή προγραμμάτων ανασυγκρότησης της περιοχής, μεταξύ των οποίων ήταν η υπαγωγή στο σχέδιο Μάρσαλ της επέκτασης του λιμένα Αλεξανδρούπολης.

Στις εκλογές της 5ης Μαρτίου 1950, επανεκλέγεται βουλευτής Έβρου με την ΕΠΕΚ του στρατηγού Πλαστήρα και στη συνέχεια με το Κόμμα των Φιλελευθέρων κατά τις εκλογές της 9ης Σεπτεμβρίου 1951. Το 1952 προσχωρεί στον Ελληνικό Συναγερμό του στρατηγού Αλεξάνδρου Παπάγου και επανεκλέγεται βουλευτής Έβρου στις εκλογές της 16ης Νοεμβρίου 1952 και στη συνέχεια την 19η Φεβρουαρίου 1956 με την ΕΡΕ του Κωνσταντίνου Καραμανλή. Το 1958 αποχώρησε οριστικά από την πολιτική.

Πέθανε το 1967, σε ηλικία 78 χρόνων, στη Λωζάνη, αφήνοντας πίσω του την κόρη του Καλλιόπη Παπαθανάση-Μουσιοπούλου, η οποία επιμελήθηκε όλο το ιστορικό αρχείο του Χαρίση Βαμβακά και άφησε σπουδαίο συγγραφικό έργο για την ιστορία της Θράκης, για το οποίο βραβεύθηκε από την Ακαδημία Αθηνών.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Δρ Σταμάτη Γεωργούλη, Αφιέρωμα στην Κοινοβουλευτική Θράκη - Θρακικά Χρονικά, τ. 14, 2004.
2. Θόδωρος Ορδουμποζάνη, Η μεταπολεμική Κοινοβουλευτική πορεία του Έβρου 1946-1981. Επαρχιακός Τύπος 1981 σε 22 συνέχειες.
3. Θεόδωρος Κυρκούδη, Ιατροί και Ιατρική στη Θράκη.
4. Κριτού, Αλεξανδρούπολη. Η εκατοντάχρονη ιστορία της 1878-1978.

Κίνημα του 1935

«... Η Α' Ελληνική Δημοκρατία (1924-1935), κινούμενη μέσα στο πλαισίο έντονων κοινωνικών, οικονομικών, ιδεολογικών και πολιτικών αντιθέσεων, αποδείχτηκε αδύναμη να σταθεροποιηθεί. Γέννημα από το ένα μέρος της αντίδρασης του λαού και του στρατού απέναντι στη μικρασιατική καταστροφή και στις εθνικές ταπεινώσεις και από το άλλο της θέλησης των εργαζόμενων μαζών για μια πολιτική, κοινωνική και πολιτιστική αναγέννηση της χώρας, δεν μπόρεσε να ανταποκριθεί στις λαϊκές προσδοκίες, ούτε να ζήσει μια ομαλή ζωή.

...Η ήπτα των βενιζελικών κομμάτων στις εκλογές του 1933 και το κίνημα του Νικολάου Πλαστήρα ενίσχυσαν τις τάσεις για επαναφορά της μοναρχίας. Βασιλόφρονες άρχισαν να προωθούνται σε νευραλγικές θέσεις στις ένοπλες δυνάμεις, στα σώματα ασφαλείας και σε ολόκληρο τον κρατικό μηχανισμό. Αυτή η κατάσταση δημιούργησε σε πολλούς βενιζελικούς την πεποίθηση πως το αντιβενιζελικό κράτος δεν μπορούσε να ανατραπεί διαφορετικά και η πορεία προς την παλινόρθωση της μοναρχίας δεν ήταν δυνατόν να σταματήσει παρά με ένα στρατιωτικό πραξικόπημα οργανωμένο από βενιζελικούς αξιωματικούς. Οι διεργασίες που ακολούθησαν στο χώρο των βενιζελικών, σύμφωνες και με τις φιλοδοξίες ορισμένων στρατιωτικών, με την έγκριση του Ελευθερίου Βενιζέλου, κατέληξαν στο κίνημα της 1ης Μαρτίου 1935.

Το κίνημα αυτό, τελείως ανοργάνωτο, στρέφεται ανοιχτά εναντίον της νόμιμης κυβέρνησης του Παναγή Τσαλδάρη και καταπνίγεται, χωρίς καμία δυσκολία, από τον τότε υπουργό των στρατιωτικών Γεώργιο Κονδύλη, ο οποίος και αναδεικνύεται σε ρυθμιστή των πολιτικών πραγμάτων. Παρά την αντίδραση του πρωθυπουργού, ο Κονδύλης προχωρεί σε εκκαθαρίσεις των δημοκρατικών στοιχείων στο στράτευμα και γενικά σε ολόκληρο τον κρατικό μηχανισμό. Οι εκκαθαρίσεις έθιξαν πάνω από 1.000 αξιωματικούς μερικούς από αυτούς εκτελέστηκαν. Ο Ελευθέριος Βενιζέλος, που βρισκόταν στην Κρήτη, εγκατέλειψε τη χώρα.

Το κίνημα του Μαρτίου επιτάχυνε την πορεία προς την παλινόρθωση και τη δικτατορία. Τα μοναρχικά στοιχεία βρήκαν την ευκαιρία για να αλώσουν τελειωτικά το στράτευμα και ολόκληρο τον κρατικό μηχανισμό...»

(Ιστορία νεότερη και σύγχρονη, Ο.Ε.Δ.Β.
Β. Σκουλάτου, Ν. Δημακοπούλου, Σ. Κόντη, 1999)

Ε Κ Δ Η Λ Ω Σ Ε Ι Σ Θ Ρ Α Κ Ω Ν

Ελευθέρια Θράκης 2008: Εορτάσθηκε στην Αθήνα η 88η επέτειος

*Ηθική ανάγκη και ιερό χρέος η διάσωση και η συνέχεια της ιστορικής μνήμης
και παράδοσης για τα θρακικά πολιτιστικά σωματεία της Αθήνας*

Στις 17-18 Μαΐου πραγματοποιήθηκαν κι εφέτος από την Πανθρακική Ομοσπονδία Νότιας Ελλάδας (ΠΑΟΝΕ) οι εκδηλώσεις τιμής και μνήμης για την ενσωμάτωση μέρους της Θράκης στον εθνικό κορμό της Ελλάδας. Ο εορτασμός των φετινών Ελευθερίων τελούσε υπό την αιγίδα του δήμου Καλλιθέας, όπου και έλαβαν χώρα οι εκδηλώσεις της πρώτης ημέρας. Οι θρακιώτικοι πολιτιστικοί σύλλογοι που εδρεύουν στο λεκανοπέδιο έδωσαν το “παρόν” τους στην πλατεία Δαβάκη με αθρόα προσέλευση των μελών τους.

*Από αριστερά: Απ. Κακλαμάνης, Κ. Ασκούνης,
Άρης Γιαννακίδης, Μιχ. Κογιομπέζης, Γ. Μητράκας,
Παναγ. Τσιακίρης και Αλέξανδρος Δερμεντζόπουλος.*

Την εκδήλωση προϊόγισε ο Πρόεδρος της ΠΑΟΝΕ κ. **Νικ. Βουτσάς**. Στη συνέχεια απήγιναν χαιρετισμό ο Δήμαρχος Καλλιθέας κ. **Κ. Ασκούνης**, ο συμπατριώτης μας Αντιδήμαρχος Καλλιθέας κ. **Κ. Πολυχρονίδης**, ο πρώτης Πρόεδρος της Βουλής κ. **Απ. Κακλαμάνης**, που τα τελευταία χρόνια τιμά πάντα με την παρουσία του τις εκδηλώσεις των Ελευθερίων, ο νομάρχης Ροδόπης κ. **Άρης Γιαννακίδης**, ο βουλευτής Έβρου κ. **Αλέξ. Δερμεντζόπουλος**, ο αναπληρωτής νομάρχης Έβρου κ. **Μιχ. Κογιομπέζης**. Επίσης θερμό χαιρετισμό απέστειλε ο πρόεδρος της Διευρυμένης Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Ροδόπης-Έβρου κ. **Γ. Μηνόπουλος**.

Κύριος ομιλητής της βραδιάς ήταν ο Εβρίτης εκδότης-Δημοσιογράφος κ. **Σταύρος Παπαθανάκης**, ο οποίος αναφέρθηκε συνοπτικά αλλά περιεκτικά στη Θρακική σωματειακή παράδοση που καταγράφεται ακμάζουσα κατά το δεύτερο μισό του 19ου αιώνα [κυρίως με τον “Ἐν Κῶν/πόλει Ελληνικό Φιλεκπαιδευτικό Σύλλογο” (Θρακική Επετηρίδα 1897) και τον “Φιλεκπαιδευτικό Σύλλογο Αδριανούπολεως” (1872)]. Τόνισε τη συνέχισή της με ποικίλες μορφές στη Θεσ/νίκη και την Αθήνα μετά το '22, όπου επί

πολλές δεκαετίες πρόσφεραν σημαντικότατο έργο και δραστηριοποιήθηκαν σπουδαίες προσωπικότητες των γραμμάτων, των τεχνών και των επιστημών. Η παράδοση αυτή κατά κάποιο συνεχίζεται έντονα μέχρι σήμερα από τους Θρακιώτες της διασποράς, στην Ελλάδα και το εξωτερικό, ως ανάγκη και ιερό χρέος, ενώ μεταλαμπαδεύεται στους νεότερους.

Η βραδιά περιλάμβανε πλούσιο θρακικό μουσικοχορευτικό πρόγραμμα με θρακιώτες καλλιτέχνες – με το συγκρότημα “**Επτάσημο**” του **Βαγγέλη Παπαναστασίου** και στη φωνή-κανονάκι του **Μάνο Κουτσαγγελίδη**, ενώ εμφανίστηκαν πέντε χορευτικά συγκροτήματα. Το συντονισμό του καλλιτεχνικού προγράμματος είχε αναλάβει ο υπεύθυνος του χορευτικού της ΠΑΟΝΕ **Γιώργος Παντζιαρίδης**, ενώ υπεύθυνη για τον γενικό συντονισμό-παρουσίαση της εκδήλωσης ήταν η **Θεοδώρα Φουτσιτζή**.

Στη διάρκεια της εκδήλωσης προσφέρθηκε δωρεάν από τη ΝΑΠΕ σε όλους τους παρευρισκόμενους CD με το πολύτιμο “Λεξικό γεωγραφικό-ιστορικό της Θράκης” του Αχιλλέα Σαμοθρακή (μια ειδική έκδοση της Εταιρίας Θρακικών Μελετών και της ΝΑΠΕ), ενώ λειτουργούσε μπουφές με γεύσεις της Θράκης.

Την Κυριακή 18 Μαΐου 2008 έγινε η καθιερωμένη δοξολογία στο Ναό του Αγίου Γεωργίου Καρύκη. Τον Πανηγυρικό της ημέρας εκφόνησε ο βουλευτής Έβρου της Νέας Δημοκρατίας κ. **Αλέξανδρος Δερμεντζόπουλος**, ο οποίος εκτός από το ιστορικό μέρος της επετείου, αναφέρθηκε στο σήμερα και στις μελλοντικές προοπτικές για τον τόπο μας. Στη συνέχεια ακολούθησε πορεία με σημαίες και λάβαρα των Συλλόγων της Θράκης, συνοδεία της μπάντας του Δήμου Αθηναίων, προς τη Βουλή. Στο μνημείο του Άγνωστου Στρατιώτη, παρουσία αγήματος του Στρατού που απέδωσε τιμές, έγινε η κατάθεση στεφάνων από εκπροσώπους της πολιτικής ηγεσίας και των θρακικών σωματείων της Αθήνας.

Βούλα Αρβανιτίδην

Η ΜΕΡΕΣ ΜΝΗΜΗΣ

Η συμβολή των Προσκόπων στην απελευθέρωση της πόλης

Γράφει ο Θεόδωρος Ορδουμποζάνης

Mε την ιστορία της Αλεξανδρούπολης θα ήθελα να ασχοληθώ για λίγο, για να διασκεδάσω κάποιες ανακρίβειες που λέγονται χρόνια τώρα κατά την διάρκεια των Ελευθερίων της πόλης. Πιστεύοντας ότι η αλήθεια είναι πιο σημαντική και από τα ίδια τα γεγονότα, δεν μπορώ να αντισταθώ στον πειρασμό, ακούγοντας για μια άλλη χρονιά ότι «**οι πρόσκοποι απέδωσαν, ως συντεταγμένο τμήμα τιμές στην έπαρση της Ελληνικής σημαίας, μετά την υποστολή της Γαλλικής, το πρωί της 14ης Μαΐου 1920.**». Αυτό όχι μόνο είναι αναληθές αλλά παραποεί την ίδια την ιστορική διαδρομή των γεγονότων. Άλλωστε ποια σημασία θα είχε το ποιος απέδωσε τιμές στην έπαρση της Ελληνικής Σημαίας την ημέρα που ήδη από τις πρώτες πρωινές ώρες υπήρχαν στη πόλη Ελληνικά στρατεύματα;

Το 1995, όταν είχα τη τιμή να είμαι Περιφερειακός Έφορος Προσκόπων Έβρου, διοργανώθηκε **αναπαράσταση** της τελετής αυτής με επιζώντες προσκόπους του ιστορικού αυτού γεγονότος (Αθανάσιος Μανιάς, Αθανάσιος Κριτού και Παναγιώτης Καλφούδης). Και με την ευκαιρία

**Γεώργιος Φίτσιος.
Έφεδρος
Αξιωματικός και
Καθηγητής
Φυσικής Αγωγής.
Ήρθε στο
Δεδέαγατς τον
Σεπτέμβριο του
1919 και με
εντολή των
Χαρίσιου
Βαμβακά ίδρυσε
την πρώτη
Προσκοπική
ομάδα στην πόλη,
ενόψει της
ενσωμάτωσης της
Θράκης στην
Ελλάδα.**

*Πρόσκοποι αποδίδονταν τιμές στον Στρατηγό Μαζαράκη,
εξερχόμενο της Μητρόπολης Δεδέαγατς το πρωί της 14ης Μαΐου 1920.*

αυτή προκλήθηκε στα τοπικά μέσα ενημέρωσης συζήτηση για το γεγονός αυτό, **με αφηγήσεις επιζώντων προσκόπων**, από την οποία αποδείχθηκε ότι το περιστατικό της έπαρσης της Ελληνικής Σημαίας έγινε **το απόγευμα της 13ης Μαΐου 1920**, μία ημέρα πριν εισέλθει στη πόλη ο Ελληνικός Στρατός και για τον λόγο αυτό έχει μεγάλη ιστορική αξία!

Σύμφωνα με τις αφηγήσεις των επιζώντων, τότε, προσκόπων Μανιά και Καλφούδη, η υποστολή της Γαλλικής σημαίας και η έπαρση της Ελληνικής έγινε **το απόγευμα της 13ης Μαΐου 1920**, μπροστά στο σημερινό ταχυδρομείο (Διασυμμαχικό Στρατηγείο τότε), όταν αναχωρούσε το κύριο σώμα των Συμμαχικών δυνάμεων, αφήνοντας πίσω τους μια μικρή φρουρά για να παραδώσει την επομένη την πόλη στους Έλληνες. Και επειδή **δεν υπήρχε Ελληνικό συντεταγμένο στρατιωτικό τμήμα** στην πόλη, φρόντισαν οι επικεφαλείς της Ελληνικής Κοινότητας, σε συνενόηση με τον δάσκαλο **Αθανάσιο Σπανό** και τον Αρχηγό της Προσκοπικής Ομάδας Δεδέαγατς Καθηγητή **Γιώργο Φίτσιο**, να ειδοποιήσουν όλους τους προσκόπους να βρίσκονται νωρίς το απόγευμα στον αυλόγυρο του σχολείου (δίπλα στη Μητρόπολη) και

εν συνεχεία, ως συντεταγμένο τμήμα, να μεταβεί, τραγούδωντας εμβατήρια, στο χώρο του Διασυμμαχικού στρατηγείου, όπου γνώριζαν ότι θα αποχωρούσε το κύριο σώμα των Συμμάχων. Και για αυτό **έκανε εντύπωση το γεγονός αυτό στα παιδιά** και το θυμούνταν σε όλη τη ζωή τους **ως εξαιρετικό ιστορικό γεγονός**. Το ίδιο ανέφερε σε αφηγήσεις του και ο αείμνηστος **Ευστράτιος Παπουτάκης**, μέλος και αυτός της πρώτης προσκοπικής ομάδας, ο οποίος συμμετείχε στη τελετή έπαρσης της Ελληνικής σημαίας. Την επομένη, πολύ πρωί (ανήμερα της 14ης Μαΐου 1920), με τη στολή του προσκόπου, μετά από εντολή του Αρχηγού του από την προηγούμενη ημέρα, περίμενε μαζί με άλλους προσκόπους στο λιμάνι. Εκεί ένας έφιππος αξιωματικός τον επιβίβασε στο άλογό του και του ζήτησε να τον οδηγήσει, μαζί με τους στρατιώτες του, σε μια τοποθεσία έξω από την σημερινή Αμφιτρίη, για την διαφύλαξη της σιδηροδρομικής γραμμής, απ' όπου επέστρεψε το μεσημέρι.

Αλλά και η *Iστορία του ΓΕΣ¹* πουθενά δεν αναφέρει ότι πραγματοποιήθηκε υποστολή της Γαλλικής σημαίας και έπαρση της Ελληνικής ανήμερα την 14η Μαΐου 1920. Ο Στρατηγός Μαζαράκης επείγονταν να καταλάβει μετά την πόλη και τη σιδηροδρομική γραμμή Δεδέαγατς – Φερετζίκ και τη μόνη επίσκεψη που έκανε ήταν αυτή στη Μητρόπολη, όπου υπέγραψε το πρακτικό της κατάληψης της πόλης από τα Ελληνικά στρατεύματα. Αναφέρει δε ότι: «Τήν επομένη (σ.σ. την 15.5.1920) έτελέσθη Δοξολογία ἐπί τῆ καταλήψει τῆς πόλεως ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ καὶ ἐγένετο ἡ τελετὴ ὑπόστολής τῆς γαλλικῆς σημαίας καὶ τῆς ἀνυψώσεως τῆς ἑλληνικῆς» για την οποία τελετή διασώζεται και σχετική φωτογραφία.

Ήταν γνωστό στους Έλληνες προύχοντες του Δεδέαγατς ότι το πρωί της **14ης Μαΐου 1920** θα κατέφθανε ο Ελληνικός στρατός για να καταλάβει, σύμφωνα με τις συνθήκες, τη Θράκη και να την ενσωματώσει στην Ελλάδα. Επίσης γνώριζαν ότι το απόγευμα της προηγουμένης ημέρας θα αποχωρούσε ο κύριος όγκος των Συμμαχικών Δυνάμεων από την πόλη. Ο ίδιος ο Χαρίσιος Βαμβακάς είχε ειδοποιήσει, τον Γάλλο Διοικητή της πόλης Ταγματάρχη Φωρ και τον Έλληνα Λιμενάρχη του Δεδέαγατς, στον οποίο έδωσε εντολή να λάβει όλα τα αναγκαία μέτρα για την ομαλή αποβίβαση του Ελληνικού στρατού στο λιμάνι.

«**Αμα τῷ κατάπλω τῶν ἀτμοπλοίων ἀνῆκθον ἐπί τοῦ ἀτμοπλοίου “Μυκάλη” ἐφ’ οὗ τό Στρατηγεῖον ὁ Ἑλλην Λιμενάρχης Δεδέαγατς, ὅστις ἐγνώσισεν ότι ἐπικρατεῖ ἀπόλυτος**

τάξις καὶ ὅτι ἡ ἀπόβασις θά πραγματοποιηθεῖ ἀνεν οὐδενός ἐπεισοδίου...»².

Στα πλαίσια αυτής της προετοιμασίας ζήτησαν και από τον Αρχιγό των Προσκόπων να έχει έτοιμη την προσκοπική ομάδα του **για να αποδώσει τιμές**, όταν αμέσως μετά την υποστολή της Γαλλικής θα σηκωνόταν η Ελληνική σημαία, **προς το μεσημέρι της 13ης Μαΐου 1920**, ως **σύμβολο Ελληνικής επικυριαρχίας στη πόλη**, έναντι των Βουλγάρων, που εποφθαλμιούσαν την κατάληψή της και πριν από την άφιξη του Ελληνικού στρατού. Άλλωστε για αυτόν τον λόγο και ο Επιθεωρητής Σχολείων Θράκης Κων. Λαγουμιτζάκης ανέφερε σε σχετική αναφορά του προς την Ελληνική Κυβέρνηση (6.7.1920) ότι «...**Καὶ πρὶν ἡ φέρει οὗτος**

Ανοιξη του 1920. Η πρώτη προσκοπική ομάδα του Δεδέαγατς στην παραλία της πόλης με τον αρχιγό της Γεώργιο Φίτσου και τους υπαρχηγούς Γεώργιο Κολοζώφ και Νίκο Πρωτόπαπα.

(ο ελευθερωτής Στρατός) τήν Σημαίαν μας, οἱ πρόσκοποι περιήγαγον αὐτήν ὑπερηφάνως εἰς κατάπληξιν καὶ ἐκθρῶν καὶ φίλων».

Πιστεύω ότι η ακρίβεια και οι λεπτομέρειες αναδεικνύουν ένα μεγάλο ιστορικό γεγονός. Και το γεγονός αυτό ήταν πράγματι και μεγάλο και ιστορικό για την πόλη μας. Διότι εκείνα τα παιδιά με τα κοντά παντελονάκια, το μαντήλι στο λαιμό, το πλατύγυρο στο κεφάλι, το τριφύλλι στο στήθος και το κοντάρι στο χέρι, τίμησαν, κυματίζουσα στον Θρακικό ουρανό, την γαλανόλευκη, αρκετές ώρες πριν από την άφιξη στη πόλη του ελευθερωτή Ελληνικού στρατού.

Γι' αυτό πρέπει να γιορτάζεται, στη μνήμη τους, και η 13η Μαΐου!

Οι φωτογραφίες προέρχονται από το λεύκωμα του Θ. Ορδουμποζάνη “Προκτήτωρ Πόλις”

1, 2 Αρχιγείο Στρατού - Διεύθυνσις Ιστορίας Στρατού «Επιχειρήσεις εις Θράκη» (οελ. 25, 26)

ΘΡΑΚΙΚΑ ΙΣΤΟΡΙΚΑ

Θρακική γη και μεγάλες ιστορικές μάχες

ΜΕΡΟΣ Α'

Γράφει ο Κράτης Ποιμενίδης

Στα εδάφη και τις πεδιάδες της απέραντης Θράκης από παλαιοτάτων χρόνων, αλλά κυρίως κατά τη ρωμαιοθυζαντινή περίοδο, οι αλλεπάλληλες και καταιγιστικές επιδρομές των αλλόθρησκων βαρβάρων, οι εμφύλιες διαμάχες για διεκδίκηση πρωτείων στη διακυβέρνηση της αυτοκρατορίας και η άφρων τάση για επίλυση προσωπικών διαφορών διά των όπλων, «παρήγαγαν» και «ξετύλιξαν» σημαντικές και σπουδαίες μάχες. Πολλές απ' αυτές δημιούργησαν νέους λαούς και νεοσύστατες χώρες και μετέβαλλαν συνεχώς τον γεωγραφικό χάρτη. Η εξαιρετική κομβική θέση της Θρακικής γης, ιδανικό πέρασμα από τη Δύση στην Ανατολή, και η δυνατότητα που προσφέρει με την έξοδο στο θαλάσσιο χώρο για επαρκή συντήρηση και άνετη διαβίωση των νεόφερτων νομάδων, ήταν επόμενο να «φιλοξενήσει» άγριες και πολύνεκρες πολεμικές συγκρούσεις, μερικές από τις οποίες περιγράφονται στο κείμενο που ακολουθεί.

Η μάχη της Χρυσοπόλεως (324 μ.Χ.)

Το 322 μ.Χ., μία βάρβαρη φυλή, οι Σαυρομάτες, με αρχηγό τον Ραυσίμοδο, πέρασαν το Δούναβη, έτοιμοι να επιτεθούν στα ρωμαϊκά εδάφη. Ο αυτοκράτορας του Δυτικού Ρωμαϊκού κράτους Κωνσταντίνος, ο μετέπειτα Μέγας, τους επιτέθηκε συντρίβοντάς τους και αφήνοντάς νεκρό τον Ραυσίμοδο. Μετά τη μάχη, εισήλθε επίτηδες στα εδάφη του αυτοκράτορα της Ανατολής Λικίνιον, με σκοπό να προκαλέσει τη σύγκρουση μαζί του και η οποία ήλπιζε ότι θα του έδινε τη μονοκρατορία. Το σχέδιο πέτυχε, ο πόλεμος κηρύχθηκε από τον Λικίνιο και ο Κωνσταντίνος ξεκίνησε από τη Θεσσαλονίκη και έφθασε στα περίχωρα της Αδρια-

νούπολης, όπου τον περίμενε ο αντίπαλός του. Η σύγκρουση ήταν βίαιη και παρ' όλο που τα στρατεύματα του Λικίνιου ήταν περισσότερα, δεν άντεξαν την ανωτερότητα και την ορμή των πολεμιστών του Κωνσταντίνου και ετράπησαν σε φυγή, περνώντας στην πόλη Βυζάντιο, για να επιβιβασθούν στα πλοία. Ο Κωνσταντίνος έστειλε εναντίον τους τον καίσαρα Κρίσπο, ο οποίος, στα στενά του Ελλησπόντου συνέτριψε τον στόλο του ναυάρχου Αθαντού και ανάγκασε τον Λικίνιο να περάσει στην ασιατική ακτή, στην οποία τον ακολούθησαν οι Κωνσταντινικοί μαχητές. Οι δύο στρατοί συναντήθηκαν λίγο έξω από την παραλιακή πόλη του Βοσπόρου Χρυσόπολη, στις 18 Σεπτεμβρίου 324, και το ευφύές στρατήγημα του Κωνσταντίνου να κτυπήσει τον εχθρό από τα άκρα και να πετύχει τη σταδιακή περικύλωσή του, οδήγησε σε νέα ατιμωτική ήττα τον Λικίνιο, ο οποίος μπόρεσε αρχικά να διαφύγει στη Νικομήδεια της Μικράς Ασίας. Αργότερα, όμως, μη διαθέτοντας αρκετό στρατό, αναγκάσθηκε να παραδοθεί στον Κωνσταντίνο, ο οποίος για να απαλλαγεί από έναν επικίνδυνο αντίπαλο, διέταξε το 325 να εκτελεσθεί.

Η μάχη του Λεβουνίου - Αίνος (1091 μ.Χ.)

Λίγο καιρό μετά το τέλος του νορμανδικού πολέμου (1081-1085), νέες πολεμικές περιπέτειες περιμέναν τη Βυζαντινή Αυτοκρατορία. Οι απόγονοι των αρχαίων Σκυθών, οι άγριοι και πολεμοχαρείς Πατζινάκες ή Πετσενέγγοι, άρχισαν να κατεβαίνουν από το βορρά, με τελικό προορισμό τις εύφορες πεδιάδες της Θράκης, στην οποία εισέβαλαν το 1087. Ο αυτοκράτωρ του Βυζαντίου, Αλέξιος Α' Κομνηνός, για να τους αντιμετωπίσει, έφτασε στην Αδριανούπολη και από εκεί στο Δορύστολο επικεφαλής ισχυρού στρατού και στόλου. Στη μάχη που ακολούθησε, οι Βυζαντινοί δεν κατόρθωσαν να απωθήσουν τους Πετσενέγγους, οι οποίοι με αρχηγό τον εμίρη της Σμύρνης Ζαχά, απέ-

Ο Κωνσταντίνος συγκρούστηκε με τον Λικίνιο για την εφαρμογή των πολιτικών του προγράμματος στην Ανατολή.

Μικρή προτομή από χαλκηδόνιο λίθο, των αρχών του 4ου αι. Παρίσι, Εθνική Βιβλιοθήκη
(I.E.E., τόμος Ζ', σελ. 35)

κλεισαν από θαλάσσης την Κωνσταντινούπολη. Τότε ο Αλέξιος συμμάχησε με μία άλλη φυλή βαρβάρων, τους Κουμάνους, και ο νέος στρατός **συνάντησε τον εχθρό στην πολύχνη Χοιρινοί της Αίνου, κοντά στους πρόποδες του λόφου Λεβούνιου**. Τα βυζαντινά στρατεύματα στηριζόμενα στην ανυπέρβλητη ανδρεία των Κουμάνων, με επίθεση διάρκειας, κατατρόπισαν τους Πετσενέγγους, στις 29 Απριλίου 1091.

Η ιστορικός Άννα Κομνηνή αναφέρει πολλές λεπτομέρειες για τη νίκη του πατέρα της Αλέξιου, στα αξιόλογα θιβλία της. Συγκεκριμένα γράφει: «Τέτοιο θανατικό σαν αντό που έγινε τότε δεν είχε ξαναδεί ανθρώπον μάτι. Σαν να τους είχε εγκαταλείψει ο Θεός έπεγταν οι Σκύθες κάτω από το μαχαίρι. Λιποθυμούσαν οι σφαγείς εξαντλημένοι από την ασταμάτητη κίνηση των ξιφών. Και μπορούσες να δεις θέαμα πρωτοφανές· μυριάδες ανθρώπων ή μάλλον ολόκληρη φυλή, πιο πολυάνθρωπη από κάθε άλλο γένος, να ξεκληρίζεται μέσα σε μία μέρα συν γνναιξί και τέκνοις. Ήταν Τρίτη 29 Απριλίου 1091. Οι Σκύθες όλοι είχαν πέσει από τα χτυπήματα των Ρωμαίων μαζί και οι μανάδες και τα παιδιά κι άλλοι πολλοί είχαν πιαστεί αιχμάλωτοι».

Μετά το τέλος της σύγκρουσης, οι νικητές φοβούμενοι την απόδραση των αιχμαλώτων, μέσω του στρατηγού Συνέσιου, πρότειναν στον Αλέξιο την ομαδική εκτέλεσή τους. Αυτό το μακάβριο αίτημα απέρριψε αρέσως ο Βυζαντινός ηγέτης, δείχνοντας εκείνη την ώρα υψηλά ανθρωπιστικά αισθήματα. Το βράδυ, όμως, οι στρατιώτες του Συνέσιου ξέδιντωσαν τους περισσότερους κρατούμενους και το πρωί, όταν πληροφορήθηκε αυτή την απαίσια πράξη ο Αλέξιος, διέταξε να τιμωρηθεί σκληρά ο στρατηγός του βυζαντινού στρατού.

Υστέρα από την αποφασιστική αυτή μάχη στα εδάφη της Αίνου, έληξε προσωρινά ο Πατσινακικός πόλεμος, που απαιχόλησε την αυτοκρατορία τέσσερα χρόνια (1087-1091).

Η μάχη της Μαρίτσας (1371 μ.Χ.)

Μετά τη διόγκωση της απειλής από τον τουρκικό κίνδυνο, κατά τα μέσα του 1371 μ.Χ., ο αυτοκράτωρ του Βυζαντίου Ιωάννης Ε' Παλαιολόγος ετοιμάσθηκε να επισκεφθεί τη Δύση, για να ζητήσει στρατιωτική βοήθεια από τους καθολικούς. Κατά τη διάρκεια της απουσίας του, τον Αύγουστο του 1371, οι Τούρκοι κατέκτησαν το μεγαλύτερο μέρος της Θράκης και όλοι οι Δυτικοί είχαν τρομοκρατηθεί. Κατόπιν έντονων πιέσεων και προτροπών, κυρίως των Γενουατών, ο Πάπας αποφάσισε να οργανώσει παγχριστιανική σταυροφορία, για να διώξει τους Οθωμανούς από την Ευρώπη. Παράλληλα, ξεσηκώθηκαν και κινητοποιήθηκαν οι Σέρβοι ηγεμόνες της Μακεδονίας για να προστατεύσουν τις πατρίδες τους. Συγκρότησαν αξιόλογο στρατό 60.000 ανδρών, στον οποίο συμμετείχαν Βούλγαροι, Αλβανοί, Βλάχοι και πολλοί Έλληνες, από σερβοκρατούμενες περιοχές, και με αρχηγό τον Σέρβο δεσπότη των Σερρών, Ιωάννη Ούγκλεση, στις 26 Σεπτεμβρίου 1371, εμφανίσθηκαν κοντά στις

Ο Χριστός ευλογεί τον Αλέξιο Α' Κομνηνό. Μικρογραφία χειρογράφου των 12ον αι. Ρώμη, Βατικανή Βιβλιοθήκη.
I.E.E. τ.Θ', Εκδοτική Αθηνών.

όχθες του ποταμού Έβρου. Στη σύγκρουση που ακολούθισε, οι Τούρκοι ασυγκράτητοι υπό την ηγεσία του δαιμόνιου στρατηγού Χατζηλίμπεη, πλαγιοκόπησαν με φοβερή σφοδρότητα την εμπροσθοφυλακή των συμμάχων, ενώ το ευέλικτο υππικό των Τούρκων συμπλήρωσε τη σερβική πανωλεθρία. Χιλιάδες Βαλκανιοί στρατιώτες, που φάνηκαν απροετοίμαστοι γι' αυτή την αιματηρή σύρραξη, σκέπασαν το πεδίο της μάχης από το οποίο σύρθηκε νεκρός και ο ίδιος ο Ούγκλεσης, ενώ πολλά πτώματα Σέρβων έπλεαν στον ποταμό Έβρο.

Η καθοριστική αυτή μάχη για το μέλλον της Θράκης έμεινε στην ιστορία ως «η μάχη της Μαρίτσας», όπως λεγόταν τότε ο Έβρος, ή ορθότερα «μάχη του Ορμενίου», και χαρακτηρίστηκε ως η απαρχή για την οριστική υποδούλωση της Βαλκανικής χερσονήσου από τα οθωμανικά στρατεύματα.

Στις δύο, λοιπόν, από όλες αυτές τις ανωτέρω μάχες, της Αδριανούπολης του 1363, στην οποία θα αναφερθούμε στο επόμενο τεύχος, και της Μαρίτσας του 1371, μέσα στον θρακικό χώρο, οι χριστιανοί ηγεμόνες και στρατιώτες φάνηκαν ανήμποροι και ανίκανοι να κόψουν την επεκτατική μανία των φανατισμένων Οθωμανικών δυνάμεων. Έτσι, κατακτώντας το μεγαλύτερο μέρος της Θράκης, οι Τούρκοι δεν ήταν δύσκολο να αλώσουν τη Βασιλεύουσα και να καταλύσουν τη Βυζαντινή αυτοκρατορία.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- A. Σαμοθράκη, Λεξικόν Γεωγραφικόν και Ιστορικόν της Θράκης, σελ. 242-243.
- I.E.E., τόμος ΣΤ', σελ. 601, τόμος Ζ', σελ. 33-76-77-78, τόμος Θ' σελ. 104, 187-188, σελ. 198, 200, 201.
- Νικ. Σολεϊντάκη, Ιστορία του Θρακικού Ελληνισμού, τόμος Α', σελ. 312.
- Περιοδικό “Τα Νίτκα” Ελληνομουσείου Αίνου, τεύχος 4, σελ. 17-18.

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΜΑΣ

Ο αποκριάτικος χορός μας

Γράφει η Υβόννη Δαΐδου

Αυτή τη χρονιά, ο καθιερωμένος ετήσιος αποκριάτικος χορός μας έγινε στην αρχή της Αποκριάς, 23 Φεβρουαρίου, το πρώτο αποκριάτικο Σάββατο. Χώρος, η αίθουσα «Βεργίνων» του ξενοδοχείου "TITANIA". Άλλα ούτε μασκαρεμένους είδαμε, ούτε σερπαντίνες, κομφετί κ.λπ. Μόνο την αποκριάτικη διάθεσή μας, που ενίσχυσε η παρουσία τής συμπατριώτισσάς μας Αμαλίας Δούκα-Καραϊσκάκη με το συγκρότημά της. Μας ταξίδεψαν σε χρόνια νεανικά, χρόνια προσωπικών αναμνήσεων του καθενός, με τις νοσταλγικές μελωδίες της νιότης μας. Άλλα όχι μόνο.

Τα τσα-τσα, τα μάμπο και τα ροκ εντ ρολ συναγωνίζονταν με τα ρεμπέτικα και τα θρακιώτικα, που λόγω της θρακικής καταγωγής των μουσικών είχαν έντονη παρουσία. Για όλους είχε το μενού! Απλώς το ζέσταμα κράτησε πολύ! Ίσως έφταγε ο καινούργιος χώρος, διαφορετικός από τη συνηθισμένη για αρκετά χρόνια αιθουσα του γλυφαδιώτικου ξενοδοχείου ΟΑΣΙΣ. Όμως, η κεντρική του θέση εξυπηρέτησε πολλούς φίλους μας.

Το κέφι άργησε, αλλά άναψε και απέπνευ μία ξεχωριστή αυθεντικότητα. Σίγουρα συνέβαλε σ' αυτό η Αμαλία, που έδωσε την ψυχή της, τραγουδώντας ακούραστα για ώρες, καθώς και οι εξαίρετοι μουσικοί της (πλήκτρα και μπουζούκι). Και μία παρένθεση. Τα αεροπλάνα της Ολυμπιακής από την Αλεξανδρούπολη δεν ήταν

**Η Αλεξία Παρασκευοπούλου
σε μεγάλα κέφια...**

δυνατόν να απογειωθούν για 24 ώρες λόγω ομήλης και η αγωνία μας έφθασε στο κατακόρυφο μήπως και μείνουμε δίχως μουσική.

Όμως, ο καλός Θεός των Αλεξανδρουπολιτών απέδιξε την αγάπη του προς τον σύλλογό μας (!) για μία φορά ακόμη. Η ορχήστρα (αλλά και η ψυχή μας) ήταν στη θέση της μισή ώρα πριν την έναρξη του χορού! Για την αγωνία της Αμαλίας ούτε κουβέντα.

Άλλα εφέτος, πέρα από την αλλαγή της ορχήστρας και της αιθουσας, είχαμε αλλαγή και στον τρόπο σερβιρίσματος. Εξυπηρετηθήκαμε από μπουφέ. (Χαρά ο Τώνης! Και δεν ήταν ο μόνος!). Τα εδέσματα ποικίλα και νόστιμα! Όσο για τα γλυκά... δεν έμεινε κολυμπηθρόξυλο!

Κι όσον αφορά το χορό, αν ήταν να μοιράσουμε βραβεία χορευτικής ικανότητας, θα δυσκολεύόμασταν.

Άλλα σήγουρα θα δίναμε τιμητική διάκριση στην Αλεξία και στον Τάκη Παρασκευόπουλο, στη Φελλή και στον Γρηγόρη Γεωργίου, στον αειθαλή στρατηγό Μάκη Κατσούρα, αλλά και άλλους που μας διαφέύγουν.

Και βέβαια, το βραβείο της «ανοικτής πλάτης» δίκαια το κέρδισε η ωραιότατη συνοδός του Χάρη Παπουτσάκη!

Αυτή τη φορά με χαρά μας σημειώσαμε τις αυξημένες σε αριθμό νεανικές παρουσίες στο χορό μας. Ευχόμαστε του χρόνου περισσότερες.

Δεν θα παραλείψω να αναφέρω και τους τυχερούς των δώρων μας.

- Λαχνός 1ος: Το ιδιαίτερης καλλιτεχνικής αξίας «Λεύκωμα» με χαρακτικά από το Άγιο όρος, του συμπατριώτη μας Γ. Μόσχου (που αποδεικνύει την κουλτούρα μας), κέρδισε η κ. Κρυσταλλία Λογοθέτη.

- Λαχνός 2ος: Εισιτήριο προς Αλεξανδρούπολη της Aegean, η κ. Αγγελική Αναστασάκου.

- Λαχνός 3ος: Εισιτήριο προς Αλεξανδρούπολη της Aegean, η κ. Τότα Θεοφανίδου.

- Λαχνός 4ος: διήμερο στο Grecotel Αλεξανδρούπολης για δύο άτομα, ο πάντα τυχερός Νίκος Βουτσάς.

- Λαχνός 5ος: διήμερο στο «Θράκη Παλλάς», η κ. Γεωργία Ιωάννου.

- Λαχνός 6ος: διήμερο στο «Alexander Beach», η κ. Αδαμαντία Σουλάφα.

- Λαχνός 7ος: διήμερο στο «Νεφέλη», η κ. Έφη Δούκα.

- Λαχνός 8ος: Spa Convivial (κ. Πάτκου), ο κ. Ηλίας Παπαφανέλας.

Το κέφι μας ζωγραφισμένο στα πρόσωπα όλων θα μπορούσε να κρατήσει πολύ περισσότερο από την 2 π.μ. (ξημερώματα Κυριακής, δηλαδή), που άρχισε η αποχώρηση, λόγω χρονικού ορίου που μας έθεσε το ξενοδοχείο. Η αντοχή της Αμαλίας ήταν πολύ μεγαλύτερη και η δική μας επίσης(:).

Ευχαριστούμε όλους όσοι μας τίμησαν με την παρουσία τους και υποσχόμαστε πάντα τέτοια και καλύτερα.

στήλη βιβλίων

Επιμέλεια: Αλεξάνδρα Μποτονάκη

Μαθήματα νεώτερης ιστορίας
Παραδόσεις Σαράντου Ι. Καργάκου
Τόμος Α'
A. Τούρκοι και Βυζάντιο
B. Οθωμανικό Imperium
Γ. Τουρκοκρατία (σελ. 335)

Επιστημονικές εκδόσεις Γεωργάδη, Αθήνα 2007

Με μια πολύ κολακευτική αφιέρωση για το περιοδικό μας δεχθήκαμε τον πρώτο τόμο της σειράς αυτής από τον γνωστό συγγραφέα-ιστορικό και δάσκαλο κ. Σαρ. Καργάκο. Με την πρώτη ματιά και το πρώτο ξεφύλλισμα του βιβλίου διαπιστώνεις ότι ο συγγραφέας γνωρίζει εις βάθος το αντικείμενο, ξέρει πώς να το χειρισθεί και προπαντός γνωρίζει, ως καλός δάσκαλος, τι μπορεί να εισπράξει ο αναγνώστης - ακροατής - μαθητής.

«...είναι καρπός των παραδόσεων, τις οποίες κατά την τελευταία δεκαετία πραγματοποίησα σε διάφορα "ανοικτά" ή "λαϊκά πανεπιστήμια", σημειώνει ο συγγραφέας στον πρόλογο και με συγκεκριμένες παρατηρήσεις για τον τρόπο τελικής συγγραφής και μεθόδου κλείνει το προλογικό του σημείωμα. «...Πρέχει μετά την όσο γίνεται ακριβή καταγραφή των γεγονότων, η ερμηνεία –και όχι φυσικά μόνο από μια οπτική γωνία. Μια ερμηνεία που απαιτεί γνώσεις, γνώση και κρίση. Γι' αυτό άλλωστε κάθε ιστορικό γεγονός είναι επιδεκτικό πολλών ερμηνειών. Έχουμε την πεποίθηση ότι τα "Μαθήματα" αυτά βοηθούν τον αναγνώστη όχι να αποδεχθεί τις δικές μας ερμηνείες, αλλά να διαμορφώσει τη δική του θέση πάνω στα όσα αναφέρονται στο βιβλίο αυτό. Η ιστορία δεν είναι υπναγωγό ρόφημα· είναι διάλογος».

Ο αναγνώστης, στις 90 περίπου ευκολοδιάβαστες επί μέρους ενότητες, έχει τη δυνατότητα να επιλέξει την σελίδα της ιστορίας, για την οποία έχει συγκεκριμένα ερωτηματικά, ή με τη βοήθεια του ευρετηρίου να γνωρίσει τα πρόσωπα που έχει ακουστά, αλλά δεν έχει σαφή εικόνα γι' αυτά. Τέλος, μπορεί να ικανοποιήσει την περιέργειά του για λέξεις που πλανώνται στο λεξιλόγιο μας, τις χρησιμοποιούμε συχνότατα, αλλά δεν γνωρίζουμε την σημασία τους.

Πιο συγκεκριμένα και ως παράδειγμα, αν πολλές φορές αναρωτηθήκατε για την καταγωγή των Τούρκων, για την ιστορική μάχη του Κουσουφοπεδίου,

(σημ. Κόσσοβο), αν υπήρχε ή όχι «κρυφό σχολείο» ή τι ήταν οι γενίτσαροι, και ό, τι άλλο γύρω από τη σχέση Τούρκων και Ελλήνων την περίοδο, στην οποία αναφέρεται ο Α' τόμος της σειράς αυτής, θα βρείτε την απάντηση, σύγχρονη, συνοπτική και στηριγμένη σε πηγές.

Σαράντος Ι. Καργάκος
Μεσόγειος. Η υγρή μοίρα της Ελλάδος
και της Ευρώπης
Ιστορική και Γεωπολιτική Μελέτη, σελ. 150
Εκδόσεις Ι. Σιδέρης

Ως προμετωπίδα, ο συγγραφέας προβάλλει τρεις σύντομες φράσεις, τριών «μεγάλων»

«Αντί πολέμου ειρήνην ελώμεθα»
(Θουκυδίδης)

(Αντί του πολέμου ας προτιμήσουμε την ειρήνη)

«Η ιστορία κάθε πολέμου αρχίζει
στον καιρό της ειρήνης»
(Στρατηγός Ντε Γκώλ: «Στην κόψη του ξίφους» - 1932)

«Θάλασσα ενωτική, θάλασσα συμμαχίας»
(Saint John Perse: «Amers»)

Στον πρόλογο αλλά και στο οπισθόφυλλο διαβάζουμε: Οι θαλασσινοί λένε πως, για να τα πας καλά με τη θάλασσα, πρέπει «να πας με τα νερά της». Κανείς, όσο εμείς, δεν γνωρίζει τόσο καλά τα νερά της Μεσογείου. Άρα, οφείλουμε όχι μόνον εμείς να πηγαίνουμε «με τα νερά της», αλλά αυτό που ξέρουμε, οφείλουμε να το διδάξουμε και στους άλλους. Αλλιώς, η Μεσόγειος θα μας πνίξει. Ήδη αρχίζει ν' αφρίζει. Άλλ' οι πολλοί «δεν ακούουν την βοήν των πλησιαζόντων γεγονότων», όπως λέει ένας μεγάλος μεσογειακός ποιητής, ο Αλεξανδρινός Κωνσταντίνος Καβάφης.

Στην εισαγωγή, χρησιμοποιώντας ως σύμβολα και ερμηνεύοντας τις βιβλικές λέξεις «Άρμαγεδδών» και «Λεβιάθαν», μας οδηγεί στην βασική ιδέα που θα πρέπει να παρακολουθήσουμε στα κεφάλαια που ακολουθούν, με εξαιρετικά ενδιαφέροντες τίτλους. «...Αν δεν πηγαίνουμε με τα νερά της, η Μεσό-

γειος θα μας πνίξει...». Πώς και γιατί θα γίνει έτσι, ο συγγραφέας αναλύει τις απόψεις και, ως ιστορικός βέβαια αλλά και ως σύγχρονος πνευματικός Έλληνας πολίτης μιας μεσογειακής χώρας που τον προβληματίζουν βαθύτατα τα τεκταινόμενα στις χώρες της Μεσογείου.

Και λίγο πριν τελειώσει η μελέτη, ο συγγραφέας αναφωνεί:

»...Έμεις πάντως, οι απλοί άνθρωποι που κατοικούμε σε τούτη τη θαλασσόβρεχτη κόγχη της Μεσογείου, ας θυμόμαστε πάντα με αγάπη τον υπέροχο στίχο του Γάλλου ποιητή Μπωντλαίρ: Ελεύθερες άνθρωπες πάντα θε ν' αγαπάς τη θάλασσα.

Αγαπητέ αναγνώστη, φθάνοντας στην "ακτή του τέλους", τούτο αισθάνομαι την ανάγκη να σου ομολογήσω: η Μεσόγειος είναι μέγιστο μάθημα ελευθερίας. Γι' αυτό και η αθηναϊκή δημοκρατία είχε θαλασσινό άρωμα, γι' αυτό και το βήμα της Πνύκας, πριν από τους Τριάκοντα, έβλεπε προς τη θάλασσα. Γενικότερα, όμως, το υγρό στοιχείο της Μεσογείου υπήρξε η υγρή μοίρα του ελληνικού στοιχείου. Η Μεσόγειος είναι το "εμείς" μας. Είναι ο συναισθηματικός καθρέφτης, το ιστορικό μας απείκασμα. Η Μεσόγειος μας δίνει –συχνά στο πολλαπλάσιο–, τι της δίνουμε. Μας παίρνει πάλι ό, τι μας δίνει. Συχνά με το παραπάνω. Δεν είναι τυχαίο, άλλωστε,

που συχνά στα θαλασσινά μας τραγούδια επονομάζεται "πικροκυματούσα". Ασφαλώς, αύριο το κύμα της θα είναι περισσότερο πικρό, αν την κάνουμε Θάλασσα των Στεναγμών, με μια ανεμώλια πολιτική αντιπαραθέσεων. Είναι, όμως καιρός από την πολιτική των αντιπαραθέσεων να περάσουμε στην πολιτική των συν-παραθέσεων. Αν οι καιροί του πολέμου, όπως λέγει ο Θουκυδίδης, είναι "ου μενετοί", το ίδιο "ου μενετοί" είναι και οι καιροί της ειρήνης...»

»...Ο Γάλλος συγγραφέας Michel Mollat du Jourdain, αναφερόμενος στην αρχαία Αθήνα, ομιλεί για ελληνική και Μεσογειακή ευφυΐα. Αυτή πάντοτε μας έσωσε. Ας τη διατηρήσουμε και ας την αξιοποιήσουμε την ευφυΐα αυτή όχι για κάποιον πονηρό σκοπό. Όχι μόνο για κάθε λογής συμφέροντα. Διότι το συμφέρον έχει την ίδια ετυμολογική ρίζα με τη συμφορά. Γι' αυτό ας μου επιτραπεί να κλείσω ευχετικά: Μακάρι ούριο τα παιδιά και τα εγγόνια μας να ζήσουν σε μια Μεσόγειο-Θάλασσα Ειρήνης, έτσι που το ελληνικό στοιχείο να είναι πλήρωμα στα σκάφη της ειρήνης και όχι του "βροτολοιγού" Άρη, για τον οποίο ο Στρατηγός Ντε Γκωλ, μέγας θεωρητικός του πολέμου που εξελίχθηκε σε απόστολο ειρήνης, έλεγε περιφρονητικά: ο Άρης ήταν δυνατός, ωραίος, γενναίος, αλλά είχε ελάχιστο μυαλό.»

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΓΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ

Γαλετζάς Μιχαήλ	100,00 €
Εις μνήμην συζύγου του Κυριακής Γαλετζά	
Γκιρτζής Παναγιώτης	50,00 €
Εις μνήμην γονέων του Ελευθερίου - Αποστολίας, και αδελφών Γεωργίου, Αθανασίας, Ζωής και Αλεξανδρού	
Γκιρτζής Παναγιώτης	50,00 €
Εις μνήμην γαμβρών του Ορέστη Παρασκευόπουλου και Αλεξάνδρου Σαγβαλή, νύφης του Αφροδίτης και ανεψιάς του Μαρίας Παρασκευοπούλου	
Ιωαννίδου - Καρακατσάνη Μαρίνα	50,00 €
Εις μνήμην γονέων της Χρήστου και Αικατερίνης και Ορέστη και Ζωής Παρασκευοπούλου	
Κατριζήδης Δημήτριος	100,00 €
Εις μνήμην γονέων του	
Μανίκα - Πουλουκτή Φανή	30,00 €
Εις μνήμην γονέων της	
Ματζορίνη Πέπη	30,00 €
Εις μνήμην γονέων της	
Σαλαμούρης Σταύρος	100,00 €
Εις μνήμην Ιωάννη Γεωργίου του Γρηγορίου	
Σαλαμούρης Σταύρος	100,00 €
Εις μνήμην Γεωργίου Αμπατζή του Δημητρίου	
Σαλαμούρης Σταύρος	100,00 €
Εις μνήμην Νικολάου Παπανικολάου του Ιωάννη	
Απόφοιτοι του 1955	50,00 €
Εις μνήμην Γεωργίου Τζεμίντηπη	
Απόστολος και Παναγιώτης Τσιακίρης	50,00 €
Εις μνήμην Άρτμεμης Μούτλια-Ζαρκάδη	
Ιωαννίδης Χαράλαμπος	20,00 €
Εις μνήμην οκτώ συμμαθητών του αποφοίτων 1958	

Αγγελίδης Άγγελος 50,00 €

 Εις μνήμην φίλων του Κώστα, Νίκου, Σπύρου και Γιάννη

Παπάζογλου Μάριος 100,00 €

 Εις μνήμην αδελφής του Τούλας Γεωργίου-Παπάζογλου

Ανώνυμος 150,00 €

 Εις μνήμην Παύλου Πρίτσου

ΔΩΡΕΕΣ ΚΑΙ ΧΟΡΗΓΙΕΣ

Απόφοιτοι 1968	40,00 €
Βασιλειάδου	20,00 €
Γιαννούλη	20,00 €
Γλυκή	40,00 €
Δελχανίδης	100,00 €
Δουλάμη	50,00 €
Ιωαννίδου-Καρακατσάνη	50,00 €
Καραμανή	50,00 €
Καράμπαλης	20,00 €
Καφετζής	40,00 €
Κοσμίδου-Κωνσταντινίδου	20,00 €
Κοτσώνη	25,00 €
Μάλλιου	50,00 €
Μαρτίνης	100,00 €
Παπαδοπούλου-Κόμη	50,00 €
Παπαίωννου	30,00 €
Παπαϊωννου	100,00 €
Παπατάπης	50,00 €
Τριανταφυλλίδου	30,00 €
Τσορμπατζίδου	30,00 €
Χρυσάκη	50,00 €

ΟΡΦΕΑΣ, ΟΡΦΙΣΜΟΣ, ΟΡΦΙΚΟΙ ΥΜΝΟΙ

Επιμέλεια: Πασχάλη Α. Χριστοδούλου, δρ. Χημακού μηχανικού
Ι' ΜΕΡΟΣ, ενότητα 3

Ο ΟΡΦΕΑΣ ΙΔΡΥΤΗΣ ΚΑΙ ΜΥΣΤΗΣ ΤΩΝ ΟΡΦΙΚΩΝ ΔΙΟΝΥΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΛΕΥΣΙΝΙΩΝ ΜΥΣΤΗΡΙΩΝ

«Ο Ορφέας υπήρξε ο εισηγητής της μυστηριακής λατρείας του Ορφισμού, που απέβλεπε στη μύηση των οπαδών του στην επιστημονική και θεολογική αλήθεια. Η ουσία της αλήθειας αυτής ήταν η μονοθεϊστική αντίληψη και πίστη στην τριαδική εκδήλωση του θείου, καθώς επίσης και η πολύμορφη έκφραση της δύναμής του στον πνευματικό, ψυχικό και υλικό κόσμο, πίσω από τα ονόματα των διαφόρων θεών και θεαινών» [1], που ήταν απλά εκφάνσεις της μιας θεότητας.

«Ο Ορφέας ήταν εκείνος που αναμόρφωσε και οδήγησε στην αλήθεια το ελληνικό πνεύμα, διά μέσου των μαντείων και ιερών της αρχαιότητας, που λειτουργούσαν βάσει της διδασκαλίας του. Μάλιστα αυτός εισήγαγε τα μυστήρια και δίδαξε την αποχή από τους φόνους και τις ανθρωποθυσίες:

‘Ορφεύς μέν γάρ τελετάς θ’ ήμιν κατέδειξε φόνων τ’ ἀπέχεσθαι. Ο Ορφέας μας ἐδειξε τις τελετές και την αποχή από τους φόνους (Αριστοφάνους Βάτραχοι). Μυστηρίων τε των απορρήτων φανάς ἐδειξεν ‘Ορφεύς. Ο Ορφέας μας φανέρωσε τα απόρρητα μυστήρια (Ευριπίδου Ρήσος)» [1].

«Ενώ ο Ορφέας μυήθηκε στα Καθείρια μυστήρια στη Σαμοθράκη, κατά τη διάρκεια της Αργοναυτικής εκστρατείας, φέρεται επίσης και ως ο ιδρυτής των Ορφικών και Διονυσίων μυστηρίων. Εῦρε δε ‘Ορφεύς καὶ Διονύσου μυστήρια. Βρίκε ο Ορφέας και τα Διονυσιακά μυστήρια (Απολλοδώρου Βιβλιοθήκη)» [2].

«Ως ιδρυτής των Ελευσινίων μυστηρίων φέρεται εκτός από τη Δήμητρα επίσης ο μαθητής του Ορφέα, Μουσαίος, αλλά και ο ίδιος ο Ορφέας» [3].

«Ο Πλάτων γράφει για τους “Ορφικούς Ύμνους” ότι “είναι επινόησις μεγάλου νου και όχι κοινού νου, του τυχόντος”. Στα Αργοναυτικά (μέρος των Ορφικών Κειμένων, στιγ. 466-472) διαβάζουμε:

**Ούλύμπου δέ βαθυσκοπέλου πρηδόνας ἐρυμνούς εἰσέδρα-
κον Μινύαι, καὶ Ἀθω δενδρώδεα κάμψαν Παλλήνην
τ’ εὐρεῖαν, ιδέ Ταθέην Σαμοθρήκην, ζνθα καὶ ὄργια**

φρικτά θεῶν, ἔρριπτα βροτοῖσιν ἄσμενοι εἰσεπέρησαν ἐμαῖς ὑποθημοσύνησιν ἥρωες· μίγα γάρ σφιν ὁφέλσιμον ἀνθρώποισιν τῆςδε θυητολίης ἀβολεῖν πλωτῆρσιν ἐκάστοις. Εξάλλου είδαν οι Μινύαι τους απόκρημνους βράχους του Ολύμπου και παρέκαμψαν τον δασώδην Άθωνα και την ευρύκωρον Παλλήνην και την ιεράν Σαμοθράκην, όπου τελούνται οι φρικτές ιεροτελεστίες των θεών, οι οποίες είναι απόρρητες (απαγορευμένες) στους ανθρώπους·

- a. Ο Μύστης Ορφέας ποιεί τη μουσική αρμονία και μελωδία.
b. Ορφέας και Ευρυδίκη στις νεφέλες των Ερώτων.
‘Εργα του Γιάννη Μητράκα. Βυζαντινή τεχνική.

Ο μέγας Μύστης Ορφέας προσευχόμενος,
δεόμενος, διαλογιζόμενος.
Έργο του Γιάννη Μητράκα. Βυζαντινή τεχνική.

σ' αυτές ευχαρίστως εισπλήθαν οι πρώες κατόπιν των ιδικών μου παραινέσεων· διότι είναι ωφέλιμο σε καθένα από τους ανθρώπους που πλέουν στη θάλασσα, να παρευρίσκονται μαζί σ' αυτή την ιεροτελεστία.

Επίσης, στα Αργοναυτικά (στιγ. 70-80) περιέχεται ένα απόσπασμα που μας κάνει να υποδέσμουμε ότι η λεγόμενη σπηλιά του Κύκλωπα στη Μάκρη, πιθανόν να ήταν πριν από τον Κύκλωπα η κατοικία του Ορφέα, βασιλέα των Κικόνων, όπου εκεί τον ανεζήτησε ο Ιάσων.

Άλλ' ότε δή συνάγειρεν ἀγακλειτούς βασιλῆας, Θρήην εἰς εὔπολον ἐπείγετο δῖος Ἰησον καὶ μ' ἐκίχανε χέλυν πολυδαιδαλον ἐντύνοντα, ὄφρα κε σοι μέλπων προχέω μελίγη-
ρυν ἀοιδήν, κηλήσω δέ τε θῆρας ἵδ' ἐρπετά καὶ πετεηνά
ἡνίκα δ' εἰς ἄντρον πολυήραφον εἰσεπέρδησεν μείλιχον ἐκ λασίαν στέρωνων ἀνενείκατο φωνήν· Όρφεν, Καλλιόπης τε

καὶ Οιάγρου φίλε κούρε Βιστονίη Κικόνεσσι πολυρρήνοισιν ἀνάσσων, χαῖρ' ἐπεὶ Αἰμονίους ὁχέας πρώτιστον ἴκανω· Στρυμονίας τε φοάς, Ροδόπης τ' αἰπεινά πρός ἄγκη...». Άλλ' όταν επί τέλους συνεκέντρωσε τους ενδόξους βασιλείς ο θεϊκός Ιάσων ἐσπευσε στην Θράκη που ἔχει πολλά ἀλόγα, και με συνάντησε, ενώ ετοίμαζα την πολυποίκιλτο λύρα για να ανακρούσω γλυκόφωνο τραγούδι για χάρη σου για να σε εξυμνήσω και να μαγεύσω με το τραγούδι μου τα zώα και τα ερπετά και τα πετεινά. Όταν δε ο Ιάσων επέρασε μέσα εις το πολυαγαπημένον μου σπίλαιον, γλυκειά φωνή ανέπεμψε από τα δασύτριχα σπίθη του: Ορφέα, αγαπητέ υἱέ της Καλλιόπης και του Οιάγρου, που βασιλεύεις εις την Βιστονία μεταξύ των Κικόνων, που ἔχουν πολλά ποίμνια, καίρε, αφού διά πρώτην φοράν ἔρχομαι στις κορυφές του Αίμονα και στα ρεύματα του Στρυμόνα και στις ψηλές κοιλάδες της Ροδόπης» [4]. Θα μου επιτρέψετε να κάνω δύο υποδέσμεις σχετικά με τις παραπάνω αναφορές.

Όπως διαβάζουμε στο Ι της Ιλιάδας, ο Οδυσσέας, μεταγενέστερος του Ορφέα, κατενίκησε τους Κικόνες και ερήμωσε τη χώρα τους. **Κικόνων ιερό πτολειόθρονον ἐλόντες.** Όταν πάραμε την ιερή πόλη των Κικόνων (Ιλιάς I: 165).

Από τον Στρυμόνα μέχρι τον Έβρο δεν υπάρχει νομίζω σπήλαιο κοντά στη θάλασσα σαν το σπήλαιο (άντρον) της Μάκρης, το λεγόμενο «σπηλιά του κύκλωπα» και σε μέρος κατάφυτο, με εξαίσιο κλίμα και καλλιέργεια της ελιάς, όπως η Μάκρη. Κοντά στη Μαρώνεια, βέβαια, στην ενδοχώρα υπάρχει ένα μεγάλο και μακρύ σπήλαιο με σταλακτίτες που πρόσφατα δρέθηκαν εκεί ίχνη παλαιοιθικών οικισμών και διενεργούνται ανασκαφές, από την Αρχαιολογική Υπηρεσία. (Σχετική ανακοίνωση έγινε στο αρχαιολογικό συνέδριο στη Θεσσαλονίκη, τον Μάρτιο 2008).

- [1] ΜΑΡΩ Κ. ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ, διδακτορική διατριβή, Αθήνα 1978.
- [2] ΑΙΠΠΟΛΛΟΔΩΡΟΥ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ, Εκδοτική Θεσσαλονίκης, 2002
- [3] ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΚΟΥΡΤΙΔΟΥ, Αρχαία Ελληνικά Μυστήρια, Ορφικά, Καβέρια, Διονύσια, Ελευσίνια, δ' έκδοσις 1930, δ' έκδοσις 1998, γ' έκδοσις 2002, Ιδεοθέατρον, Αθήνα.
- [4] Ι. ΠΑΣΣΑ, ΤΑ ΟΡΦΙΚΑ, Αθήνα - εκδόσεις εγκυκλοπαιδειας "Ηλιος"

Σημείωση. Διόρθωση τεύχους 25: σελ. 26, αριστερή στήλη, γραμμή 26, αντί «ορίζοντα», γράφε «ουράνιο ισημερινό».

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΜΑΣ

Ελάτη - Περτούλι - Λίμνη Πλαστήρα - Τρίκαλα

21, 22, 23 Μαρτίου

Γράφει ο Τώνης Γεωργιάδης

Ο ταν στη συνάντηση του Δ.Σ. η Στρατούλα μάς έκανε πρόταση, κατ' απαίτηση των Μελών και Φίλων του Συλλόγου, να πάμε εκδρομή και μάλιστα στο Περτούλι, Ελάτη και Λίμνη Πλαστήρα, υπήρξαν αρκετές επιφυλάξεις. «Ρε παιδιά, έχουμε πάει τόσες φορές εκεί. Ο πολύς ο κόσμος δεν θα θελήσει να έρθει». Άμ, δε! Πριν καλά καλά κυκλοφορήσει η ενημερωτική ανακοίνωση, οι δηλώσεις συμμετοχής ήταν αθρόες.

Μου θύμισε παλιές καλές εποχές, όταν σαν μαθητές απαίτουσαμε «εκ-δρο-μή θέ-λου-με» και οι καθηγητές ενέδιαν και μας έκαναν το χατήρι.

Έτσι, Παρασκευή πρωί, 45 άτομα συγκεντρωθήκα-

του δρόμου, ξεδιπλώθηκε μπροστά μας η Λίμνη Πλαστήρα.

Όποιες και αν είναι οι καιρικές συνθήκες, όποια και αν είναι η εποχή του έτους, το μεγαλειώδες τοπίο που αντικρίζεις δεν παύει να σε μαγεύει! Το απέραντο της λίμνης σβήνει στο βάθος μέσα στα γύρω βουνά... Βέβαια, η ομορφιά του χειμωνιάτικου, χιονισμένου τοπίου, όπως το είχαμε ζήσει παλαιότερα, είναι το κάτι άλλο. Τι Ελβετίες και κουραφέζαλα! Η ομορφιά της φύσης είναι εδώ, στην πόρτα μας!

Το εστιατόριο στο οποίο θα γευματίζαμε (καιρός ήταν!) μας περίμενε και φυσικά όλοι το ρίξαμε στο φαγητό. Εξαί-

Οι εκδρομείς ποζάρουν στην εκκλησία της Αγίας Παρασκευής, κοντά στο Νεραϊδοχώρι (φωτο. Σπ. Λιβιεράτου)

με στο γνωστό μέρος και με μπόλικο κέφι, παρά τις δυσμενείς προβλέψεις της ΕΜΥ, ξεκινήσαμε. Πρώτη στάση για καφέ και... άλλα σχετικά σε CAFE της Ε.Ο. Αναζωογονημένοι αλλά και «ξαλαφρωμένοι...» συνεχίσαμε το ταξίδι μας. Ο καιρός μάς “κράταγε λίγο μούρη”, αλλά σε γενικές γραμμές δεν μας πίκρανε. Η ΕΜΥ ανακοίνωνε χιόνια και βροχές, αλλά η πραγματικότητα τη διέψευσε.

Η διαδρομή για το μεσημεριανό φαγητό συνεχίστηκε με κέφι, με ανέκδοτα, με ενημερωτικές ομιλίες, για τα ιστορικά γεγονότα των περιοχών που περνούσαμε από τον γνωστό για τις γνώσεις του, πλέον, κ. Γκαρδιακό και, τέλος, μετά από τις ανηφόρες, κατηφόρες και στροφές

ρεση, ο γνωστός και καθιερωμένος φωτογράφος των εκδρομών μας, ο Βαγγέλης, ο οποίος κάθε λίγο και λιγάκι γυρνούσε από τραπέζι σε τραπέζι και με την κάμερά του απαθανάτιζε τις διάφορες φάσεις του αδειάσματος των πιάτων από τα τραπέζια, φάσεις χρωματισμένες με την ικανοποίηση στα πρόσωπα των εκδρομέων.

Μερικοί ρομαντικοί (ή για λόγους χώνεψης) πήγαν βόλτα στην κοντινή παραλία, αλλά γρήγορα επέστρεψαν γιατί το κρύο άρχισε να τσούζει.

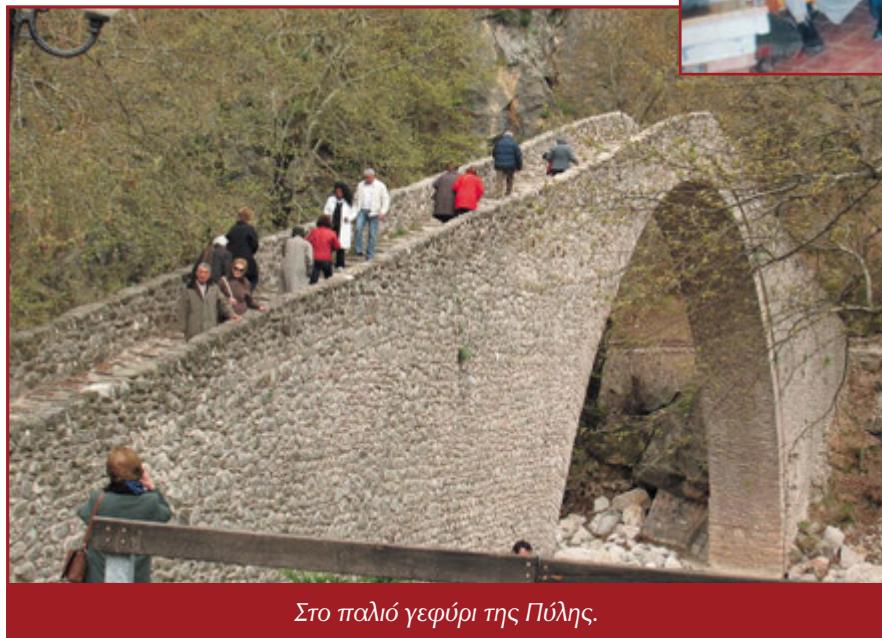
Μετά το φαγητό στην «πλαζ Λαμπερού», πήραμε πάλι το δρόμο για την Ελάτη με ενδιάμεση στάση στο Φράγμα και στη συνέχεια για καφέ. Στο Φράγμα, ως γνήσιοι Νεοελληνες, ψωνίσαμε χυλοπίτες, τραχανάδες,

χαλβά και μηλοπιτάκια. Τα τελευταία τιμήθηκαν δεόντως επιτόπου.

Πήραμε τον καφέ μας σε ένα πολύ περιποιημένο ξενοδοχείο, πάντα με θέα τη Λίμνη, αλλά, κάτι η καθυστέρηση στην αναχώρηση από εκεί, κάτι που λίγο πιο κάτω ο κύριος δρόμος ήταν κλειστός και έπρεπε να πάμε από παράκαμψη, φτάσαμε λίγο αργά στα ξενοδοχεία μας, αλλά με το κέφι αμείωτο, το ηθικό ακμαίο και έτοιμοι (μερικοί τουλάχιστον, ονόματα δε λέμε), να δοκιμάσουμε την τοπική κουζίνα. Τελικά, φάνηκε ότι το μεσημέρι είχαμε φάει περισσότερο απ' όσο νομίζαμε και ο τραχανάς και η σούπα, σαν πιο ελαφρά εδέσματα για βράδυ, ήταν πρώτα στην προτίμηση των συνδαιτημόνων.

Μερικοί θέλησαν στη συνέχεια να γνωρίσουν και τη νυχτερινή ζωή της Ελάτης και αποφάσισαν να κάνουμε... μπαρότσαρκα, η οποία δυστυχώς δεν απέδωσε. Κάτι, που η κούραση της ημέρας άρχισε να μας πιάνει, κάτι που τα μπαράκια ήταν ελαφρώς «νεικρά» και κάτι που το κρύο ήταν αρκετά αισθητό, «ρε παιδιά, δεν πάμε για ύπνο και αύριο βράδυ βλέπουμε». Όπερ και εγένετο.

Η επόμενη ημέρα ήταν αφιερωμένη στην εξερεύνηση της μείζονος περιοχής. Πήγαμε Περτούλι, Νεραϊδοχώρι, φτάσαμε μέχρι την τοξωτή γέφυρα του Ασπροπόταμου, την οποία είδαμε μόνο από ψηλά, λόγω του

Στο παλιό γεφύρι της Πύλης.

στενού χωματόδρομου και επιστρέψαμε στο Νεραϊδοχώρι για φαγητό. Οι πίτες σε πρώτη ζήτηση και μιά και το μαγαζί διέθετε και πιάτα με κυνήγι (αγριογούρουνο, ελάφι, ζαρκάδι), τα τιμήσαμε δεόντως.

Στη συνέχεια, καφέ στο Περτούλι, όπου μερικοί ανέβηκαν στην κορυφή του χιονοδρομικού (τρόπος του λέγειν, γιατί χιόνια δεν υπήρχαν), για να έχουν κολύτερη θέα της περιοχής. Επειδή φύσαγε ένα αρκετά παγωμένο βοριαδάκι, δρόμο για τη βάση μας στην Ελάτη.

Το βράδυ προέβλεπε δείπνο μετά μουσικής, αλλά μουσική δεν διέθετε καμμιά ταβέρνα. Σιγά μην σκάσουμε! Μετά το βραδινό μας, μαζευτήκαμε στο σαλόνι του ξενο-

δοχείου και η γνωστή ορχήστρα, Γρηγόρης, Τώνης και με τη Φέλλη στα «κλαπατσύμπαλα» και με τη συνοδεία της «κομπανίας» των παρευρισκομένων, γλεντήσαμε με το παραπάνω με ένα ποικιλο ελαφρολαϊκό και όχι μόνο πρόγραμμα. Μερικοί (αυτό το μάθαμε την άλλη μέρα το πρωί) μετά το «καληνύχτα, αύριο πάλι τα λέμε», αποφάσισαν να καλύψουν το κενό της προηγούμενης βραδιάς και το ξενύχτησαν λίγο παραπάνω στο παρακείμενο μπαράκι «Ο Αρκούδας». Τα νειάτα δεν κρύβονται!

Η τρίτη ημέρα ήταν εύκολη. Το πρόγραμμα χαλαρό. Ξεκινήσαμε με την ησυχία μας το ταξίδι της επιστροφής. Πρώτη στάση η Πύλη Τρικάλων, με την εντυπωσιακή τοξωτή γέφυρα και το παρακείμενο εκκλησάκι, όλα χωμένα μέσα στα πλατάνια, έστω και χωρίς πράσινη φυλωσιά. Μερικοί, οι πιο γυμνασμένοι και λάτρεις

Η παρέα γλεντά με την «κομπανία» του Συλλόγου στο σαλόνι του ξενοδοχείου.

της πεζοπορίας, έκαναν την πρωινή τους γυμναστική, επισκεπτόμενοι και τα δύο. Στη συνέχεια δρόμο για τα Τρίκαλα. Επίσκεψη στο Κάστρο, έστω και χωρίς τον Κράτη, όπου αράξαμε στη λιακάδα πίνοντας καφέ, για να περάσει η ώρα μέχρι να πάμε για φαγητό. Μία βόλτα στην πόλη των Τρικάλων, στα στενά γραφικά της δρομάκια, μεσημεριανό, λίγο περπάτημα για να χωνέψουμε και ήρθε η ώρα να πάρουμε το δρόμο για την Αθήνα.

Η επιστροφή, χωρίς ιδιαίτερα προβλήματα στην κυκλοφορία, κύλησε ευχάριστα με ανέκδοτα και τραγούδια, πάντα βέβαια, με τη συνοδεία της γνωστής «ορχήστρας» και φτάσαμε στην Αθήνα ανταλλάσσοντας ευχές για «Καλό Πάσχα» και καλή αντάμωση στην επόμενη εκδρομή στην Καστοριά.

Από αυτή την εκδρομή προέκυψε κάτι πολύ ευχάριστο: Καινούργιοι φίλοι του Συλλόγου παρουσιάστηκαν και συμμετείχαν, αλλά, πάνω απ' όλα, ευχαριστήθηκαν όλοι προσβλέποντας στην επόμενη εκδρομή μας. Πάντα τέτοια!

Καλή αντάμωση στην... Καστοριά.

ΤΙΜΩΜΕΝΑ ΠΡΟΣΩΠΑ

Καθιερώνουμε σελίδα «Τιμώμενου Προσώπου της πόλης μας».

Κατά καιρούς, γίνονται ανάλογες εκδηλώσεις στην Αλεξανδρούπολη ή σε άλλη πόλη, κατά τις οποίες τιμώνται ζώντα πρόσωπα καταγόμενα από την Αλεξανδρούπολη, για την κοινωνική ή πολιτιστική τους προσφορά. Παρακαλούμε τους αναγνώστες να μας στέλνουν ενυπόγραφο υλικό 200 λέξεων το πολύ, με μία ή δύο φωτογραφίες και η Συντακτική Επιτροπή θα αποφασίζει τη δημοσίευσή του, εφόσον το περιεχόμενό του καλύπτει τους στόχους του περιοδικού μας.

Ο Μητροπολίτης Αλεξανδρούπολης κ. Άνθιμος τιμά τον πρωτοψάλτη του Ιερού Ναού Μεταμορφώσεως Σωτήρος κ. Κωνσταντίνο Παταπάτη

Την Κυριακή 9 Δεκεμβρίου 2007 έλαβε χώρα σεμνή τελετή στον Ιερό Ναό του Σωτήρος της Αλεξανδρούπολης, κατά την οποία τιμήθηκε ο εμπειρότερος Πρωτοψάλτης της πόλης μας κ. Κωνσταντίνος Παταπάτης, για τα 70 χρόνια διακονίας του στην Εκκλησία.

Θεωρητή (τοποθετήθηκε στις Κυκλαδες), διέκοψε την υπηρεσία του στην εκκλησία. Επανήλθε όμως και διακόνησε την Εκκλησία άλλα 20 χρόνια, ως ψάλτης στον Ιερό Ναό του Σωτήρα.

Παράλληλα, λόγω των σπουδών του στην Εκκλησιαστική και Βυζαντινή Μουσική, δίδαξε το αντικείμενο αυτό σε σπουδαστές και μαθητές, σε Αλεξανδρούπολη και Ερμούπολη, και τιμήθηκε με ευαρέσκειες και επαίνους κατά τη μακρόχρονη πορεία του στο χώρο αυτό.

Τιμώντας, λοιπόν, και ο νυν Μητροπολίτης κ. Άνθιμος την προσφορά του κ. Παταπάτη, του απένειμε τον επίσημο σταυρό του Κυρίου και, κατά τη διάρκεια της προσφώνησής του, επαίνεσε το ήθος και την κατάρτιση του τιμώμενου, στον τομέα της Βυζαντινής Μουσικής, τονίζοντας την αξία της ανά τον κόσμο και τους αιώνες.

A.M.

**Στη φωτογραφία εικονίζεται ο κ. Κ. Παταπάτης,
με την οικογένειά του, ο Σεβασμιώτατος
Μητροπολίτης κ. Άνθιμος με τη μητέρα του
και ο Δήμαρχος Αλεξανδρούπολης
κ. Γ. Αλεξανδρής με την σύζυγό του Δώρα.**

Παιδί 12 ετών «εκάρη» από τον τότε Μητροπολίτη Ιωακείμ Καβύρη ως αναγνώστης, στη συνέχεια ως κανονάρχης, βοηθός ιεροφαλτών, κατόπιν ως ιεροψάλτης του αριστερού αναλογίου στον Ιερό Ναό του Αγίου Νικολάου, και τέλος πρωτοψάλτης στον Άγιο Νικόλαο, όπου διακόνησε επί 20 χρόνια. Επειδή παράλληλα ο κ. Παταπάτης υπηρέτησε ως διδάσκαλος Α' θμιας Εκπαίδευσης με καλές σπουδές και εξέλιξη και, όταν προήχθη σε επι-

**Εικονίζονται ο κ. Κ. Παταπάτης με τον εγγονό του
και ο Αντιστράτηγος κ. Βασιλείος Νασλής.**

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΘΡΑΚΩΝ

Εορτασμός «Ημέρας Παιδικού Βιβλίου» στην Αλεξανδρούπολη

Τιμήθηκε η συντοπίτισσά μας συγγραφέας παιδικού βιβλίου κ. Ευδοκία Σκορδαλά-Κακατσάκη

Γράφει η Αμαλία Καραϊσκάκη-Δούκα

Σε ένα κατάμεστο Δημοτικό Θέατρο, το βράδυ της Τετάρτης 2 Απριλίου 2008, παιδιά, γονείς και δάσκαλοι του Α' Δημοτικού Σχολείου (στο οποίο φοίτησε και η συγγραφέας), καθώς φίλοι, γνωστοί και πολλές συμμαθήτριες της κ. Ευδοκίας Σκορδαλά, γιόρτασαν με τον καλύτερο τρόπο την παγκόσμια «Ημέρα Παιδικού Βιβλίου».

Ήταν μια πραγματικά συγκλονιστική εμπειρία, καθώς απολαμβάναμε με όλες τις αισθήσεις μας (εικόνα, ήχο, ερμηνείες) δύο δραματοποιημένα παραμύθια της: το “Ένα αστέρι πέφτει στη Γη” από τους μαθητές της Γ' Δημοτικού και τον “Βασιλιά των Ονείρων” από τους... μεγάλους της Στ’!

Μεταξύ των δύο «έργων» πραγματοποιήθηκε παρουσίαση και ανάλυση του λογοτεχνικού της έργου από την κ. Γαλήνη Ρακαλίδου, επίκουρο καθηγήτρια του Τμήματος Επιστημών της Εκπαίδευσης του Δ.Π.Θ., του βιογραφικού της, με χιούμορ

Οι κυρίες Αμαλία Καραϊσκάκη-Δούκα, Αλεξάνδρα Μποτονάκη και Γαλήνη Ρακαλίδου παρουσιάζουν το έργο της συγγραφέως.

και συγκίνηση, από την κ. Αλεξάνδρα Μποτονάκη, καθηγήτριά της, και διαβάστηκαν από την υπογράφουσα, που τυγχάνει και συμμαθήτρια της Ευδοκίας, αποσπάσματα από το βιβλίο “Ελπίδα”.

Να επισημάνω την προσπάθεια, την ιδέα και την υλοποίηση του όλου «εγχειρήματος» από τον Διευθυντή του Α' Δημοτικού Σχολείου κ. Άγγελου Δεβετζή, την εξαιρετική ερμηνεία των παιδιών, καθώς και την «διδασκαλία», την υπομονή και τη φαντασία των δασκάλων τους (Πέρσα Καλούτσα, Λίνα Κασβίκη, Γκαϊδατζή Μαρία,

Ο Διευθυντής του Α' Δημοτικού Σχολείου κ. Άγγελος Δεβετζής χαρίζει στην τιμώμενη συγγραφέα κ. Ευδοκία Σκορδαλά-Κακατσάκη ζωγραφικό πίνακα με θέμα το σχολείο της.

Γαλανού Κατερίνα, Στεφάνου Ιουλία). Μπράβο τους!

Η παρουσία της κ. Ευδοκίας Σκορδαλά στον επίλογο της βραδιάς κέρδισε μικρούς και μεγάλους.

Να αναφέρω ότι η 2 Απριλίου είναι η ημερομηνία γέννησης του Χανς Κρίστιαν Άντερσεν, του μεγάλου παραμυθά, καθώς και τα γενέθλια της αγαπημένης μας Ευδοκίας.

Λέτε να είναι τυχαίο;

ΑΝΑΜΝΗΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΑΛΛΑ

Θράσσες... Σριλανκέζες

Γράφει ο Γιώργος Ψύλλας

Τελικά, δεν κατάλαβα πόσες γυναίκες είχε ο πατέρας μου.

Έξη, μια φορά, θα είχε, γιατί η μάνα που με γέννησε, η έκτη ήταν στη σειρά, κατά πως με έλεγε η ίδια.

Ο θείος μου, ο Αμάδοκος, είχε φτάσει τις οκτώ κι έλεγε πως θα πάρει κι άλλη μία, να τις κάνει εννιά, ο αχόρταγος. Σε μεγάλη εκτίμηση τον είχαν όλοι οι Θράκες, στον πάνω Έβρο! Τον άλλον, για παράδειγμα, τον θειό μου, τον έλεγαν οι ντόπιοι άθλιο και ανυμέναιο και άνυμφο, γιατί κόλλησε στις τρεις γυναίκες και δεν έδειχνε, να καταφέρνει άλλες.

Τις δύο αδελφές μου ...από άλλες μάνες, καλέ κι εσείς... τις τράβηξε στην Αθήνα μια θεια μας. Η Αγλαΐα, με το όνομα! Που... από δουλάκι που την πήραν στην αρχή, κατάφερε και κοιμόταν με τον αφέντη της κι έκανε και δυο-τρία κουτσούβελα μαζί του. Παλλακίδα, για! Μα, τι παλλακίδα! Ήταν όμορφη, η άτιμη. Όμορφη και καπάτσα. Γυναίκα θάνατος, για τους αρσενικούς.

Δέκα εννιά χρονών δεν θα 'μουν.

Δέκα εννιά και άσχημη.

Έπρεπε να 'χα κιόλας τρία και τέσσερα παιδιά, αν καταδέχονταν κάποιος, να με πάρει.

Αλλά... ποιος να με πάρει στο κρεβάτι του;

Οι ντόπιοι δεν ήθελαν μόνο πολλές, αλλά τις διάλεγαν κιόλας. Τις άσχημες τις φτύνανε. Αν είχαμε κι εμείς έναν Καιάδα στο χωριό μου, εκεί θα μας πετάγανε τις άσχημες, που λέει ο λόγος.

Εμένα, με πουλήσανε.

Σε έναν έμπορα χοντρό.

Εμένα και κάμποσες άλλες από τα γύρω μέρη.

Όλες τις κοίταζε ξεβράκωτες, να δει αν έχουνε καλή τιμή, να τις πουλήσει. Κι εμένα, με κοίταζε στα δόντια και στα μπράτσα μου, λες και θα τραβούσα κουπί στο βρωμοκάϊκό του ή θα γυρνούσα το μαγκάνι στο πηγάδι του. Θύμωσα! "Με βλέπεις, βρε χοντρομπαλά;", τον είπα και τον γύρισα, να με κοιτά στα μάτια. "Δεν έχω τις καμπύλες μου ούτε ματάκια πονηρά. Αυτό, όμως έχω. Φτάνει και περισσεύει", τον είπα και με το δάχτυλο στον κρόταφο, τον έδειχνα το μυαλό, που βαστάω στο κεφάλι μου. Η μάνα μου, με το λέγε. Εσύ κορίτσι μου, με έλεγε, τσιτσί δεν βλέπω πάνω σου, αλλά από νιονιό, να φάν' κι οι κότες.

Με έκοψε καλά-καλά ο χοντρός και μέχρι να πιάσουμε στη Μύρινα της Λήμνου, μ' έβαλε εγώ να κουμαντάρω τις λεγάμενες. Τι να φάνε, τι να πιουν, πού να κοιμούνται. Στην Τζιά, που πιάσαμε μετά, να πάρουμε κι άλλες άτυχες, με είχαν κάνει όλες τους, εμένα αρχηγό.

"Θα με πουλήσεις;", τον ρώτησα, που πηγαίναμε περπατιστά τον δρόμο, από τον Πειραιά για την Αθήνα.

"Το σκέπτομαι, μωρή, Αγοραστή. Δεν πιάνεις τίποτα, π' ανάθεμά 'σαι", με είπε κι αναστέναξε.

Και δεν με πούλησε.

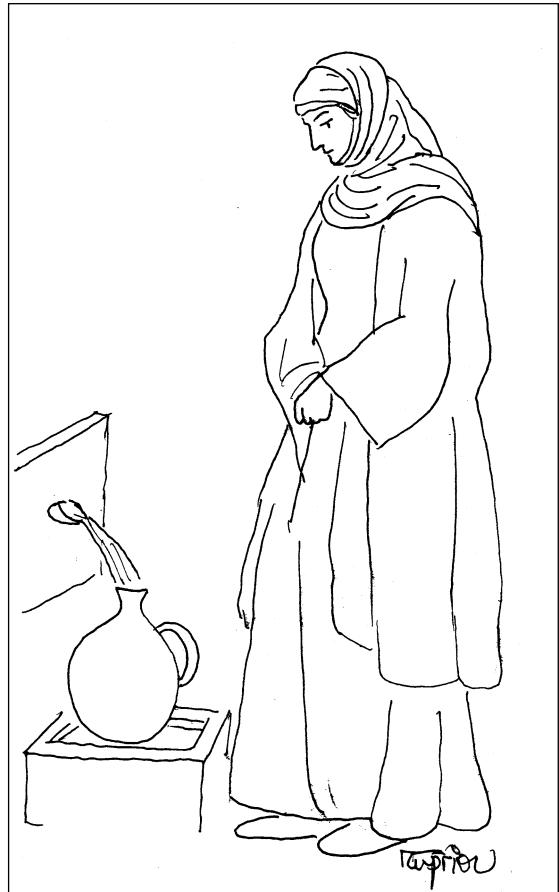
Με κράτησε στο σπίτι του, να πάρω λίγο επάνω μου.

Μα, εγώ δεν έκατσα στ' αυγά μου.

Πήγα και βρήκα την θειά μου, την Αγλαΐα, που σας έλεγα. Και μια και δυο και πολλές φορές, πήγα και συζητήσαμε το πράμα. Τελικά, έμαθα τα κόλπα, όλα. Για παλλακίδες, θέλετε να σας μιλήσω ή μήπως για τροφούς; Μήπως, για σκέτες δούλες; Όλα τα έμαθα, σας λέω.

Γύρισε από ταξίδι ο χοντρός και βρήκε το σπίτι του ...μαγαζί.

Οι καλύτερες παλλακίδες, είναι από τα μέρη των Δολόγγων και των Ηδωνών. Είναι οι πιο νόστιμες. Ξανθές, βαρβάτες. Από ένα έως δύο τάλιρα, το κεφάλι.

Τέλειες μαγείρισσες, οι Βιστωνίτισσες. Δύο έως τρία τάλιρα η κάθε μια. Ξέρουν από κουζίνα, οι γυναίκες. Νταντάδες, απ' το 1ηλιο και την Μήδεια. Τρία τάλιρα. Κι αν ξέρουν ν' απαγγέλλουν και κομμάτια από τον Όμηρο, τέσσερα ταλιράκια, το κομμάτι.

Σερβιτόρες και περιποίηση λογιώ-λογιώ; Νούβιες του πάνω Νείλου, που είναι πολύ της μόδας.

Και οι δούλες γενικώς, μπουγάδα και σφουγγάρισμα και τέτοια, δύο στο τάλιρο. Ας όψεται η υπερπροσφορά. Δεν βγάζουμε κέρδος απ' αυτές.

“Είσαι σατανάς, μωρή Αγοραστή”, με είπε ο χοντρός κι έκανε να μ' αγκαλιάσει, από την πολλή, χαρά του. “Στάαααασου”, τον είπα και τον απώθησα. “Δεν πας κανα ταξιδάκι μέχρι την Τύρο και από κει να πεταχτείς μέχρι τη Βαβυλώνα;”, τον ρώτησα, τάχα κοιτάζοντας τον ουρανό.

“Στη Βαβυλώνα;”

“Στη Βαβυλώνα, για”

“Και γιατί παρακαλώ, στη Βαβυλώνα;”

“Να, βρε χοντρέ... Τώρα τελευταία, είναι πολύ της ζήτησης οι κιτρινόμαυρες. Οι Σριλανκέζες. Ξέρεις... Αυτές οι αδύνατες, με τα ματάκια, τα λοξά. Μαλλί μαύρο, μέχρις εδώ κάτω”, τον είπα και έδειξα τον απαυτό μου, να καταλάβει πόσο μακρύ είχαν οι κιτρινόμαυρες, το μαλλί. Κι αυτός...

Κι αυτός, ο βλάκας, ήλθε και δεν το άντεξε.

Λιποθύμησε μπροστά μου, ο χαζός.

Χαιρετώ σας

Υ.Γ. Η φανταστική αυτή ιστορία στηρίζεται ιστορικά στο γεγονός ότι οι περισσότερες παλλακίδες ή υπηρέτριες της αρχαίας Αθήνας ήταν Θράσσες.

ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

Αγαπητοί μουν,

Ξεφυλίζοντας το “Φάρο της Αλεξανδρούπολης” η ματιά μου έπεσε στην προτομή του θεμιτοκήλη Βιοβίην. Δάκρυα όταν διάβασα “θεμιτοκήλης Αυτωνίου και Δόμνας Βιοβίη”. Θα μου πείτε, γιατί, Γιατί τα χράμματα αυτά τα έχραψε ο πατέρας μου Γιάννης Μπουλμπούντης. Ιως πολλοί από τους κατοίκους της Αλεξανδρούπολης να μην ξέρουν πώς έχουν τοποθετηθεί οι προτομές Δόμνας και θεμιτοκήλη Βιοβίη στην παραδία της πόλης. Η προτομή της Δόμνας, μέχρι το τέλος της δεκαετίας του 1950 θρισκόταν στον κίπο της παλιάς Δημαρχίας, επί της Λεωφόρου Δημοκρατίας. Ο πατέρας έφυγε από την ίδιο σε ηλικία οκτώ ετών. Πήγανε συχνά στην παραδία, έβλεπε τα φώτα της ήσουν και αναποδούσε με συχκίνων τα οκτώ χρόνια που έζησε εκεί.

Τα χρόνια κυλίουσαν, μεχανισμοίσε, έκανε οικογένεια και εργαζόταν ως υπάλληλος στο Δήμο (προϊστάμενος νεκροταφείου). Μια μέρα, προς το τέλος της δεκαετίας του 1950 πήγε στον τότε δημάρχο και του ζήτησε να πάρει την προτομή της Δόμνας, να τη διορθώσει γιατί ήταν σε αδηλία κατάσταση. Έφειπαν αυτιά, μάχουντα, μύτη, στήδην. Το 1959 την πήρε και την πήγε στα παλιά νεκροταφεία. Την τοποθέτησε εκεί που είναι ο τάφος του Δημάρχου Εναργελίδην. Πολλοί από τους κατοίκους της Αλεξανδρούπολης την δημούνται να θρίσκεται εκεί από το 1959 έως το 1963. Τη δούλεψε με μαρμαροκονία και την έκανε τέλεια. Δούλευε με πολλή τέχνη το μάρμαρο και οι περισσότεροι τάφοι στα παλιά νεκροταφεία είναι έργα του.

Άφού τακτοποίησε και τις δύο προτομές, τις έβαλε επάνω σε μαρμάρινες βάσεις. Αν προσέξουμε τη Δόμνα, θα δούμε να δεχωρίζουν οι εργασίες που έκανε. Όταν το 1969, σε ηλικία 61 ετών, ο πατέρας έφευγε από τη ζωή, μας έλεγε ότι ήταν πολύ ικανοποιημένος που τακτοποίησε αυτό που ονειρευόταν.

Αρχότερα ο γιος του Νίκος Μπουλμπούντης έκανε το Ηρώον (την υψηλή στήλη) που ήταν δίπλα στο συντρίβαντι του Φάρου και τοποθέτησε αριστερά και δεξιά τις δύο προτομές.

Ενδυνούσιότηκε ο δήμαρχος από τα τρία έργα και τον ρώτησε για το κόστος. Έκείνος όμως απάντησε: “Δεν κοστίζει τίποτα είναι ικανοποιημένος που εκπήδηρωσε αυτό που επιδύμουσα στη μνήμη του πατέρα μου”.

Όταν έγινε το μπρούτζινο σύμπλεγμα, τοποθέτησαν τις προτομές δεξιά-αριστερά. Τα χράμματα τα σκαλισμένα έμειναν στο θεμιτοκήλη, αλλά δυντυχώς στη Δόμνα τα κάλυψαν με μια άλλη πλάκα. Θα μπορούσαν να τονίσουν τα παλιά χράμματα με λίγη λαδομπογιά.

Αξίζουν πολλά συγχαρητήρια στο Σύλλογο και σ' αυτούς που δουλεύουν για το “Φάρο της Αλεξανδρούπολης”.

Με εκτίμηση

Εφίνη Μπουλμπούντη-Πλαπαδανίη

Η ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗ ΤΟΥ ΧΘΕΣ

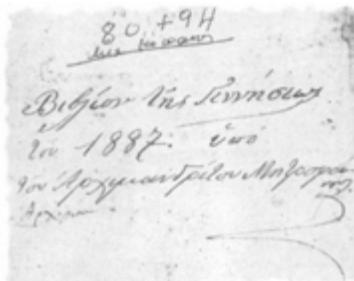
Το παλιό νοσοκομείο

Γράφει ο Γρηγόρης Γεωργίου

«Πριν από χρόνια είχα διαβάσει ένα κείμενο που αναφερόταν στο παλιό Νοσοκομείο της πόλης μας, αντό που είναι σήμερα στο τέλος της οδού 14ης Μαΐου. Έγραψε ότι το κτίσμα αυτό χρησιμοποιήθηκε ως τούρκικο σχολείο στα παλιά χρόνια του 19ου αιώνα και μάλιστα μετά το 1860. Αυτός που έγραψε την είδηση είναι άγνωστος και δεν γνωρίζω πού βασίστηκε. Έχω στα χέρια μου ένα παλιό χειρόγραφο βιβλίο που περιγράφει τις βαφτίσεις στον Ιερό ναό του Αγίου Νικολάου του Δεδέαγατς από το έτος του 1887 μέχρι και το 1898. Το βιβλίο αυτό είναι ένα πολύτιμο εύρημα, γιατί οι διάφοροι ιερείς του Αγίου Νικολάου που πέρασαν στο διάστημα των 12 χρόνων, περιγράφουν κάθε ένας με τον τρόπο του, με γράμματα σαν ορνιθοσκαλίσματα ή καλλιγραφικά την τέλεση των μυστηρίων των βαφτίσματος.

Το διάβασα προσεκτικά όλο και βρήκα στοιχεία της πόλης μας και του κόσμου της, την ονομασία των ανθρώπων της που ζούσαν εδώ και των τόπων καταγωγής τους, τα επαγγέλματά τους και λεπτομέρειες που χαρακτηρίζουν την εμφάνισή τους.»

Και συνεχίζει ο Γιώργος Παναγιώτου, «η ζωντανή ιστορία της Αλεξανδρούπολης», καταλήγοντας σε ορισμένα συμπεράσματα για τη σημασία του παλιού νοσοκομείου..

23. Ο Θεόδωρος Κυριακίδης καταρρέει την Αίγαλον ποτάμιον σαράντα δύο - εβαλλεται στην Ειρηνικήν συνορίανδρον Αιγαλέαν - από την οποία είναι η Αιγαλέανδρος μεγάρην τον ίδιον οικισμόν - Η Σελιγούς Μαρμαρινόν είναι το ίδιον

Α φορμή για το παρόν σχόλιο μάς έδωσε το άρθρο του φίλου Γιώργου Παναγιώτου για το παλιό Νοσοκομείο της Αλεξανδρούπολης, στο τελευταίο τεύχος του θαυμάσιου περιοδικού "Ιατρικές Όρες", Ενημερωτική έκδοση του Ιατρικού Συλλόγου Έβρου.

Το παλιό νοσοκομείο, κτίσμα του 19ου αι., συνδεδεμένο με όλες τις ιστορικές στιγμές της πόλης, γνώριμο και οικείο σε όλους τους παλιούς, κτισμένο έξω από τα στενά σύνορά της, παροπλισμένο πια και ξεχασμένο, διατρέχει τον κίνδυνο της κατάρρευσης, ακολουθώντας

την μοίρα των περισσότερων ιστορικών κτηρίων στην Ελλάδα. Καταγράφεται η ιστορία τους, αναγνωρίζεται η αρχιτεκτονική τους αξία και διατυπώνεται η ανάγκη προστασίας τους μέσα από ένα προσεκτικά διατυπωμένο Προεδρικό Διάταγμα, με το οποίο κρύσσονται διατηρητέα.

Εκεί τελειώνει η υποχρέωση της Πολιτείας. Τα κτήρια αυτά είναι πλέον μαθηματικά βέβαιο ότι θα συνεχίσουν να υποκύπτουν στην φθορά του χρόνου και τελικά θα καταρρεύσουν.

Βλέπετε είναι νόμος στη φύση, ότι είναι απλώς ωροίο, αλλά δεν είναι πια χρήσιμο, να παραμερίζεται, να παραμελείται και να πεθαίνει, χωρίς κανένα ΦΕΚ διατήρησης να μπορεί να το σώσει.

...Εκτός εάν γίνει κοινή πεποίθηση, ότι το παλιό κτήριο μπορεί να συντηρηθεί και να φανεί ξανά χρήσιμο με μία νέα χρήση, να ζωντανέψει και να συνεχίσει να είναι ένα από τα στολίδια της πόλης, όπως παλιά...

Η δυτική πλευρά του Νοσοκομείου, πριν από το 1940.

ΤΑ ΚΑΡΑΒΙΑ ΜΑΣ

Το καΐκι “Νέα Ζωή”

Γράφει η Ραλλού Ζαρκάδη

To 15 τόνων καικί «Νέα Ζωή» ενώ εναυπηγείτο στον ΤΑΡΣΑΝΑ της Αλεξανδρούπολης, κάποια μετά το 1920. Στη φωτογραφία, επάνω αριστερά, ο θείος μου Αντώνιος Ζαρκάδης με την αμερικανική σημαία (ήλθε ως Αμερικανός υπήκοος) και κάτω δεύτερος εξ αριστερών ο πατέρας μας Αθανάσιος Ζαρκάδης. Επάνω δεξιά, με την ελληνική σημαία ο Βασίλειος Ζαρκάδης και κάτω η ηλικιωμένη, η γιαγιά Ραλλού Ζαρκάδη, οι γονείς μας και δίπλα η αδερφή μου Μαρία Ζαρκάδη.

Η μικρή ιστορία της “Νέας Ζωής” είναι η εξής:

Το καΐκι μας “Νέα Ζωή” ναυπηγήθηκε στον ταρσανά της Αλεξανδρούπολης μετά το 1920, όταν ο πατέρας μου επέστρεψε στην Ελλάδα από την Αμερική και ασχολήθηκε με τα ναυτικά. Για να αποφύγει τη στράτευση στον τουρκικό στρατό, ο πατέρας μου μαζί με το θείο μου, το 1907, έφυγαν από τη γενέτειρά τους την Αίνο και μετανάστευσαν στην Αμερική όπου και παρέμειναν για 13 περίπου χρόνια.

Το “Νέα Ζωή” έκανε συγκοινωνία με Σαμοθράκη και κατά το 1922 έφερε πολλούς πρόσφυγες από Ιμβρο και Τένεδο.

Το περιοδικό “Ναυτική Ελλάς” έχει γράψει για το καΐκι αυτό και τους πλοιοκτήτες.

Με τον πόλεμο του 1940 έμεινε εδώ στο λιμάνι, αλλά οι Βούλγαροι το πούλησαν σε ομοεθνείς τους στην Καβάλα. Επειδή “επωλήθη” επισήμως, κατά την ελληνική δικαιοσύνη, ο πατέρας μου δεν έλαβε ούτε αποζημίωση, παρ’ όλες τις προσπέθειες που έκανε μετά το τέλος του πολέμου.

Οι φωτογραφίες προέρχονται από το οικογενειακό αρχείο της κ. Ραλλού Ζαρκάδη.

ΤΑ ΓΥΡΩ ΧΩΡΙΑ ΜΑΣ

Στην Αγία Αναστασία της Μάκρης

Επμέλεια: δρ. Πασχάλη - Α. Χριστοδούλου

ΜΕΡΟΣ Α'

Άλια Αναστασία: Ρωμαία νεάνις, αφιερωμένη σήν περίθαλψή των φυλακισμένων και των βασανιζόμενων χριστιανών κατά την εωραιότερη περίοδο της Διοκλητίανού. Ήταν κόρη του Ρωμαίου Πραΐτερά του και σύζυγος του Ποωλίωνα, από τον οποίο κατέλαβε σήμερα ρωμαϊκές αρχές. Άρχικά εξορίσθηκε και μετά καταδικάσθηκε σύμφωνα με την διά ψυράς θάνατο. (από το βιο της Αγίας)

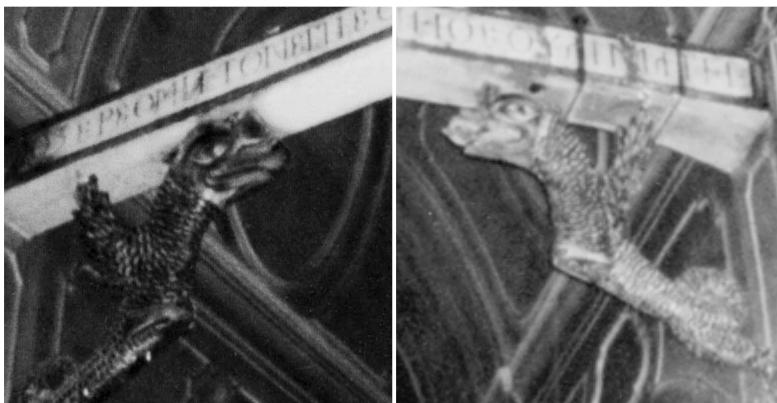
Στην Αγία Αναστασία της Μάκρης η κτητορική επιγραφή αναγράφει "το έτος 1833", δηλαδή ο ναός στη σημερινή του μορφή είναι ήδη 175 ετών. Ο ναός φαίνεται ότι κτίστηκε επάνω στα ερείπια παλαιοτέρου χριστιανικού ναού, όπως συνάγεται από την κτητορική επιγραφή στην οποία αναγράφεται επίσης το έτος 1100, πριν 900 χρόνια περίπου. Όπως προκύπτει επίσης από πολλαπλά μαρμάρινα σπαράγματα και θραύσματα, πλάκες, κιονόκρανα, εικόνες που βρίσκονται εκτεθειμένα στο ύπαιθρο, σε περιφραγμένο χώρο, στη νότια πλευρά του κτηρίου, εκεί πρέπει να υπήρχε παλαιότερα αρχαίος ελληνικός ναός. Μία μαρμάρινη πλάκα εχει χαραγμένο σταυρό, αδιάψευστο δείγμα ότι αυτή άλλαξε χρήση. Νομίζω ότι πιθανόν να είναι ο δεύτερος παλαιότερος, εν λειτουργία, ναός της Δυτικής Θράκης μετά την Κοσμοσώτειρα των Φερρών, η οποία όμως στη διάρκεια της τουρκοκρατίας λειτουργούσε ως τζαμί. Εκτός βέβαια από τη Μάκρη και τις Φέρρες, άλλες βυζαντινές πόλεις ήσαν το Διδυμότειχο, η Κομοτηνή και η Μαρώνεια. Η Μάκρη, όμως, είναι το πιο αρχαίο πόλισμα-χωριό απ' όλα όσα ανέφερα. Φαίνεται ότι κατοικείται συνεχώς, χωρίς διακοπή, επί 5.000-7.000 χρόνια, όπως αποδεικνύουν ανασκαφές παλαιοιλιθικής εποχής κοντά στη Σπηλιά του Κύκλωπα. Επάνω και μπροστά στην Σπηλιά όλος ο χώρος θεωρείται αρχαιολογικός και δεν επιτρέπονται οικοδομικές δραστηριότητες, παρά μόνο γεωργικές σε όσους έχουν χωράφια εκεί.

Είναι φανερό, λοιπόν, γιατί η Μάκρη είχε επιλεγεί από τόσο ενωρίς για ανθρώπινη κατοικία. Έχει υπέροχο κλίμα, γόνιμο έδαφος, άφθονο νερό, ένα ποτάμι τη διασχίζει που έχει την πηγή του στο κέντρο της Μάκρης, και συνδυάζει βουνό και θάλασσα. Λόγω των ορεινών όγκων προς βορρά, που την προστατεύουν από τους ψυχρούς ανέμους, επιτρέπει την καλλιέργεια της ελιάς. Πρόκει-

ται για ένα απτικό τοπίο. Η καλλιέργεια της ελιάς σταματάει όταν παύσει η προστασία των ορεινών όγκων, 3 χλμ. πριν από την Αλεξανδρούπολη. Το έδαφος είναι γόνιμο, γιατί προέρχεται από ηφαιστειακή δραστηριότητα. Εκτός από τη γεωργία, το γόνιμο έδαφος προσήγει και την κτηνοτροφία. Κτηνοτρόφος και τυροκόμος ήταν και ο Κύκλωπας, όπως περιγράφει ο Όμηρος στο Ι της Οδύσσειας [1]. Επίσης, υπήρχε άφθονο κυνήγι μέχρι τη δεκαετία του 1960, αλλά η εκτεταμένη χρήση φυτοφαρμάκων και η ανεξέλεγκτη λαθροθηρία εξόντωσε λαγούς, πέρδικες, αγριογούρουνα κ.λπ. στην περιοχή. Επίσης, άφθονο ψάρι διαθέτει η θάλασσα της Μάκρης. Οι αρχαίοι έκαναν ναούς σε σημεία όπου το κλίμα, η τοποθεσία και η φύση ήταν εξαίσια. Τέτοια ήταν και είναι ακόμη η Μάκρη. Ο αρχαίος ναός ήταν ένας ύμνος στη φύση. Αυτή την παράδοση την συνέχισαν τα μοναστήρια.

Στη Μάκρη, αρχαίοι ναοί ή iερά, εκτός από την Αγία Παρασκευή [3] και την Αγία Αναστασία φαίνεται ότι υπήρχαν και στην τοποθεσία που είναι κτισμένος ο Άγιος Γεώργιος, κοντά στην παραλία και στον Προφήτη Ηλία, στο λόφο βρόεια της Μάκρης [4], αλλά και στη λεγόμενη Σπηλιά του Κύκλωπα.

Ανεβαίνοντας το στενό μονοπάτι από τη θάλασσα προς τη Σπηλιά πρόσεξα ανάμεσα στις πέτρες θραύσματα από κεραμίδια, αδιάψευστο δείγμα ότι υπήρχε κάποτε εκεί συνοικισμός. Επανερχόμενος στην περιγραφή της Αγίας Αναστασίας, επισημαίνουμε ότι ο ναός δεν είναι μεγάλος: είναι ένα ορθογώνιο 30x25 μ. περίπου, του τύπου τρίκλιτη βασιλική με ένα υπέροχο ξυλόγλυπτο τέμπλο με εικόνες μεγάλης αξίας. Οι περισσότερες από τις εικόνες του τέμπλου, κυρίως οι μικρές, μεταφέρθηκαν στο Εκκλησιαστικό Μουσείο της Αλεξανδρούπολης (Λεονταρίδειο Σχολή). Για κάποιο διάστημα οι θέσεις

Οι δύο δράκοντες (αριστερά και δεξιά) πάνω από το Δεσποτικό

έμεναν κενές, μετά αντικαταστάθηκαν με σύγχρονες εικόνες βυζαντινής τεχνοτροπίας.

Η εικόνα της Αγίας Αναστασίας δεν βρίσκεται μόνο αριστερά από την εικόνα της Παναγίας στο τέμπλο, αλλά και δίπλα στο αριστερό ψαλτήρι. Είναι ευμεγέθης, περίπου 1,20 x 0,80 μ. Η Αγία φέρει κορώνα, τον στέφανο της ζωῆς, που δικαιούνται οι μάρτυρες και κρατάει την λύκηθο (Αποκ. 2:10).

Οι Συναξαριστές δίνουν ιδιαίτερη έμφαση στα θαύματα για τη διάλυση φαρμακειών (δηλητηριάσεων), γι' αυτό και επονομάστηκε φαρμακολύτρια. Η μνήμη της εορτάζεται στις 22 Δεκεμβρίου.

Νομίζω ότι έχει σχέση η ημερομηνία της 22 Δεκεμβρίου, που τιμάται η Αγία, με την ημερομηνία της μεγαλύτερης νύχτας και της μικρότερης ημέρας, που είναι η 21 Δεκεμβρίου, όταν τελειώνει το φθινόπωρο και αρχίζει ο χειμώνας, οπότε αρχίζουν να μεγαλώνουν οι μέρες, να γεννάται, να «ανασταίνεται» ούτως ειπείν το φως. Αυτή ήταν μεγάλη εορτή στην αρχαία ελληνική θρησκεία. Αυτό είναι το ηλιοστάσιο του χειμώνα (το άλλο είναι το ηλιοστάσιο του θέρους, 21 Ιουνίου).

Η λέξη όμως Αναστασία¹ είχε ιδιαίτερη σημασία για το υπόδουλον έθνος μας, το 1833, όταν κτίστηκε ή μάλλον ανακαίνισθηκε ο ναός, γιατί συμβόλιζε την «Ανάσταση» του γένους.

Δεν ξέρω προς τιμήν ποίου θεού ή ποιας θεάς ήταν ο αρχαίος ναός που κατά κανόνα αποτελούσε τη βάση, όπου κτίζοταν ο ναός της Αγίας Αναστασίας. Για την

Η κτητορική επιγραφή στην είσοδο του ναού. Διακρίνονται τα έτη: 1100, έτος πρώτης ανέγερσης και 1833, έτος ανακατασκευής και ανακαίνισης του ναού μετά από πιθανή καταστροφή

Αγία Παρασκευή της Μάκρης έχουμε την υπόθεση ότι έγινε στα θεμέλια του ναού της Μεγάλης Θεάς των Καβειρίων. Η Αγία Παρασκευή θεωρείται προστάτις των ματιών². Στο λεπτομερές συναξάριο και για τις δύο αγίες, την Αγία Παρασκευή και την Αγία Αναστασία, αναφέρεται ότι αμφότερες έθραυσαν τα είδωλα. Να γιατί κτίστηκε ο ναός τους πάνω σε αρχαίους ναούς. Μπορεί για την Αγία Αναστασία ο αρχαίος θεός να ήταν ο Ασκληπιός ή ο Απόλλων, ως ιατροί. Είναι γνωστό ότι ο ήλιος εθεωρείτο ανέκαθεν ο καλύτερος ιατρός³. Έτσι μπορεί πιθανόν να συνδεθεί η ονομασία «φαρμακολύτρια» σε συνδυασμό με την ημερομηνία εορτασμού της Αγίας Αναστασίας, 22 Δεκεμβρίου, οπότε γεννιέται το φως.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- [1] Π. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ, Ο μυθικός γίγαντας Κύκλωπας, Ο ΦΑΡΟΣ ΤΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ, τεύχος 21, σελ. 26-28, Αθήνα 2007.
- [2] Χ. ΖΕΡΕΦΟΣ, Κλίμα και Τέχνη, ομιλία στο Μέγαρο Μουσικής Θεοσσαλονίκης, την 12.05.2008.
- [3] Π. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ, Στην Αγία Παρασκευή της Μάκρης, Ο ΦΑΡΟΣ ΤΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ, τεύχος 23, σελ. 30-31, Αθήνα 2007.
- [4] Πληροφορία από τον κ. Αθανάσιο Γιαλαμά, Αλεξανδρούπολη.

Μαρμάρινα θραύσματα από πλάκες, κιονόκρανα, κίονες στο ύπαιθρο, σε περιφραγμένο χώρο, δίπλα και νότια από τον ναό της Αγίας Αναστασίας Μάκρης.

Φωτο: Πασχάλη Χριστοδούλου

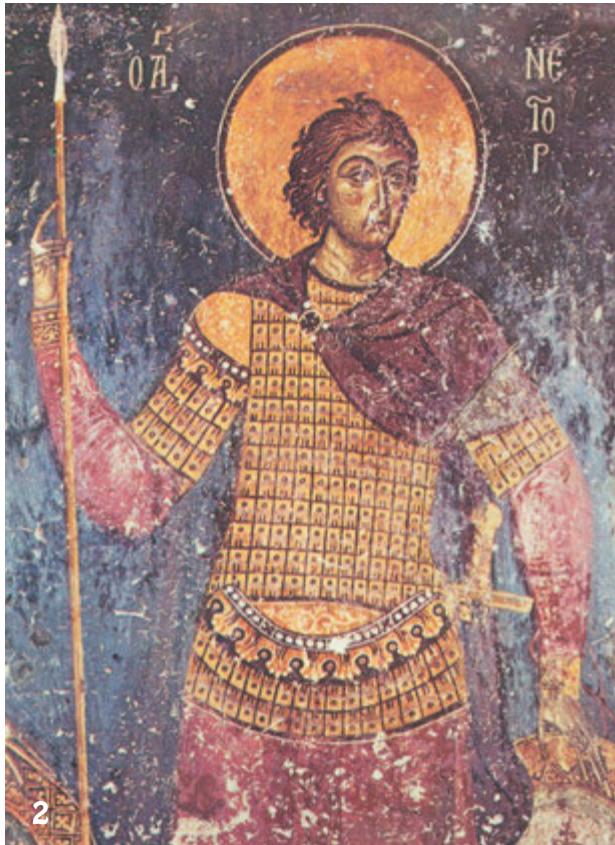
1. Ο Παπαδιαμάντης σ' ένα από τα ωραιότερα διηγήματά του «Στην Αγία Αναστασία» περιγράφει πως η ομώνυμη εκκλησία στην ύπαιθρο της Σκιάθου είχε κτιστεί επάνω σε ερείπια αρχαίου ναού.
2. Βλέπε Αναθηματικό ασημένιο πλακίδιο 4ος αιώνα π.Χ. στο «Φάρο της Αλεξανδρούπολης», τεύχος 23, Ιούλιος, Αύγουστος, Σεπτέμβριος 2007, σελ. 31.
3. Παράβαλε την παροιμία «όπου μπαίνει ο ήλιος, δεν μπαίνει ο γιατρός»

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΜΑΣ

4ήμερη εκδρομή: Καστοριά - Διεποηλίο - Πρέσπες - Νυμφαίο 23, 24, 25, 26 Μαΐου

Γράφει η Υβόννη Δαϊδον

Ο Άγιος Νέστορας από τον Άγιο Νικόλαο Κασνίτζη (τοιχογραφία 12ου αι.) I.E.E. τ.Θ', Εκδοτική Αθηνών.

από τις καλοδιαλεγμένες κασέτες του κ. Κώστα.

Άφιξη στην Καστοριά, γύρω στις 6 μ.μ., σε ένα ξενοδοχείο-έκπληξη, δίπλα ακριβώς στη λίμνη της Καστοριάς, 3 χλμ. πριν από το κέντρο της πόλης. Η θέα μαγευτική, όπου κι αν κοιτάξεις. Κάτω στον κήπο με τις ολάνθιστες τριανταφυλλιές και τις πάπιες στη λίμνη, μακριά στην πόλη της Καστοριάς, σαν ζωγραφιά πάνω από τη λίμνη, και μακρύτερα πάνω από το πράσινο που στεφανάνει την πόλη, τα χιονισμένα βουνά Βίτσι και Βαρνούντα. Το όνομά του "Τσάμης", για όποιον το χρειαστεί.

Το επόμενο πρωί θα ανακαλύπταμε και την αραιότατη αιθουσα φαγητού με τα τεράστια παράθυρα στον κήπο και τη λίμνη.

Μετά από 2ωρη ξεκούραση, η πρώτη γνωριμία με τη γραφική Καστοριά περπατώντας στον «παραλιακό» της και εμπορικό ταυτόχρονα δρόμο, περιφερειακά της λίμνης. Η πράσινη λίμνη από τη μία, τα διάφορα γουναράδικα και λοιπά τουριστικά μαγαζιά και άφθονα μεζεδοπωλεία από την άλλη. Και τα σπίτια να σκαρφαλώνουν σε κάθετες ανηφοριές που κόβουν κάθε διάθεση για εξερεύνηση! Εξάλλου, ο ήρεμος παραλιακός με τις αυλές γεμάτες ανθισμένα τριαντάφυλλα και τα πράσινα παρτέρια με τα φιλικά παγκάκια κατά μήκος της όχθης είναι η πιο απολαυστική βόλτα, η οποία τελειώνει επιτυχώς με κάποιες αγορές από μερικούς –τυχερές κάποιες κυρίες με γενναιόδωρους συζύγους–

και με την επίσκεψη για βραδινό φαγητό στα χαριτωμένα μεζεδοπωλεία. Το συγκεκριμένο "Υάκινθος", που επισκεφθήκαμε κατόπιν συστάσεων φιλων, θα το προτείνουμε κι εμείς για την εξαιρετική θέα του και την πικάντικη κουζίνα του.

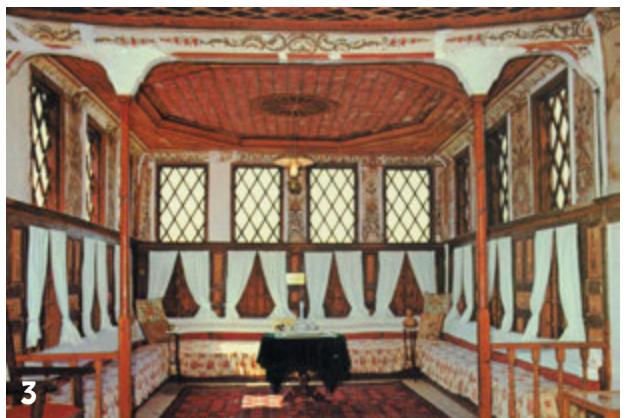
Σάββατο, ημέρα δεύτερη. Μετά το πλούσιο πρωινό, επίσκεψη στη Μονή Μαυριώτισσας (Παναγίας) του 11ου ή 12ου αιώνα και το παρεκκλήσι του Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου (επί Τουρκοκρατίας), με εξαιρετικές τοιχογραφίες. Από οινέλπιστη τύχη βρεθήκαμε να παρακολουθούμε τη λειτουργία στο πιο κατανυκτικό και ατμοσφαιρικό περιβάλλον, που μπορούσαμε να φανταστούμε.

Η διαδρομή προς και από τη Μονή κατά μήκος της λίμνης, μέσα από σκιερά περάσματα, που σχημάτιζαν τα τεράστια πλατάνια και οι λεύκες σε εναλλαγές με εικόνες ολάνθιστων κήπων παλαιών αρχοντικών, ήταν τουλάχιστον μαγευτική.

Επόμενη στάση στη συνοικία Ντολτσό στο παλαιό αρχοντικό του Αϊβάζη, που διαμορφώθηκε σε πλουσιώτατο λαογραφικό Μουσείο. Εκεί διατηρείται πλήθος καθημερινών αντικειμένων της εποχής της Τουρκοκρατίας που αναπαριστούν τη ζωή στο πλουσιόσπιτο των εμπόρων της εποχής αυτής. Πιο εντυπωσιακός ο οντάς με τα βιτρό παράθυρα και τα ζωγραφιστά ταβάνια.

Και οι μαγευτικές εικόνες συνεχίζονται, καθώς ξεκινάμε τη διαδρομή, που θα μας οδηγήσει στις δύο Πρέσπες, μέσα από δρόμους φιδωτούς και πράσινα χωράφια κατάστικτα από παπαρούνες κυρίως, αλλά και μαργαρίτες κι άλλα πολύχρωμα αγριολούλουδα.

Αξιοπρόσεκτα και τα πολυάριθμα χωράφια με φασολιές –τα περιφέρημα φασόλια Πρεσπών–, καθώς και τα αντίστοιχα με κολαιμιές, που θα στηριζούν τις φασολιές. Μικρή στάση φθάνοντας στην όχθη της Μικρής Πρέσπας, για να αγοράσουμε κι εμείς μερικά έως πολλά κιλά φασόλια (εκδρομή χωρίς ψώνια δεν νοείται!) και ν' αφήσουμε ένα μικρό δωράκι στους φαντάρους του παρακείμενου ελληνικού φυλακίου.

Η «κρεββάτα» του αρχοντικού Αϊβάζη, σήμερα λαογραφικό Μουσείου.

4

Τοιχογραφία από το Ναό του Αγίου Γερμανού
(12ος αι.) Πρέσπες.

Λίγα χιλιόμετρα μακρύτερα, βλέπετε, είναι η Κρυσταλοπηγή, το συνοριακό πέρασμα, κι ακόμη μερικά η Κορυτσά, όπως μας πληροφορούν σχετικές πινακίδες. Λίγο ακόμη και φθάσαμε στο καταπράσινο νησάκι της Μικρής Πρέσπας τον Αγ. Αχιλλείο, το πάλαι ποτέ κέντρο των Βουλγάρων (Σαμουήλ, 10ος αιώνας).

Διασχίζουμε την πλωτή γέφυρα των 650 μέτρων

και προχωρούμε στο κέντρο του για να θαυμάσουμε τα απομεινάρια της εξαιρετικής ομώνυμης εκκλησίας, οι τοιχογραφίες της οποίας βρίσκονται στο Μουσείο της Φλώρινας.

Καταπράσινη η φύση γύρω και οι μικρόσωμες αγελάδες να βόσκουν ελεύθερες το πυκνό χορτάρι. Επιβίβαση ξανά και δρόμο για τη Μεγάλη Πρέσπα, όπου συναντώνται σε ορθή γωνία εντός της λίμνης νοητά τα σύνορα των τριών χωρών, Ελλάδας, Αλβανίας, Π.Γ.Δ.Μ. Και ξανά οι μαγευτικές εικόνες με τα καταπράσινα αλλά και τα κατακόκκινα από παπαρούνες λιβάδια, και τις αστραποβολούσες γαλάζιες λίμνες, ειδωμένες από ψηλά.

Μεσημέρι πια, τη σωστή ώρα, να 'μαστε στους γραφικούς «Ψαράδες», τον παραδοσιακό οικισμό στην όχθη της Μεγάλης Πρέσπας, που θυμίζει νησάκι του Αιγαίου. Οι εναπομείναντες κάτοικοι, δυστυχώς, μόνο 80. Και χαρακτηριστική η φράση του ταβερνιάρη, όπου φράγμαε, «...υπάρχουμε ακόμη!».

Τα γριβάδια και οι πέστροφες που γευθήκαμε πεντανόστιμα, καθώς και οι λοιποί μεζέδες. Άλλα η έκπληξη ήταν οι πλανόδιοι μουσικοί –αλβανικής καταγωγής, αλλά εξαιρετικής μουσικής παιδείας–, που έπαιξαν πάνω από το τραπέζι μας μέχρι και θρακιώτικους χορούς για να χορέψει το ζεύγος Τσιφουτίδη, παλιά και πολύ αγαπητή τους προφανώς γνωριμία. Βεβαίως, την ευκαιρία άδραξαν και άλλοι!

5

Μια παρέα εκδρομέων ποζάρει επάνω στην πλωτή γέφυρα του Αγίου Αχιλλείου (Πρέσπες).

Μία ακόμη στάση για καφέ στο γραφικό χωριό του Αγίου Γερμανού, το μεγαλύτερο της Πρέσπας, κάτω από τον όγκο του Βαρνούντα. Ξανά οι αγορές φασολιών, αλλά βέβαια και η επίσκεψη στις 2 ιστορικές κολλητές εκκλησίες. Η μικρή του 11ου αιώνα.

Χορτάτοι και πανευτυχείς επιστρέψαμε για ξεκούραση στο ωραίο μας ξενοδοχείο στις 6 μ.μ. Μερικοί, βεβαίως, αρκετά αργότερα, αφού παρενέβαλαν μία ενημερωτική, και όχι μόνον, επίσκεψη στο εκθεσιακό κέντρο γούνας "ΕΔΗΚΑ" (η χαρά της γυναίκας). Άλλα γ' αυτό θα χρειαστούμε κι άλλη εκδρομή, αποκλειστική, νομίζω. Αξίζει τον κόπτο.

Η ημέρα έκλεισε με βραδινό φαγητό όπου καθένας επέλεξε. Το τουριστικό περίπτερο, βέβαια, του Προφήτη Ηλία (πανοραμική θέα της λίμνης, πανέμορφη νύχτα και ημέρα και ιδιαίτερα στο ηλιοβασιλέμα), θα το συστήσουμε όχι για το φαγητό του, αλλά σύγουρα για την κομψότητά του και τον ευρωπαϊκό του αέρα

Κυριακή, ημέρα τρίτη. Εγερτήριο πρωί πρωί, αφού στις 8.30 είμασταν ήδη στο κοντινό Δισπηλιό. Τον μοναδικό εν Ελλάδι λιμναίο νεολιθικό οικισμό με μοναδικά ευρήματα, που τα γνήσια θαυμάσαμε στο παρακείμενο μικρό μουσείο-εκθετήριο, και τα πιστά αντίγραφά τους στις νεοφτιαγμένες αχυροκαλύβες επάνω σε πασσάλους μέσα στη λίμνη. Πιστή αναπαράσταση του πανάρχαιου νεολιθικού οικισμού. Και να κατά τύχην και ο διενεργών τις ανασκαφές καθηγητής κ. Χουρμουζιάδης, προς μεγάλη συγκίνηση της παλαιάς του συμμαθήτριας κ. Τατιάνας.

Και ξανά στο πούλμαν να ανεβαίνουμε τις πλα-

Νεολιθικό εργαλείο κατασκευασμένο από κέρατο ελαφιού. Το χρησιμοποιούσαν για το φύτεμα των καρπών

Τα υπολείμματα ενός νεολιθικού σπιτιού

Μονή Πλαναγίας Μαυριώπισσας
(11ος αι.) Καστοριά

γιές του όρους Βίτσι ως τα 1.346 μέτρα, όπου το γραφικό χωριό Νυμφαίο, εμπορικό κέντρο μαστόρων αργυροχρυσοχοΐας, αστικό κέντρο, με αρχοντικά, που πρόσφατα αναστηλώθηκαν από ιδιώτες, και με τη βοήθεια των προγραμμάτων της ΕΟΚ.

Μία ζωγραφιά όλο το χωριό· σήμερα προσπαθεί να επιβιώσει από τον τουρισμό και να διασώσει την παράδοση, αλλά και την άγρια ζωή του βουνού. Όσοι αντέχουν συνεχίζουν πεζοπορώντας σε ένα μαγευτικό μονοπάτι μέσα στο δάσος, πνιγμένο στις ανοιξιάτικες ευωδίες για 1 χλμ. περίπου, ώστου να φθάσουμε στο καταφύγιο της αρκούδας «Αρκτούρος». Η ξενάγηση από μία συμπαθέστατη ξεναγό που τοχύτατα μας ανέπτυξε τις δραστηριότητες του καταφυγίου. Και οι προστατευόμενες αρκούδες να τριγυρίζουν αμέριμνες πίσω

από τα συρματοπλέγματα χωρίς να μας δίνουν καμμία σημασία! Αναμνηστικά, φωτογραφίες και πίσω στο χωρίο για φαγητό.

Η Αλεξάνδρα έξαλλη να αγωνίζεται να κρατήσει τα τραπέζια μας, εν μέσω επιθέσεων ορδών τουριστών. Κυριακή του Μαΐου, βλέπετε, κι οι επισκέπτες άφθονοι. Μία πρόποση στην υγειά της να την κατευνάσουμε. Το φαγητό απολαυστικό και διόλου τουριστικό. Και οι τιμές, επίσης.

Η κατάβαση μέσα από τους ίδιους φιδωτούς δρόμους και δεξιά κι αριστερά χωριούδακια ζωντανά, που σου δίνουν την εντύπωση ότι κάτι γίνεται εδώ, η ακριτική Ελλάδα αντιστέκεται στην ερήμωση. Και μακριά από τα πράσινα χωράφια οι καμινάδες της Πτολεμαΐδας να καπνίζουν.

Επιστροφή στο ξενοδοχείο γύρω στις 5. Μερικές ξεκούραστες κυρίες πάντα πρωτοπόρες! –κανονίζουν ξενάγηση στην Καστοριά με τις 75 βυζαντινές και μεταβυζαντινές εκκλησίες με ταξί. Λίγοι το άντεχαν, δυστυχώς. Οι περισσότεροι προτίμησαν το κρεβάτι τους. Εξάλλου, ο φιλότιμος πρόεδρος κανόνισε για το βράδυ γλέντι πριβέ σε (ωραίο) κλεισμένο μαγαζί με την ορχήστρα να παίζει μόνο για μας!

Ποιος πήρε το βραβείο χορού; Μα η αειθαλής κ. Τσιφουτίδου, που κουβαλά στην τοά-

Αναπαράσταση του λιμναίου οικισμού στο Δισπηλιό.
(δισπηλιό: 7500 χρόνια μετά. Επιστημονική επιμέλεια
Γ.Χ. Χουρμουζιάδης, University studio press.

ντα της επί τούτου τις εφεδρικές γόβες χορού!

Μέχρι σαμπάνια της άνοιξαν και καμάρι ο σύζυγος. Μακάρι να έχουμε όλοι τα κουράγια τους και την καλή τους διάθεση.

Και ξημερώνει η ημέρα της επιστροφής. Δευτέρα 26 του Μάη. Με λύπη αφήνουμε το πανέμορφο ξενοδοχείο και μπαίνουμε στο πουλμαν για την Κοζάνη, όπου λογαριάζουμε να δούμε το εκεί λαογραφικό Μουσείο. Πλην όμως, άλλες οι βουλές του Υψίστου. Το εγχείρημα πρακτικώς αδύνατον. Μετά από απεγνωσμένες προσπάθειες να βρούμε τους κατάλληλους μονόδρομους κι έναν ελάχιστο χώρο πάρκινγκ, αναγκαζόμαστε να αποχωρήσουμε από την άχαρη, δύσκολη-μονότονη, πόλη της Κοζάνης με τους στενόχωρους δρόμους και να εξαργυρώσουμε το περίσσευμα χρόνου, διασχίζοντας πεζή τα 1.400 μέτρα της εντυπωσιακής γέφυρας του Αλιάκμονα, έργο χουντικό αλλά χρησιμότατο. Οι εντάσεις βέβαια δεν έλειψαν, αφού οι περισσότεροι έμειναν περιμένοντας μέσα στο πουλμαν. Δεν πειράζει, σε 4 ημέρες συγχωρούνται και μερικές θερμότερες στιγμές.

Απλά, αν ξέραμε τις δυσκολίες της Κοζάνης, θα αφιερώναμε περισσότερο χρόνο στην πανέμορφη Καστοριά, που νομίζω πρέπει να ξαναεπισκεφθούμε, όπως και τη γύρω περιοχή (Φλώρινα κ.λπ.), γιατί και όμορφα είναι και άγνωστα μέρη στους περισσότερους. Παιδιά, περιμένουμε προτάσεις. Και βέβαια, ζητούμε συγγνώμη αν δεν καταφέραμε να ανταποκριθούμε σε όλες τις προσδοκίες σας. Τα παράπονα δεκτά και εμπιστευτικώς!

(Ανοίξαμε ήδη κουμπαρά για αγορά γούνας; Δεν το πιστεύω!).

Νυμφαίο. Χαρακτηριστικό αρχοντικό.

Οι φωτο. 1 και 5 προέρχονται από το φωτογραφικό αρχείο του Παν. Τσιακίρη, και η 4 της Αλεξάνδρας Μποτονάκη.

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΘΡΑΚΩΝ

ΘΡΑΚΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ - ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΘΡΑΚΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

Εγκαίνια νέων γραφείων του Θρακικού Κέντρου

Στις 24 Φεβρουαρίου 2008 έγιναν τα εγκαίνια των νέων γραφείων μας (Λ. Συγγρού 137, 5ος όροφος) με τη συμμετοχή των μελών μας, αλλά και άλλων φίλων, καθώς και του προεδρείου της Παιανιάς Ομοσπονδίας Νοτίου Ελλάδος, των Συλλόγων Αλεξανδρούπολης, Κομοτηνής, Ξάνθης, Ορεστιάδας, Διδυμοτείχου, Φερών, αλλά και άλλων μικρότερων θρακικών συλλόγων.

Τα εγκαίνια τελέστηκαν από το συμπατριώτη μας υπουργό Παιδείας κ. **Ευριπίδη Στυλιανίδη**, με τη βοήθεια του οποίου μας έγινε η παραχώρηση της αίθουσας των 200 τ.μ. από την Κτηματική Εταιρεία του Δημοσίου (ΚΕΔ).

Τους οφείλουμε θερμές ευχαριστίες και πιστεύουμε ότι εδώ θα γιορτάσουμε τα Θ.Κ.-Ε.Θ.Μ. τα εκατόχρονά τους, αφού ο χώρος μάς παραχωρήθηκε για είκοσι χρόνια.

Ο κ. Ε. Στυλιανίδης στην ομιλία του, αφού αναφέρθηκε στο κυβερνητικό έργο, υποσχέθηκε ότι θα συνεχίσει να είναι αρωγός μας.

Την τελετή τίμησαν με την παρουσία τους ο βουλευτής της Νέας Δημοκρατίας κ. **Άκης Γεροντόπουλος**, ο οποίος δήλωσε ότι θα είναι στο πλευρό μας, γιατί αναγνωρίζει το διαχρονικό και σπάνιο εκδοτικό μας έργο. Παρόντες ήταν οι εκπρόσωποι του υπουργού Γεωργικής Ανάπτυξης και Τροφίμων κ. Αλ. Κοντού, των βουλευτών Γ. Ντόλιου, Γ. Πεταλωτή, Αλ. Δερμεντζόπουλου, Στ. Καλέτη και Π. Σγουρίδη. Παρέστησαν επίσης ο αντιδήμαρχος του Δήμου Αθηναίων συμπατριώτης μας κ.

Ο Πρόεδρος του Θ.Κ.-Ε.Θ.Μ. κ. Γιάννης Μητράκας προσφέρει στον υπουργό κ. Ευριπίδη Στυλιανίδη έναν πίνακα του ως δώρο για τη συμβολή του στην ανάδειξη του Θ.Κ.-Ε.Θ.Μ.

Νικόλαος Βαφειάδης, ως εκπρόσωπος του δημάρχου κ. Ν. Κακλαμάνη και ο επίσης συμπατριώτης μας, αντιδήμαρχος του Δήμου Καλλιθέας κ. **Κ. Πολυχρονίδης**.

Η παρουσίαση έγινε από τον κ. **Παντελή Αθανασιάδη**, τέως δημοσιογράφο στη Βουλή.

Ακολούθησαν σε πολύ ευχάριστο κλίμα οι εκδηλώσεις με τους κ.κ. **Χρόνη Αηδονίδη**, **Ε. Δημούδη**, **Μ. Κουτσαγγελίδη**, **Η. Καρατζή** και **Β. Παπαναστασίου**, οι οποίοι μας χάρισαν νοσταλγικά θρακιώτικα τραγούδια και μας γύρισαν σε δοξαστικές μέρες της αγαπημένης μας Θράκης. Ακολούθησε χορός και οινοποσία με πλούσιους μεζέδες.

Ο πρόεδρος μας κ. **Γιάννης Μητράκας**, δήλωσε πως είναι το πνεύμα των Θρακών που βρίσκεται πιο πάνω από τους Θρακικούς τοπικούς Συλλόγους. Είναι η ψυχή μας, που περικλείεται στους 101 τόμους, οι οποίοι εκδόθηκαν μέχρι σήμερα, και που θα συνεχίσουν να εκδίδονται με ένα πολύμορφο και πολυποίκιλο περιεχόμενο επιστήμης και τέχνης, ποίησης, πεζογραφίας, λαογραφίας, ηθών και εθίμων, παραμυθιών κ.ά., που καταγράφουν όλη τη ζωή των Θρακών πρόγονων μας.

Ευχαριστούμε θερμά τους καλεσμένους μας, επισήμους και όχι, για την τιμητική παρουσία τους. Όμως, ξέχωρα ευχαριστούμε την κ. **Αφέντρα Βαλσαμακίδου**, δημοσιογράφο της NET, για το ρεπορτάζ που παρουσίασε αυθημερόν στις ειδήσεις της NET.

Επίσης ευχαριστούμε όλους τους εκπροσώπους του Τύπου, του Ραδιοφώνου και της Τηλεόρασης, που κάλυψαν την εκδήλωση.

B.K.

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Οι απόφοιτοι του 1958 θα συναντηθούν για να γιορτάσουν τα πενήντα χρόνια από την αποφοίτησή τους από το Γυμνάσιο Αλεξανδρούπολης, στις 18 Ιουλίου 2008, ημέρα Σάββατο και ώρα 8.30-9.30 π.μ., μπροστά στο Γυμνάσιο.

Η Οργανωτική Επιτροπή

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Οι απόφοιτες του 1968 θα γιορτάσουν φέτος τα σαράντα χρόνια από την αποφοίτησή τους στις 25, 26 και 27 Ιουλίου 2008, στην Αλεξανδρούπολη.

Η Οργανωτική Επιτροπή

Η ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗ ΤΟΥ ΧΘΕΣ

Οδός Εμπορίου

(Εδώ χτυπούσε η καρδιά της πόλης)

Γράφει ο Ανέστης Νικολαϊδης

Θα σας γνωρίσω πίσω, στα πρώτα χρόνια, μετά τη λήξη του Β' Παγκόσμιου Πολέμου και την αποχώρηση των Βουλγάρων, από την πόλη μας.

Η κατάσταση ήταν συγκεχυμένη. Ο κόσμος παραζαλισμένος, ιδίως αυτοί που ξαναγύρισαν από την προσφυγιά και βρήκαν τα σπίτια τους σε κακή κατάσταση. Λίγο τα ΕΦΕΞ¹ και τα εφόδια της UNRA βοήθησαν στο να ξαναστηθούν τα νοικοκυριά. Η εμπορική κίνηση ξεκίνησε από την οδό Εμπορίου και τους παράπλευρους μικρούς δρόμους, που αποτελούσαν το εμπορικό κέντρο της πόλης, δηλαδή τον «αφαλό» της αγοράς. Μπακάλικα, μανάβικα, κρεοπωλεία, αχτάρικα², λίγο πιο κάτω τα ψαφάδικα και όλα τα είδη που αφορούσαν στην κατασφράλα της νοικοκυράς και τα καθημερινά αναγκαία. Ήταν κοντά-κοντά τα μαγαζιά, για να διευκολύνουν τους κατοίκους. Μεταφορικά μέσα δεν υπήρχαν· ο κόσμος πήγαινε στις δουλειές του πεζή. Αργότερα άρχισαν να κυκλοφορούν τα ποδήλατα και ο κύκλος της αγοράς να διευρύνεται. Στην κεντρική λεωφόρο άρχισαν να εμφανίζονται τα επίσημα καταστήματα, με είδη ένδυσης, υπόδησης και τα συναφή χρειαζόμενα για τον ευπρεπισμό των σπιτιών.

Ονόματα δεν θα αναφέρω, γιατί θα χρειαστεί να γράψω το μισό πληθυσμό της πόλης. Ο εφοδιασμός

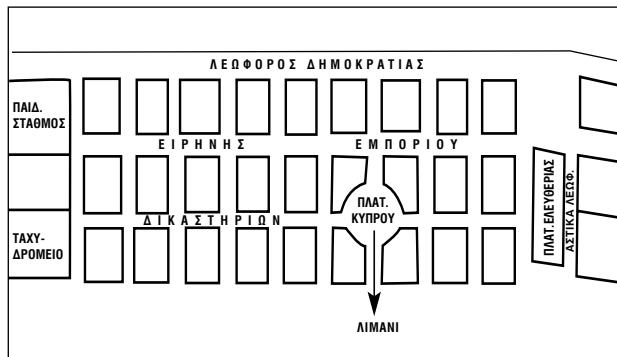

1. ΕΦΕΞ = υλικά για την αποκατάσταση των σπιτιών (αμερικάνικη βοήθεια)

2. αχτάρικα = καταστήματα με μπαχαρικά

της αγοράς γινόταν με χειράμαξα και κάρα για τα βαρύτερα πράγματα, ενώ ο εφοδιασμός της πόλης και η προώθηση των εμπορευμάτων γινόταν με τρένα και πλοία. Μεγάλο το πλεονέκτημα της πόλης που είχε δίπλα-δίπλα και πολύ κοντά στο εμπορικό κέντρο το λιμάνι και το σταθμό εμπορευμάτων. **Με το ξεφόρτωμα των πλοίων και των βαγονιών, τα εμπορεύματα φεύγανε κατευθείαν στην αγορά.** Γι' αυτό, για μια ακόμη φορά, φάνηκε η τεράστια συμβολή των δύο αυτών «κόμβων» στην ανάπτυξη της πόλης, τρένο-λιμάνι.

Παράλληλα, γύρω από την Εμπορίου δημιουργήθηκαν διάφορα μαγαζιά που κάλυπταν τις καθημερινές ανάγκες της νοικοκυράς, αλλά και των διαφόρων επισκεπτών-αγοραστών που έρχονταν από την περιφέρεια. Μαγέρικα, ταβερνάκια, εστιατόρια, ξενοδοχεία, καφενεία, όλα μία ανάσα από το τρένο και το

πλοίο. Μεγάλη ευκολία για τους πελάτες, μεγάλο πλεονέκτημα για την πόλη. Τώρα, αν προσθέσει κανείς το αεροδρόμιο και την Εγνατία οδό, είναι αυτονότα τα πλεονεκτήματα που μετράνε για τη μελλοντική ανάπτυξη της πόλης, όταν βέβαια γίνει σωστός σχεδιασμός.

Η πρόσθαση προς το Κέντρο ήταν ευχάριστος περίπατος και ευκαιρία συνάντησης για τις νοικοκυρές, που έρχονταν από ολόγυρα να γεμίσουν το δίχτυ με φρέσκα προϊόντα.

Το μανάβικο του Νίκου Καράκη στην οδό Εμπορίου. (Από το οικογενειακό αρχείο του Ζαφείρη Αλεξιάδη)

Αργότερα, όταν άρχισαν να κυκλοφορούν τα ποδήλατα, στη δεκαετία του '60 και με τη βοήθεια του καλού ρυμοτομικού σχεδίου της πόλης, ο αριθμός τους αύξανε ραγδαία, από χρόνο σε χρόνο, έτσι που η πόλη μας συγκαταλεγόταν ανάμεσα στις τρεις της Ελλάδας, σε αριθμό κυκλοφορίας ποδηλάτων. Σχεδόν όλα τα οπίτια είχαν ποδήλατα. Ήταν μεγάλη χαρά, μεγάλη ευκολία, μεγάλη υπόθεση για την πόλη, γιατί κάλυπτε τη δουλειά, την άσκηση, την ψυχαγωγία. Έφυγε το ποδήλατο, σηκώθηκαν τα τοιμέντα με τις πολυκατοικίες, μπήκε το αυτοκίνητο, χάθηκε η φυσιογνωμία, η ομορφιά της πόλης και, στο όνομα της ανάπτυξης και του κέρδους, γίναμε τώρα ένας αχταράμας.

Με την πάροδο του χρόνου και την αύξηση των κατοίκων της πόλης, η οδός Εμπορίου, που αποτελούσε το πρόπυλο της αγοράς, απλώθηκε προς τα κάτω μέχρι το τζαμί και αποτέλεσε το κάτω τμήμα της αγοράς, όπου έβρισκες όλα τα επαγγελματικά εσνάφια, από σιδηρικά, σομπατζίδικα, λαμαρινάδικα, μπογιατζίδικα και γενικά όλα τα χρειαζόμενα «μιουτζούρικα» και βαριά μικροεπαγγέλματα.

Δεξιά μεριά, από την πλατεία Κύπρου και μέχρι το Ταχυδρομείο και τον Παιδικό Σταθμό, ήταν τα δικηγορικά γραφεία, λογιστήρια, ραφτάδικα και διάφορα άλλα επαγγελματικά γραφεία. Η περιοχή αυτή είχε πιο επίσημο χαρακτήρα από εκείνο της κάτω αγοράς.

Από τότε που άλλαξε ο συντελεστής δόμησης και δόθηκαν ύψη, σηκώθηκαν υψηλόροφες άχαρες οικοδομές. Οι πολυκατοικίες φύτρωσαν σαν τα μανιτάρια. Όλη η ομορφιά, η φυσιογνωμία της πόλης χάθηκε και έγινε κακέκτυπο αντίγραφο των μεγάλων αστικών πόλεων. Στην περιοχή της Εμπορίου, όσα μαγαζάκια ενώθηκαν και πήραν συντελεστή δόμησης, σηκώθηκαν σε ύψος, τα άλλα που δεν μπόρεσαν ή δεν

ήθελαν, έμειναν απομεινάρια, με τα λίγα λιθόστρωτα καλντερίμια και τα στενά δρομάκια να θυμίζουν παλιές δόξες μιας άλλης εποχής.

Τώρα, δίπλα στις μεγάλες οικοδομές, χαμηλομάγαζα ξεθωριασμένα ή άλλα ετοιμόρροπα κτίσματα, από την εγκατάλειψη, επι-

Το επιστατόριο "Νεράϊδα" στην πλατεία Κύπρου. Διακρίνουμε από αριστερά προς τα δεξιά πρώτο το Μιχ. Σοφιανόπουλο, τέταρτο το Γρηγόρη Μανιά, όγδοο το Γιάννη Καβαρατζή και τελευταίο τον ένα από τους δύο αδελφούς Καραγκούνη. (Από το οικογενειακό αρχείο της Εύας Καραγιαννίδου)

Πρόσφατη φωτογραφία του ποτοποιείου ΜΑΛΑΜΑΤΙΝΑ στην οδό Εμπορίου από τον Θεόδωρο Ορδουμποζάνη

μένουν στην παράδοση, ώσπου να τα πάρει η φόρα της μπουλντόζας. Όλο το κομμάτι της περιοχής έγινε ένα αλλόκοτο κατασκεύασμα και αποτελεί την παραφωνία στην καρδιά της πόλης. Σήμερα, τους θερινούς μήνες, τα βράδια γεμίζουν τα πεζοδρόμια από τραπεζάκια με κόσμο, να γεύονται τα εδέσματα από τις ψηταριές, προσπαθώντας να μιμηθούν κάποιο κομμάτι από την «πλάκα» της Ακρόπολης.

Με την αλλαγή των συντελεστή δόμησης, μοναδική ευκαιρία ήταν να γίνει σύγχρονη εμπορική αγορά κατά τα ευρωπαϊκά πρότυπα, να αποτελεί κόσμημα για την πόλη και πρόκληση για την τουριστική της ανάπτυξη. Μία τέτοια αγορά θα έδινε στους ντόπιους επαγγελματίες - μαγαζάτορες ένα «γερό» εισόδημα, αλλά και σε μας τους δημότες τη δυνατότητα να μην καταφεύγουμε στα, έξω από την πόλη, ξένα πολυκαταστήματα και να αδειάζουμε τα πορτονόλια μας.

ΘΑΛΑΣΣΙΝΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

Πηγαίνει για ψάρεμα κι αυτός...

Γράφει η Μαίρη Υπερείδου-Χατζή

– Παρ' το και τρέξε! Το ξεχάσανε αυτό στην παγωνιέρα. Άντε να τους το πας, μου είπε η μητέρα μου και μου δώσε το πλεμάτι.

Μεσοβδόμαδο. Απόγευμα. Αργά. Ο ήλιος, αφού αγκάλιασε με τα χρυσάφια του τη Θράκη μας, πήγαινε χαιρούμενος στη δύση. Η γειτονιά μας μοσχομύριζε πεύκο που η θαλασσινή αύρα κουβαλούσε από τα Πευκάκια.

Έφυγα. Πέρασα το τελευταίο σπίτι της οδού Αίνου, του αείμνηστου Θανάση Μπομποτά, τρέχοντας. Στα σκαλιά καθόταν η Τζένη με τα δύο ογοράκια της. Κάτι τρώγανε.

– Πού πας και τρέχεις; Έλα. Έφτιαξα τυρόπιτα, μου φάναιξε.

– Στου Ντελή. Κράτα μου λίγη. Θα γυρίσω σε λίγο.

Έφτασα στο δρόμο της Μάκρης με πέντε πεταχτές δρασκελιές. Μετά τη γέφυρα του Βανικιώτη τον είδα. Περπατούσε σιγά σιγά λες και μετρούσε τα βήματα. Τα χέρια του ήταν φορτωμένα ως τις μασχάλες. Τον έφτασα.

– Καλησπέρα σας, κύριε Μπάστα, είπα λαχανιασμένη.

– Επ! Πού πας τρεχάτη; Τα Πευκάκια είναι προς τα εκεί, είπε γελώντας, και με μία στροφή του κεφαλιού, που έκανε στ' αριστερά, επιβεβαίωνε τα λόγια του. Γέλασα κι εγώ.

– Πηγαίνω στο Ντελή.

– Α, κι εγώ νόμισα πως πήγαινες στη Σαμοθράκη ποδαρόδρομο!

Ξεκαρδίστηκα στα γέλια.

– Πηγαίνω το δόλωμα που το ξεχάσανε ο πατέρας μου και ο αδελφός μου. Θα ρίξουνε παραγάδι απόψε.

– Ε, καλά. Μη βιάζεσαι. Τα ψάρια δεν θα φύγουν. Δεν θα πάνε στο "Κέντρον"

Ο Νίκος Μπάστας
με την ... προπολεμική
βάρκα του

για να παίξουνε τάβλι! Πάρε και καμμιά ανάσα. Να, πάρε και αυτό να με βοηθήσεις.

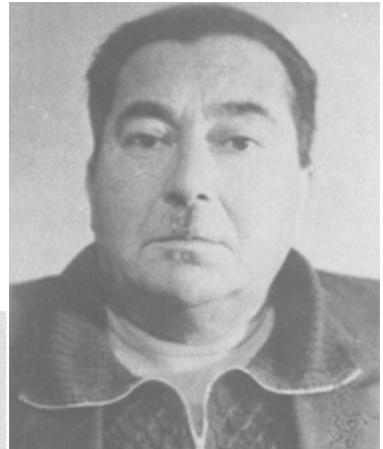
Ξαλάφρωσε το ένα του χέρι και φόρτωσε το δικό μου μ' έναν κουβά.

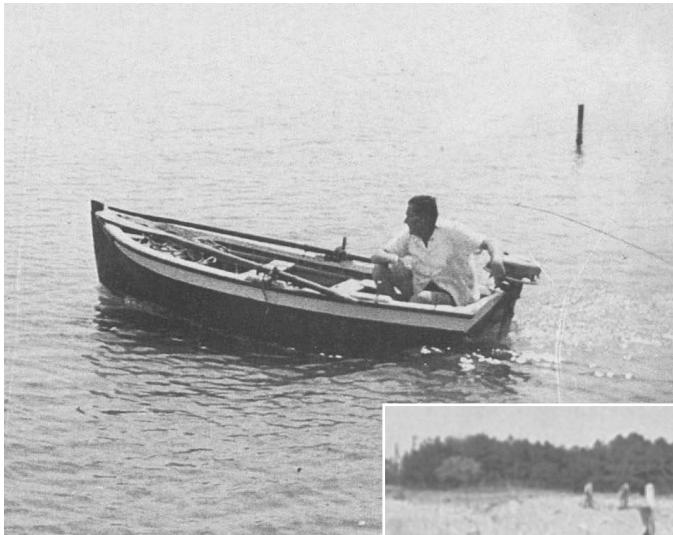
– Πηγαίνω να καθαρίσω τη... τη Νιόβη. Τη βάρκα μου εννοώ, όχι την κόρη μου!

Η «Νιόβη» και η «Μαίρη», οι βάρκες μας, ήταν φιλενάδες! Κοντά κοντά τις αγκυροβολούσαμε και τα βράδια τις πρόσεχε ο αξέχαστος Ντελής. Εγώ είχα φιλίες με το γιο του, το Λέοντα, τον ωραίο εκείνον έφηβο που διασκέδαζε την παρέα μας όχι μόνο με καλαμπούρια, αλλά και με τη γλυκιά φωνή και την κιθάρα του.

Τον πατέρα Μπάστα δεν τον είχα ποτέ μου καθηγητή. Στην πρώτη ή δευτέρα Γυμνασίου, αν θυμάμαι καλά, θα πρέπει να είχε παραιτηθεί. Την γυναίκα του Διονυσία, ναι. Το μόνο που ήξερα για εκείνον ήταν πως ήταν μανιώδης φωράς και καλός μάλιστα.

Συνταίριαξα το βήμα μου με το δικό του. Βαδίζαμε

Ο Ν. Μπάστας
με τη βαρκούλα του...

παρέα.

– Θα πάτε για ψάρεμα, μετά;

– Όχι! Θα πάω για ψάρεμα, μετά! απάντησε γελώντας.

Ξεθάρρεψα και τόλμησα δύο λόγια:

– Μου αρέσει το χιούμορ σας. Θα ήθελα να σας σφίξω το χέρι, αλλά με εμποδίζουν οι κουβάσι και το πλεμάτι!

Είπα, μέσα μου, πως θα τέλειωνε ο άνθρωπος από τα γέλια.

Τότε, είδα τον αδελφό μου. Ερχότανε τρέχοντας. Με είδε κι εκείνος και σταμάτησε.

Περίμενε. Πίσω του φαινόταν απάνεμη η θάλασσα. Ο ήλιος, σαν μισό πορτοκάλι, χανότανε, σκορπί-

Η βαρκούλα "Νιόβη" ποζάρει με τη Νιόβη και φίλες της

– Θα στο πω εγώ. Πηγαίνει για ψάρεμα κι αυτός. Αρσενικός δεν είναι! Όλοι οι αρσενικοί πηγαίνουν για ψάρεμα! Σμίζουν τα γέλια μας και συνεχίσαμε το βάδισμα.

Τα λόγια του ήταν μπουκάλι γλυκόπιοτο κρασί, ατέλειωτο, που δεν είχε πάτο. Ή είχε και τον έκρυβε μέσα στην καλοσύνη της ψυχής του. Με κερνούσε κι εγώ έπινα. Με τρατάριζε γέλιο.

Έχουν περάσει πενήντα τέσσερα χρόνια από εκείνη την αξέχαστη συνάντηση και ήμουν τότε, αχ, δεκαεννιά. Ο καλόκαρδος εκείνος άνθρωπος με το λεπτό χιούμορ, ο μανιώδης ψαράς, έφυγε πια. Κοντεύω να φύγω κι εγώ...

Κάπου, ναι κάπου, σε μία απάνεμη θάλασσα του Παραδείσου από μία βάρκα μέσα, με την πετονιά στο χέρι θα ψαρεύει ο Ν. Μπάστας. Και σαν φτάνει το ηλιόγερμα θα έρχονται ολόγυρά του οι άγγελοι, οι Αλεξανδρουπολίτες άγγελοι, να τον καλησπερίσουν. Κι εκείνος θα τους κερνά το κρασί του γέλιου...

Ο Ντελής (Ξενουδάκης) και ο καθηγητής Ν. Μπάστας
μετά το ψάρεμα

Οι φωτογραφίες προέρχονται από το αρχείο
της οικογένειας Μπάστα.

ΤΑ ΓΥΡΩ ΧΩΡΙΑ ΜΑΣ

Το πανηγύρι της Μαϊστρου

Γράφει ο Ζαφείρης Αλεξιάδης

Είμαστε για τα πανηγύρια. Ναι, πράγματι, τώρα είμαστε για τα πανηγύρια.

Εότε, όμως, το πανηγύρι το περιμέναμε. Μετρούσαμε τις μέρες μία-μία, όσο να έρθει. Και δεν απουσιάζαμε, ούτε την παραμονή από τον εοπερινό, ούτε ανήμερα που γινόταν το πανηγύρι. Μιλάω για το πανηγύρι της Αγίας Μαρίνας στις 17 Ιουλίου, στο όμορφο εκκλησάκι της Μαϊστρου.

Θαφρείς ότι ήταν το πανηγύρι της Αλεξανδρούπολης. Όλη η πόλη ανηφόριζε το δρομάκι, μετά τη μεγάλη γέφυρα, για τη Μαϊστρου. Ανθρωποι κάθε ηλικίας και κάθε τάξης. Όχι με αυτοκίνητα και ταξί. Με τα πόδια, περιπατητά, και με κάρα πάστης φύσεως, με αλογόκαρα, με βοδόκαρα, με γαϊδουρόκαρα, και μερικοί, που το μπορούσε η τοέπη τους, με το παϊτόνι.

Ανθρωποι και από τα γύρω χωριά, από την Αμφιτρίτη, το Τσεκίρντεκλι για τους παλιούς, και από το Όμπαλαρ, τον Απαλό, και από τα Δάμια, τη σημερινή Παλαγία· κι από τα Λουτρά και από την Άνθεια και από άλλα χωριά, με τα νωθρά βοδόκαρα φορτωμένα έως επάνω με ολόκληρο νοικοκυριό, με στρωσίδια και κουβέρτες, νωρίς-νωρίς, από την παραμονή, για το βράδυ που θα γινόταν η ολονυκτία, για το τάμα που είχαν κάνει στην Αγία Μαρίνα και στη θαυματουργή εικόνα της· και ακόμα και οθωμανές, “κατοιβέλες” με τα “κατοιβελάκια” τους, για να εκπληρώσουν κι αυτές το τάμα τους στην ξένη Αγία. Η Αγία Μαρίνα δεν ξεχώριζε κατοιβέλες και χριστιανούς. Ερχόταν αρωγός στην πίστη και στην προσευχή του καθενός, άσχετα από τη γλώσσα που μιλούσε.

Γέμιζε ο χώρος της εκκλησίας με κουρελούδες, με μιντέρια, που, πάνω τους κείτονταν ο πόνος και η ελπίδα. Και η Αγία Μαρίνα, ψηλά από την εικόνα της, στο τέμπλο, μοίραζε σε όλους με την ήρεμη ματιά της την παρηγοριά και την ελπίδα κι έστελνε με το δεξί της χέρι την ευλογία σε όσους τη ζητούσαν, ενώ κρατούσε, με το αριστερό, το διαβολάκι από τα κέρατα, για να κάθεται φρόνιμα και να μη βάζει σε πειρασμό τους ανθρώπους.

Και άλλα στρωσίδια έζω στις σκάλες της εκκλησίας και γύρω από αυτήν και άλλα απέναντι στον ξενώνα. Και όλη τη νύχτα, με άγρυπνα και δακρυσμένα μάτια, αναπέμπονταν οι δείσεις, οι παρακλήσεις και οι προσευχές. Και το θαύμα κάθε χρόνο γινόταν.

Η εικόνα της Αγίας Μαρίνας στη Μαϊστρου είναι θαυματουργή.

Και, ω το θαύμα. Κάποια χρονιά, η χάρη της άγγιξε ένα μουγκό κατοιβελάκι και αυτό μίλησε: λύθηκε η γλώσσα του και λύθηκαν οι καταρράκτες των δακρύων στα μάτια της μάνας του.

Την άλλη μέρα, μετά την απόλυτη της εκκλησίας, γινόταν το πανηγύρι. Ήδη από το βράδυ της προηγουμένης, πλήθος κόσμου, που πόκνωνε το πρωί, έπιανε θέσεις στο μεγάλο άπλωμα, κάτω στηρεματιά με τα θεόρατα αιωνόβια πλατάνια.

Πλήθος κόσμου με τις προετοιμασίες του, με τις κουρελούδες, με τους τηγανητούς κεφτέδες, με τα τουρσιά, τις ελιές, τις παστές σαρδέλες, τα φασόλια πιάζ· όλα επιμελώς τοποθετημένα στα πολυόροφα σεφέρτασι¹ –τότε δεν υπήρχαν “τάπερ” – αλλά και με τα φρέσκα ζαρζαβατικά, τα κρεμμυδάκια, τα ραπανάκια, τις καφτε-

Τρεις μαθητές (ο Άγγελος, ο Δημήτρης και ο Πάνος) με φόντο την Αγία Μαρίνα. Φωτογραφία του 1950, από το αρχείο του Ζαφείρη Αλεξιάδη.

ρές πιπεριές, τα αγγούράκια. Το καρπούζι κρύωνε στο νερό του ρυακιού, που σιγοτραγουδούσε κεφάτο, λόγω πανηγυριού, λίγο πιο εκεί.

Και μαζί με τους πανηγυριώτες, πλήθος μικροπωλητές η “Βαρβάρα” –ετοι τον έλεγαν– με τη βυσσινάδα και τη λεμονάδα του και τα χοντρά μωσικά του γυαλιά, σέρβιρε το δροσιστικό αναψυκτικό του σε ποτήρια που γέμιζαν με εντυπωσιακό τρόπο από μία τρύπα στον πάτο ενός μεγάλου μπουκαλιού. Η ροή κανονιζόταν με το μεγάλο του δάχτυλο στο στόμιο του μπουκαλιού.

Και άλλοι μικροπωλητές, άλλοι με τα γλιφτζούρια του –ματζούνια τα έλεγαν τότε– σε σχήμα πιπερίτσας,

1. σεφέρτασι=“τριόροφο” μεταλλικό σκεύος μεταφοράς φαγητού

πετειναριού ή σφυρίχτρας, μπηγμένα σε καλαμάκι, με την κόκκινη διάφανη γλύκα και με τη μοσχοβολιά της κανέλλας, παιχνίδι και γλύκισμα μαζί. Και ο παγωτατζής, ο Νίκος, με το υπέροχο κασάτο του, ή ο άλλος με τα κουλουράκια, τα «τικίρ-τικίρ» τα δεμένα ανά πέντε με κλωστή. Και τα παστέλια και το σάμαλι και άλλοι με άλλους παιδικούς πειρασμούς και παιχνιδάκια με φλογέρες, με σφυρίχτρες, με βατραχάκια... Πατούσες και άφηνες ένα έλασμα από κάτω και εκείνα φώναζαν «τικ-τακ, τικ-τακ». Και καραμούζες και ξύλινες ροκάνες και πολύχρωμοι μύλοι, που γύριζαν με το ελαφρό

↑ Οι πεχλιβάνηδες χαρίζουν θέαμα στουν πανηγυριώτες.

Τα νταούλια και οι πίπιζες μαζεύονταν σε ένα άπλωμα, στον τόπο της παλαιότρας.

Από το άλμπουμ «Εμείς στη Θράκη» του Ν. Οικονομόπουλου

αεράκι, και ανακάτευναν τα χρώματά τους.

Και τα γραμμόφωνα με το χωνί γέμιζαν τον αέρα με τους γρατζουνιστούς ήχους από τις επιτυχίες της εποχής, αλλά και άλλα γραμμόφωνα, πιο μοντέρνα, σε σχήμα βαλίτσας να τα συναγωνίζονται με το ελαφρό τους ρεπερτόριο.

Και κλαρίνα και πίπιζες και νταούλια, που δονούσαν τον αέρα, και ξεσήκωναν τους άνδρες και τις κοπέλες, με τη συνδρομή και του κρασιού, σε δημοτικούς χορούς και ανατολίτικους καρσιλαμάδες.

Έφτανε και η μεγάλη στιγμή, η ώρα των πεχλιβάνηδων, η ώρα των παλαιοτρών. Τα νταούλια και οι πίπιζες μαζεύονταν σε ένα άπλωμα, στον τόπο της παλαιότρας. Ένα σχοινί δεμένο σε πασσόλους, μπηγμένους στην άμμο, οριοθετούσε το χώρο της παλαιότρας. Στη μέση της, δεμένο, θέλαζε το κατσαρομάλλικο αρνί “κουρμάνι”, έπαθλο για το νικητή. Γύρω οι πεχλιβάνηδες, οι παλαιοτρές, να φέρνουν βόλτες, να μετρούν τον αντίπαλο τους και να δείχνουν τα προσόντα και τη δύναμή τους με παλαιοτικά τερτίπια, για να εντυπωσιάσουν τον

κόσμο, που στριμωχήθηκαν γύρω, και να φοβίζουν τον αντίπαλο για να του πάρουν τον αέρα.

Οι παλαιοτές, εύρωστοι νέοι από τα γύρω χωριά. Γυμνοί από τη μέση και πάνω και ξυπόληπτοι, έφερναν τις βόλτες τους στην παλαιότρα. Τα δυνατά μπράτσα τους ήταν αποτέλεσμα της νιότης τους και της σκληρής δουλειάς τους. Παραδίπλα οι φίλοι τους να τους ενθαρρύνουν με λόγια, με επευφημίες και με πειράγματα.

Και άλλοι παλαιοτές... Κι αυτοί νέοι, κι αυτοί χωριατόπαιδα, στρατιώτες που εκπαιδεύονταν στο Κέντρο Εκπαίδευσης νεοσυλλέκτων της Αλεξανδρούπολης.

Η ορμή της νεότητας, η δύναμη και η όρεξη για τη χαρά της ζωής, τους έκανε να βγάλουν το χιτώνιο, το πουκάμισο και τις αρβύλες, και μόνο με το χακί παντελόνι έμπαιναν στην παλαιότρα... και νάτοι τώρα να προκαλούν τον αντίπαλο τους.

Σε λίγο, ο ρυθμός από τα νταούλια και τις πίπιζες επιταχύνεται.

Οι παλαιοτές πλησιάζουν ο ένας τον άλλο. Προσπαθούν να βρουν καλό πιάσιμο για τη λαβή, στο κορμί του αντιπάλου.

Τα νταούλια στο κρεσέντο.

Τα κορμιά μπλέκουν. Τα τσαλίμια των παλαι-

στών διαδέχονται το ένα το άλλο. Ο κόσμος ανάλογα με τη φάση της πάλης επευφημεί ή σιωπά.

Ο αντίπαλος έπεσε κάτω. Η προσπάθεια του άλλου είναι να «φάει» η πλάτη του αντίπαλου χώρα. Ο κόσμος σε αγωνία. Τελικά τα καταφέρουν.

Σηκώνονται και οι δύο. Η πλάτη του ενός έχει χώματα. Δίνουν τα χέρια. Το αρνί το βράδυ θα θυσιαστεί για το γλέντι της παρέας των δύο αντιπάλων.

Ήταν όμορφα τότε τα πανηγύρια. Θαρρό και τώρα είναι. Τα αληθινά, τα γνήσια πανηγύρια.

*Από τότε, από τον καιρό της Μαϊστρού
έχω να πάω σε πανηγύρι. Πρέπει κάποτε να
ξαναπάω. Μπορώ να πω ανεπιψύλαχτα...
Είμαι για τα πανηγύρια.*

ΝΕΑΝΙΚΕΣ ΑΤΑΞΙΕΣ

Άγιννας βόλεϊ

Γράφει η Υθόνη Τερζούδη

Δεκαετία του '50. Αλησμόνητη εποχή για πολλούς από μας. Μνήμες που δεν ξεθωριάζονται, πασπαλισμένες με χρυσόσκονη. Όσο τις ανασκαλεύεις, τόσο λάμπουν πιότερο. Ζωντανεύουν σαν να ταν μόλις χθες κι ας πέρασε πάνω από μισός αιώνας.

Τα σήμαντρα του Αη-Νικόλα σημαίνουν απόλυτη της θείας Λειτουργίας. Ο αντίτυπος γεμίζει από τη «μαθητιώσα» νεολαία, που εκκλησιάστηκε ομαδικά, καθώς και από τους ευσεβείς πιστούς. Μα, όπως προχωρούν όλοι προς το κάτω προσάύλιο για να φύγουν, σταματούν απότομα. Οι ομάδες βόλεϊ θηλέων, εβδόμης και ογδόης, έχουν αγώνα.

Κοπέλες καλογυμνασμένες. Σφικτά κορμιά, λυγερά, στα δεκαεπτά και στα δεκαοκτώ τους χρόνια. Όλο ζωντάνια.

Σχολική χρονιά '51-'52 και ούτε μία νίκη υπέρ της ογδόης.

Βάζουν οι κοπέλες τα «μεγάλα μέσα», που διαθέτει η ομάδα τους, την κόρη του γυμνασιάρχη Ταμβακίδη, να μιλήσει στη Φουρτούνα.

Σε λίγες ημέρες.

– Έλα εδώ, Μπεμπέκα! με φωνάζει από μακριά η καθηγήτρια.

Πλησιάζω.

– Το επόμενο παιχνίδι να τις αφήσετε να το κερδίσουν. Από εσένα εξαρτάται. Πες το και στις άλλες. Τις πειράζουν οι συμμαθητές τους. «Οι μικρές σας κάνουν με τα κρεμμυδάκια κάθε φορά», τις λένε κι αυτές αισθάνονται άσχημα. Είναι δεσποινίδες, βλέπεις..., μου λέει η Φωφώ και μου κλείνει το μάτι.

Τα μεταφέρω στα κορίτσια της ομάδας μου. Συμφωνούμε, χωρίς λεπτό δισταγμού, να παρακούσουμε την εντολή της Φουρτούνας κι ας υποστούμε τις συνέπειες της οργής της, γι' αυτό μας το τόλμημα.

– Κορίτσια, αυτή τη φορά δεν τις κάνουμε... στιφάδο; λέει κάποια κι όλες ξεσπάμε σε γέλια, συμφωνώντας απόλυτα.

Και πάλι στο σχόλασμα της εκκλησίας ο νέος ασγώνας, για τη... «ρεβάνς».

Φίλαθλος ο κόσμος της πόλης μας –το ξέρουμε δα όλοι– παρέμεινε, μετά τον εκκλησιασμό, για να παρακολουθήσει τα παιχνίδια μας. Το θέαμα ήταν πρωτοποριακό για την εποχή εκείνη στη γενέτειρά μας, τη μικρή επαρχιακή πόλη. Προπαντός τα «καυτά» μπλε

Σχ. χρονιά '51 - '52 Τα κορίτσια των ομάδων βόλεϊ 7ης και 8ης τάξης

Η Φουρτούνα σφυρίζει την έναρξη του αγώνα. Η μπάλα φεύγει με δύναμη από τα χέρια της Ορφανίδου για την απέναντι ομάδα, της ογδόης, καταλήγει, καθώς επιστρέφει, στην Παλάθρατζη, που βρίσκεται στο κέντρο και δεν της ξεφεύγει μπαλιά για μπαλιά, για να πάει στη συνέχεια στη Σάλιαρη κι από εκεί, καμπυλωτή, στη γράφουσα για κάρφωμα.

Ζητωκραυγές και χειροκροτήματα. Ο αγώνας συνεχίζεται ενδιαφέρων, γεμάτος αγωνία. Κι όπως πάντα, καταλήγει υπέρ της εβδόμης και πάλι.

σορτσάκια που είχαν αντικαταστήσει τις μαύρες βράκες, της προφουρτουνικής περιόδου.

Τα είχαμε συμφωνημένα. Στην αρχή θα τις αφήναμε να βάλουν μερικούς πόντους, να τις δόσουμε ελπίδες πιθανής νίκης. Μετά όμως... «στιράδο!» Τρελά γιάτα!

Το τέλος του αγώνα ασφαλώς και το μαντεύετε.

Σε λίγο μας πλησιάζει η Φουρτούνα. Κι ενώ εμείς περιμέναμε με καρδιοχτύπι να μας... αποκεφαλίσει, εκείνη μας αγκαλιάζει όλες.

– Μπράβο σας, κορίτσια! Καλά τις κάνατε τις σουσουράδες. Ακούς εκεί να νοιάζονται για τ' αγόρια!

Ήταν ο τελευταίος αγώνας βόλεϊ της σχολικής χρονιάς '51-'52. Λες και ήταν χθες.

Αναμνηστική από τον αγώνα θόλει της ομάδας μας με την ομάδα του Γυμνασίου Κομοτηνής, στο χώρο τους

Oι φωτογραφίες, από το αρχείο της συγγραφέως.

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΘΡΑΚΩΝ

«Δυόμισι φόνοι και ένα μπουλντόγκ» των Θ. Παπαθανασίου - M. Ρέππα από τον Έβρο στην Αθήνα

Παραστάσεις από το Θεατρικό Εργαστήρι Νέας Ορεστιάδας του Θρακικού Κέντρου Πολιτισμού «Διόνυσος»

Όπως κάθε χρόνο, έτσι και φέτος, το Θεατρικό Εργαστήρι Νέας Ορεστιάδας “ΔΙΟΝΥΣΟΣ”, με την πολύχρονη και πολυσήμαντη παρουσία του στη Νέα Ορεστιάδα και στην ευρύτερη περιοχή του Έβρου και της Θράκης, παρουσίασε τη νέα θεατρική του παραγωγή στο θεατρόφιλο κοινό της Αθήνας και στους συντοπίτες κατοίκους της πρωτεύουσας.

Η νέα παράσταση του Θεατρικού Εργαστηρίου ήταν το έργο του Ορεστιαδίτη συγγραφέα Θανάση Παπαθανασίου και του συνεργάτη του Μιχάλη Ρέππα, με τίτλο «Δυόμισι φόνοι και ένα μπουλντόγκ». Το έργο είναι βασισμένο στη φάροα του Ευγένιου Λαμπίς «Η υπόθεση της οδού Λουροίν», διασκευασμένο με μαεστρία από το επιτυχημένο συγγραφικό δίδυμο. Η σκηνοθεσία ήταν του Ακη Τσονίδη, ενώ τα σκηνικά και κοστούμια του γνωστού σκηνογράφου-ενδυματολόγου Ντίνου Πετράτου. Έπαιξαν: Χρήστος Βενετίδης, Αργυρώ Καραβά, Ιωάννα Μουτουσίδην, Άννα Πατούνα, Νίκος Πατούνας,

Μπάμπης Τριανταφυλλάκης και ο
Άκης Τσονίδης.

Μία ακόμη πλούσια πολιτιστική παραγωγή που ετοιμάστηκε με πολύ μεράκι και αγάπη απ' όλους τους συντελεστές. Και φέτος, το Θεατρικό Εργαστήρι Νέας Ορεστιάδας "ΔΙΟΝΥΣΟΣ" συμπορεύεται με το Δήμο Ορεστιάδας και τη Δ.Ε.Π.Α.Ο., σε μία κοινή πολιτιστική πορεία. Έτσι, την αποστολή συνόδευσε και η Πρόεδρος της Δ.Ε.Π.Α.Ο. κ. Άννη Δροσίδην-Ποροπούλου.

Στην Αθήνα δόθηκαν δύο παραστάσεις: τη Δευτέρα 7 και την Τρίτη 8 Απριλίου 2008 στις 9 μ.μ., στο Θέατρο «Κάτια Δανδουλάκη».

Στο ίδιο θέατρο απονεμήθηκε, στις 27 Μαΐου 2008, το πρώτο βραβείο θεατρικής μετάφρασης “Μάριος Πλωρίτης”, θεσμός που θεσπίστηκε από το Θεατρικό Έργαστρι της Νέας Ορεστιάδος “Διόνυσος”.

Συγχαίρουμε και πάλι το Θεατρικό Εργαστήρι και τον κ. Άκη Τσονίδη για την ξεχωριστή πολιτιστική παρουσία του στο θεατρικό χώρο.

ΝΕΑΝΙΚΕΣ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

Το πρώτο πάρτι για την επιτυχία μας έγινε στο σπίτι μου. Γιορτάζαμε όλοι οι συμμαθητές που είχαμε περάσει στο πανεπιστήμιο εκείνη τη χρονιά, το 1965. Πρακτικό, κλασικό και οικονομικό, 36 τότε νέοι από την Αλεξανδρούπολη, είχαμε «μπει» στο πανεπιστήμιο μια τρελή παρέα με καλαμπούρια, πειράγματα, διάβασμα και σκαστά γέλια.

Η Λένα, η Φούλα, η Τασούλα, εγώ, ο Μάκης, ο Γκάρος, ο Κώστας, ο Ντίνος, η Αυγή, η Τίλλυ. Δεν περιμέναμε τέτοια επιτυχία και το γλεντήσαμε μέχρι ξημέρωμα με πορτοκαλάδα, σοκολατάκια, φιστίκια και γλυκά μικρασιατικά της μαμάς.

Η παρέα... πριν την αποφοίτηση

Η μαμά μου, η κ. Ευθυμία, μπαινόβγαινε μη και σθήσουμε τα φώτα για να τ' ανάψει στα γρήγορα.

Τελείωσε το πάρτι μέσα στην ευδαιμονία, την ευτυχία και την προσμονή για την φοιτητική ζωή για την οποία ακούγαμε ότι θα ήταν όμορφη.

Ταλαιπωρία για να βρούμε σπίτι στην όμορφη Θεσσαλονίκη με την υπέροχη γαλάζια θάλασσα σαν της γραφικής Αλεξανδρούπολης. Εγώ έφθασα, όταν έριχνε πολύ χιόνι και φυσόνε συνατός βαρδάρης. Ο πρώτος καιρός ήταν συναρπαστικός, αλλά με πολύ διάβασμα. Νιώθαμε περήφανοι για την επιτυχία μας, αλλά είχαμε φορτώσει το νεανικό μας κεφάλι με πολλές έγνοιες και σκοτούρες. Γρήγορα νοσταλγήσαμε την πατρίδα μας και σκεφτόμασταν πότε θα πάμε πίσω, Χριστούγεννα, Πάσχα, ή το χρυσό ζεστό καλοκαίρι να ανταμώσουμε, να διηγηθούμε ο καθένας πώς πέρασε στην καινούργια πόλη, τη μεγάλη, που μας θύμιζε λίγο την αγαπημένη μικρή δική μας.

Και ανταμώσαμε όλοι μαζί το καλοκαίρι. Βουτιές στη ζεστή θάλασσα, ποδήλατο στο δρόμο της Μάκρης, τα βραδάκια βόλτα στην παραλία, σινεμά στον “Εβρο”, καφέ στο “Φλοίσβο”, γέλια, αστεία, χορός, ξεφάντωμα.

Ο πρώτος φοιτητικός χορός...

Γράψει η Καίτη Μαρούδη-Βλαχογιάννη

Ετοι, λοιπόν, αποφασίστηκε ο πρώτος φοιτητικός χορός να γίνει στο καινούργιο «κυριλέ» κέντρο πολυτελείας «Αστέρια», με όλους τους φοιτητές της πόλης μας, μεγαλύτερους και μικρότερους.

Η μαμά μου έραφε ένα «αμπίρ» φόρεμα από μουσελίνα μοβ. Ξτενίστηκα όμορφα με βελουδένια ασορτί κορδέλα στα μαλλιά και πήγα.

Στις 9 άρχισε η μουσική! Τα μεγάλα τραπέζια στόλιζαν φρέσκα πολύχρωμα λουλούδια, κεράκια αναμμένα και όμορφα σερβίτσια. Ήλθαν και τα φαγητά και η ατμόσφαιρα γέμισε από νεανικές φωνές και γέλια. Τα ζευγάρια άρχισαν σε λίγο να στροβιλίζονται στην πίστα, δειλά στην αρχή, με Πολ Άνκα, Φρανκ Σινάτρα, Αλ Μπάνο· αργότερα συνέχισαν με πολύ κέφι σε ξέφρενους ρυθμούς με Έλβις Πρίσλεϊ και Μπιτλς. Μετά πάλι ταγκό, μπλουζ, βαλς και σε λίγο ζεϊμπέκικο.

Εγώ περίμενα να με ζητήσει να χορέψουμε κάποιος από τους μεγαλύτερους συμμαθητές. Μάταια... τίποτα... Δεν ήμουν αρκετά όμορφη, αναφωτήθηκα, δεν ήμουν 18 χρόνων, δεν ήμουν τολμηρή; Ισως: ποιος ξέρει; Κανείς δεν με χόρεψε όλο το θράδυ. Ανέβηκε ύστερα το φεγγάρι ψηλά και ασημένιο βούτηξε στη θάλασσα. Το κύμα στην ακροθαλασσιά έπαιζε μουρμουρίζοντας έναν ψίθυρο, ανακατεμένο με μυρουδιές από φύκια, ιώδιο και δροσερή θαλασσινή αύρα.

Αποφασίσαμε να μείνουμε όλοι μαζί, μέχρι το πρωί, για να δούμε την ανατολή του ήλιου. Σιγά σιγά η ξάστερη νύχτα παραχωρούσε τη θέση της στη μέρα: χάραξε κι ο ουρανός άρχισε να φωτίζεται με ένα μενεξεδί και μοβ χρώμα. Ο ήλιος πρόβαλλε χρυσός, λαμπρός, ίδιος βασιλιάς. Φώτισε όλους μας, τους κουρασμένους από το γλέντι, ρομαντικούς νεαρούς και νεαρές. Ήταν η ώρα έξι το πρωί, όταν αρχίσαμε να φεύγουμε ένας ένας.

Ένα δάκρυ κύλησε από τα μάτια μου αργά, λαμπρό σαν διαμάντι και έσταξε στην άμμο καυτό. Αργότερα, χώθηκα στο κρεβάτι μου και σκεπάστηκα ως το κεφάλι γιατί κρύωνα κατακαλόκαιρο.

Την άλλη μέρα, με πίκρα στο στόμα πήγα στο νοσοκομείο της πόλης, όπου έκανα πρακτική εξασκητηρί λόγω της φύσεως των σπουδών μου.

Ευχήθηκα «του χρόνου, καλύτερα!»

Η ζωή μας κυλά με διάφορα όμορφα ή άσχημα περιστατικά, όμως είναι πάντα όμορφη.

Και συνεχίζεται...

ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

Η παρακάτω επιστολή δεν συνιστά νεκρολογία. Ο εξάδελφος της Μυρτώς Μαλαματίνα, Θόδωρος Μινάρδος, εξήγει το λόγο για τον οποίο ζητά τη δημοσιότητα της προσφοράς της ευγενούς αυτής νέας γυναίκας. Ίσως, αύριο, η επιστολή αυτή χρησιμεύσει ως υλικό για τη σύνθεση κάποιας εργασίας για τη σημαντική αυτή οικογένεια της πόλης μας.

Στην Αθεξανδρούπολη...

Έχουν περάσει 8 περίπου μήνες από τότε που μία νέα γυναίκα στα 48 της, με καταγωγή από την Αθεξανδρούπολη, στην οποία έζησε τα πρώτα της παιδικά χρόνια αδέλτι και στη συνέχεια δεν έπαψε να σκέφτεται και να επικέπτεται, έφυγε άδικα από τη ζωή. Πρόκειται για τη Μυρτώ Μαλαματίνα, κόρη του Ευάγγελου Μαλαματίνα, ιδρυτή της ομώνυμης οινοποιίας, της γνωστής Ρετόίνας ΜΑΛΑΜΑΤΙΝΑ. Πρόκειται και για την εγγονή του μεχάλου παιδαγωγού Θεοδώρου Κάστανου.

Εγώ, προσωπικά, ως εξάδελφος της Μυρτώς και η οικογένειά μου νιώθουμε πόνο για την απώλεια, παρόλο που πέρασαν αρκετοί μήνες από την ημέρα που την αποχαιρετήσαμε. Όμως, η θλίψη και το πένθος μας δεν είναι η αφορμή της δημοσιότητας. Θέλω να συντήνω στην πόλη και στους συμπολίτες μας την Μυρτώ Μαλαματίνα. Για τις αρετές της και την ομορφιά της ψυχής της δεν δα μηδίω, τις ήξεραν όσοι την γνώριζαν. Όσοι δεν την γνώριζαν και το όνομα δεν τους ήταν τίποτα, δα αναφέρω μία μικρή από πολλές, μα πάρα πολλή, ομαντική λεπτομέρεια που ίσως τους συγκλονίσει. Αυτός ο ανδρώπος, αυτή η εύδραυνη κοπέλα, στα 45 της χρόνια, χωρίς ιδιαίτερο προσωπικό λόγο ή αιδένεια, συνέταξε τη διαδικτη της και θούληνοί της ήταν να εγκαταστήσει κληρονόμους της στα πλούσια περιουσιακά της στοιχεία, εις τα οποία αυτή είχε την πλήρη κυριότητα (ποσοστό 100%), αφίνοντας την ψήλη κυριότητα στο Γραφείο Αθεξανδρούπολης και στο Ίδρυμα Αποκαταστάσεως Παιδιών με Ειδικές Ανάγκες.

Η δωρεά είναι μεχάλι και δείχνει το μέχεδος της αγάπης της γι' αυτόν τον τόπο που την συνέδεαν οι παιδικές της αναμνήσεις.

Απέδειξε με τον τρόπο αυτό τα αιδέντα της για τους αδύναμους συνανθρώπους της, για τους ηλικιωμένους και τα νέα παιδιά που πάσχουν. Έδειξε για μία ακόμη φορά την αγάπη της για την πόλη αυτή. Άνδρωποι όπως η Μυρτώ έχουν υψηλό αιδόημα φιλοπατρίας, φιλανθρωπίας και κοινωνικής αλληλεγγύης.

Στην Ελλάδα γνωρίζουμε ότι η συμβολή των Έλληνών ήταν μεχάλι για την ίδρυση του κράτους, τη στήριξη της Ορδοδοξίας, τη συνοχή του Έδνους, την εδραίωση της εδυκής μας ταυτότητας. Εκείνο που δεν γνωρίζουμε είναι το ποιοι ήταν και τι έχουν προσέρει. Η ουληογική μας μνήμη αιδενεί και ίσως τίποτε δεν ήταν στο βιαστικό Νεόελληνα τα ονόματα σπουδαίων ενεργετών.

Από αγωνία και φόβο μόνιμης έχει και η Μυρτώ την τύχη τους, καταδέτω θιδαράκι ενάντια στην ίδια της με πλήρη συνείδηση ότι ο πόνος διογκώνει το μέχεδος, αδέλτι δεν μειώνει την αξία της ενεργειάς της.

Ας είναι το συλλογικό μνημόσιον της η ανάγνωση του θυμάτων του ονόματός της από εσάς.

Αιωνία η μνήμη της και ανάλαφρο το χώμα που την σκεπάζει, όπως ανάλαφρο και διακριτική ήταν η παρουσία της εδώ.

Θεόδωρος Μινάρδος

Αγαπητοί μου φίλοι,

Έλαβα το τελευταίο περιοδικό του Συλλόγου μας και όπως πάντα το απολαμβάνω.

»...Θα ήθελα μέσα από αυτή τη στήλη να ευχηθώ ολόψυχα στον γαμπρό μου (σύζυγο της κόρης μου Άννας) Ιωάννου Ιωάννη, νεροχειρουργό, που έλαβε επάξια τον τίτλο του Διδάκτορος της Ιατρικής του Α.Π.Θ., καλή σταδιοδρομία.

Ιωάννου Γιάννης
Νευροχειρουργός

Διδάκτωρ Α.Π.Θ.
Επιστημονικός Συνεργάτης Νευροχειρουργικής Κλινικής Α.Χ.Ε.Π.Α.
Μετεκπαιδευθείς εις Γερμανία

Κινητό: 6948 802998 - Οπικία: 2310 482309
E-Mail: giannis_p_iannou@yahoo.gr

Σας εύχομαι δύναμη και επιτυχία στο έργο σας.

Καλό καλοκαίρι, με την αγάπη μου
Εύα Καραγιαννίδου-Παπαϊωάννου

Αγαπητοί μου,

»...Νόμιζα πως βγαίνει από το γράφιμο το συμπέρασμα ότι το σπίτι της Ελενίτσας ήταν στο Διδυμότειχο, στην οδό Αιόλου!

Ο δρόμος μας λεγόταν Αιόλου. Όταν πριν χρόνια πήγα στο Διδυμότειχο, ένας κύριος που άκουσε ποια ήμουν, μου είπε: Σε θυμάμαι, μικρούλα. Μένατε στην Αιόλου. Μου είπε και τον αριθμό. Αν θυμάμαι καλά, ήταν 19, απέναντι από του Μπαχαρίδη που είχε το μπακάλικο...

Αν η Πέπη δεν θυμάται εμένα, θα θυμάται το γιατρό των Πουλιάδη που έμενε απέναντί τους.

Αυτά, λοιπόν, και νομίζω το ζήτημα κλείνει. Με αγάπη και θρακιώτικους χαιρετισμούς

Μαίρη Υπερείδου-Χατζή

(Η επιστολή αναφέρεται στο χρονογράφημα «Με σκυφτό το κεφάλι» του 25ου τεύχους, σελ. 24.)

Η ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗ ΤΟΥ ΣΗΜΕΡΑ

«Αλεξανδρούπολη»: Οικονομίας πανόραμα

Γράφει η Αμαλία Δούκα

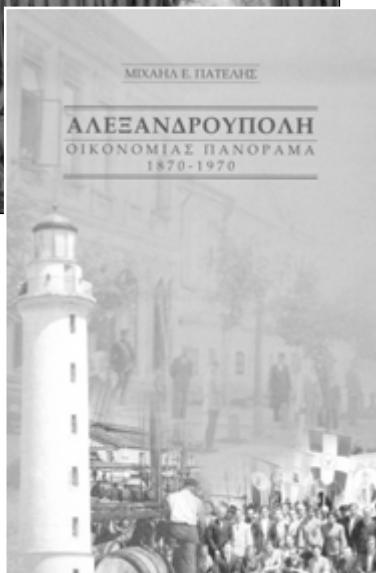
Ταρουσιάστηκε, το Σάββατο 31 Μαΐου, σε μεγάλο ξενοδοχείο της πόλης μας το εξαιρετικό λεύκωμα του **Μιχάλη Πατέλη**. Ο κ. Πατέλης με μεράκι συνέλεξε τιμολόγια, διαφημίσεις και ο, τιδήποτε άλλο «απεικονίζει» την οικονομική ζωή της Αλεξανδρούπολης, από το 1870 έως το 1970. Οι εκδόσεις «Πέλτη» επεξεργάσθηκαν την έκδοση και, κατά γενική παραδοχή, το αποτέλεσμα ήταν εξαιρετικό.

Οι εισηγητές και ο συγγραφέας παρουσιάζουν το λεύκωμα.

Η όλη εκδήλωση οργανώθηκε από την **κ. Σοφία Λαμπάκη**, η οποία πραγματικά ξεπέρασε τον εαυτό της και μπράβο της!

Οι εισηγητές, επιλεγμένοι σωστά, έδωσαν τη δική τους «χροιά» στην ξεχωριστή βραδιά. Ο κ. **Νίκος Βαφειάδης**, συντοπίτης μας και Αντιδήμαρχος Αθηναίων, ο

κ. Μανδραβέλης Πάσχος, δημοσιογράφος και αρθρογράφος στην «Καθημερινή», ο κ. **Ντέμης Νικολαΐδης**, επίσης συντοπίτης μας, πρόεδρος και διευθύνων σύμβουλος της ΠΑΕ ΑΕΚ, ο κ. **Γιάννης Ξανθούλης**, ο γνωστός συγγραφέας, και η κ. **Βέρα Κρούσκα**, ηθοποιός, μας «ξενάγησαν» μέσα από φωτογραφικό υλικό στην ιστορική πορεία της πόλης μας.

Χιούμορ, συγκίνηση, αναμνήσεις, ήταν μερικά από τις καταστάσεις που βιώσαμε, όσοι ήμασταν παρόντες, και ήμασταν πάρα πολλοί.

Το σημαντικότερο όμως το άφησα για το τέλος. Όλα τα έσοδα από τις πωλήσεις του Λευκώματος, εκείνης της βραδιάς (που ήταν σημαντικά!), προσφέρθηκαν στα Παιδικά Χωριά SOS και γι' αυτόν το λόγο ευχαρίστησε θερμά ο κ. **Σέκερης**, πρόεδρος των Χωριών, κατά τον χαιρετισμό που απήγιθνε στην αρχή της εκδήλωσης.

Μακάρι να επαναλαμβάνονται τέτοιες εκδηλώσεις που και ενημερώνουν και συγκινούν και αφήνουν παρακαταθήκη στα παιδιά μας, αλλά και εκτελούν μεγάλο κοινωνικό και φιλανθρωπικό έργο.

Μπράβο!

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

- Τον Νοέμβριο 2007 απεβίωσε ο καταγόμενος από την Αλεξανδρούπολη και μέλος του Συλλόγου Καλομοίρης Απόστολος. Συλλυπητήρια στους συγγενείς του.
- Τον Μάρτιο 2008 έφυγε από την ζωή η Γαλετζά Κυριακή, γνωστό και συμπαθές μέλος του Συλλόγου μας. Συλλυπούμεθα βαθύτατα όλα τα αγαπημένα της πρόσωπα.
- Στις 5/6/08, σε ηλικία 58 ετών, χάθηκε από την ζωή ο αγαπητός σε όλους Ζαχαρίας Χονδρός, σύζυγος της συμπολίτισσάς μας Άννας Τρικούπη. Συμμετείχε σε πολλές εκδηλώσεις του Συλλόγου. Την βαθειά και ειλικρινή μας λύπη στην αγαπητή μας Άννα, στα παιδιά του και στα αδέρφια του.

ΕΠΙΛΟΓΕΣ από τον Τύπο της Αλεξανδρούπολης

ΕΠΑΡΧΙΑΚΟΣ ΤΥΠΟΣ

22/5/08 Επένδυση μαμούθ 150 εκατομ. ευρώ. Ο όμιλος εταιρειών ΙΤΑ Α.Ε. σχεδιάζει να κατασκευάσει στην Ορεστιάδα μονάδα συμπαραγωγής ηλεκτρισμού και θερμότητας ισχύος 25 MW με τη χρήση βιομάζας. Θα δημιουργηθούν 70 άμεσες θέσεις εργασίας και άλλες 500 μέσω της στήριξης των αγροτών της περιοχής.

22/5/08 Ομιλία Αλεξ. Δερμεντζόπουλου, βουλευτή Ν. Έβρου, στην επιτροπή για το σχέδιο του «Γενικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης». Ζητά την απαλοιφή της Θράκης από τις περιοχές εξόρυξης χρυσού.

27/5/08 Αποκαλυπτήρια του Μνημείου της Γενοκτονίας των Ποντίων. Με δάκρυα στα μάτια, μέλη του συλλόγου “Αλέξιος Κομνηνός” τραγούδησαν ένα παραδοσιακό ποντιακό μοιρολόι, λίγο μετά τα αποκαλυπτήρια του Μνημείου της Γενοκτονίας των Ποντίων που έγιναν στο πάρκο της “Αργώ” από τον Δήμαρχο της Αλεξανδρούπολης και τον πρόεδρο του Συλλόγου.

27/5/08 «Επιχειρείν» Το νέο περιοδικό από τον Εμπορικό Σύλλογο Αλεξανδρούπολης. Θέματα οικονομικά, φορολογικά, αλλά και εμπορικά κοσμούν την πρώτη εκδοτική προσπάθεια του Εμπορικού Συλλόγου Αλεξανδρούπολης, μέσα από τις 32 σελίδες του πρώτου τεύχους.

31/5/08 Από τρεις γαλάζιες σημαίες σε Έβρο και Ροδόπη. Πλαζ Δήμου, Κυανή Ακτή, 4ο χλμ. Ε.Ο. Αλεξανδρούπολης - Κομοτηνής. Η Ελλάδα κατέχει τη 2η θέση για το 2008 ανάμεσα στις 40 χώρες, με 430 βραβεύμένες ακτές σε σχέση με 428 πέρυσι.

31/5/08 Σχεδόν αδύνατο να παρουσιαστούν προβλήματα αλλοίωσης του νερού το φετινό καλοκαίρι. Με

τη μέθοδο της ανάδευσης θα αντιμετωπιστεί το φαινόμενο. Μέχρι τα τέλη Ιουνίου αναμένεται να έχει πραγματοποιηθεί η μέθοδος αυτή στο υδατοταμιευτήρα της Αλεξανδρούπολης.

2/4/08 Πρωτιά για τις ομορφιές του Έβρου. Το καλαίσθητο περιπτέρο της Νομαρχίας Έβρου στην έκθεση «Ελληνικός Λαϊκός Πολιτισμός», που πραγματοποιήθηκε από 28-30 Μαρτίου, στο Στάδιο Ειρήνης και Φιλίας, στην Αθήνα, συγκέντρωσε το μεγάλο ενδιαφέρον των επισκεπτών και χαρακτηρίσθηκε ως η πλέον επιτυχημένη συμμετοχή, μεταξύ 187, συνολικά, περιπτέρων.

Γ Ν Ω Μ Η

11/4/08 Υπαναχώρηση του δημάρχου Αλεξανδρούπολης. Μετά την κινητοποίηση διαμαρτυρίας των ιδιοκτητών κέντρων εστίασης, απέσυρε ο δήμαρχος Γ. Αλεξανδρής την επίμαχη απόφαση της πλειοψηφίας του Δημοτικού Συμβουλίου για την επιβολή υπέρογκων αυξήσεων στα τέλη χρήσης των κοινόχρηστων χώρων, πεζοδρόμια κ.λπ., μετά τη συνάντηση που είχαν οι δύο πλευρές για να επιδοθεί το σχετικό ψήφισμα.

2/5/08 Κύμα τουριστών από τα Βόρεια. Βούλγαροι και Ρουμάνοι έκαναν τη διαφορά στην τουριστική κίνηση του Πάσχα στην περιοχή της Θράκης. Μέχρι και το 100% έφτασε η πληρότητα των ξενοδοχειακών μονάδων της Αλεξανδρούπολης. Ικανοποίηση από τον πρόεδρο της Ένωσης Ξενοδόχων Θράκης. Ελπιδοφόρα μηνύματα εν όψει καλοκαιριού.

16/5/08 Διάκριση για Αλεξανδρούπολη συγγραφέα. Μεγάλη τιμητική διάκριση για έναν αθόρυβο λογοτέχνη από την Αλεξανδρούπολη, τον Γιώργο Παναγιωτίδη, αποτελεί η βράβευσή του από το λογοτεχνικό περιοδικό «Διαβάζω». Συγκεκριμένα, ο 43χρονος εκπαιδευτικός, ποιητής

Επιμέλεια: Υβόννη Δαΐδου

και πεζογράφος, Γιώργος Παναγιωτίδης, και συνεργάτης του λογοτεχνικού περιοδικού του Έβρου «Εξώπολις» τιμήθηκε με το φετινό βραβείο μυθιστορήματος του περιοδικού «Διαβάζω» για το πρώτο του μυθιστόρημα «Ερώτων και αοράτων» (εκδόσεις Γαβριηλίδη).

26/5/08 Το κυκλοφοριακό πρόβλημα επί τάπτως. Πλήθος κόσμου παρακολούθησε και τοποθετήθηκε στην ημερίδα της παράταξης «Πορεία στο Μέλλον» για το μείζον ζήτημα της Αλεξανδρούπολης. Διαφωτιστικές οι εισηγήσεις των κ.κ. Νέλλα και Πορτοκαλίδη. Το συγκοινωνιακό πρόβλημα των ελληνικών πόλεων, οι διαστάσεις του κυκλοφοριακού στην Αλεξανδρούπολη και οι προτάσεις για καινοτόμες λύσεις από φορείς και πολίτες ήταν τα βασικά θέματα.

2/6/08 Πρότυπο οικολογικό σπίτι στη Μάκρη. Πρωτοποριακό πρόγραμμα οικολογικής δόμησης από Εβρίτη επιχειρηματία, που συναντά κανείς μόνο δύο ακόμη φορές, στην Αγγλία και την Ισπανία. Ο κ. Δημήτρης Δημητρακόπουλος μιλά στη «Γ» και εξηγεί γιατί τα φυσικά υλικά και οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας αποτελούν την καλύτερη απάντηση στην τρελή κούρσα της τιμής του πετρελαίου.

10/6/08 Συνεταιριστική Τράπεζα Έβρου. Αρχές 2009 επεκτείνεται με υποκαταστήματα σε Ροδόπη και Ξάνθη. Ανοίγονται νέες προοπτικές στην πορεία της τράπεζας, που θα μετονομαστεί σε Σ.Τ. Θράκης. Ικανοποίηση για τον απολογισμό των πεπραγμένων του 2007 (εισροή νέων κεφαλαίων 321.000 ευρώ και σημαντική αύξηση των ιδίων κεφαλαίων με την επιτυχή ολοκλήρωση της αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου, που πραγματοποιήθηκε από 29/11/2007 έως 29/2/2008).

ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΘΡΑΚΗ

29/3/08 «6η Απριλίου: Ημέρα Μνήμης Γενοκτονίας Θρακικού Ελλη-

νισμού». Η Πανελλήνια Ομοσπονδία Θρακικών Σωματείων (ΠΟΘΣ) οργανώνει στη Θεσσαλονίκη εκδήλωση μνήμης των σφαγών των Νεοτούρκων, το «μαύρο Πάσχα» του 1914.

29/3/08 Η Νομαρχία Έβρου στη διεθνή Έκθεση Τουρισμού Μόσχας. Το νομαρχιακό διαιρέτισμα Έβρου, στο πλαίσιο της τουριστικής προβολής της περιφέρειας Α.Μ.Θ. σε χώρες του εξωτερικού, συμμετείχε στη διεθνή Έκθεση Τουρισμού «MITT 2008» (Moscow International Travel Tourism), που διεξήχθη από 19-22 Μαρτίου 2008, στη Μόσχα, και συγκεκριμένα στον εκθεσιακό χώρο «KRASNAYA PRESNYA».

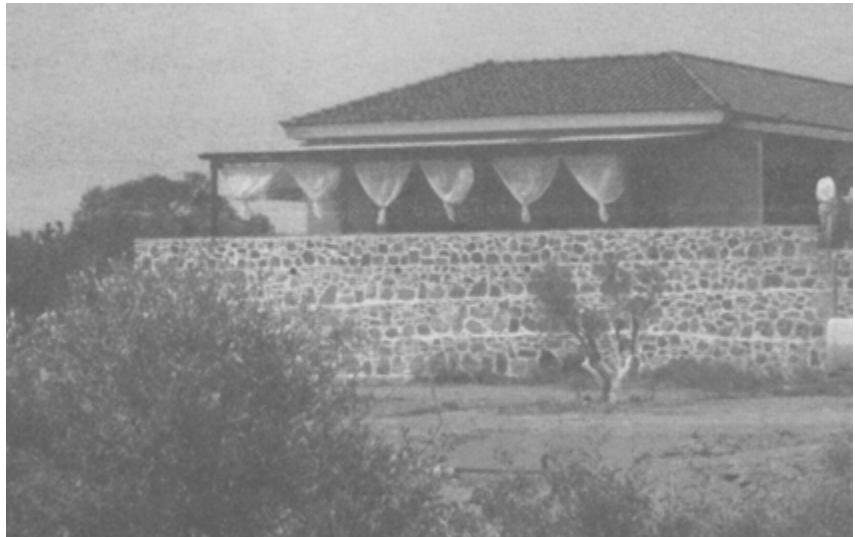
1/4/08 Έτοιμο το βήμα του Αποστόλου Παύλου στη Σαμοθράκη. Τα επίσημα εγκαίνια θα γίνουν την Κυριακή του Θωμά. Το νησί της Σαμοθράκης αποτέλεσε έναν από τους σταθμούς του Αποστόλου Παύλου κατά τη διάρκεια του ταξιδίου του από την Τρωάδα μέχρι την Κόρινθο. Με πρωτοβουλία της Μητρόπολης Αλεξανδρούπολης και τη συνεργασία του Δήμου Σαμοθράκης στο σημείο όπου φέρεται να περπάτησε ο Απόστολος των Εθνών ανεγείρεται ένα μνημείο που θα σημαδούτει την ιστορική αυτή στιγμή.

8/4/08 Πανελλήνιοι Σχολικοί Αγώνες Αντισφαίρισης στην Αλεξανδρούπολη των μαθητών Γενικών και Επαγγελματικών Λυκείων της χώρας. Θα διεξαχθούν στην πόλη μας από 15-17 Απριλίου 2008.

8/4/08 Πάρκο για πελαργούς λειτουργεί στο Πραγγί Διδυμοτείχου. Δημιουργήθηκε με πρωτοβουλία του Δημάρχου κ. Χρήστου Τοκαμάνη, σε συνεργασία με τον Διευθυντή της ΔΕΗ κ. Άγγελο Αχτσή. Ένα πάρκο Φυσικής Ιστορίας με 25 πελαργοφωλιές.

Π Υ Ρ Σ Ο Σ

18/3/08 Μουσείο Κων/νου Καραθεοδωρή. Το μουσείο που εδρεύει στην Κομοτηνή και φιλοξενείται σε διώροφο νεοκλασικό κτίριο, στο κέντρο της Κομοτηνής, συγκεντρώ-

To πρότυπο οικολογικό σπίτι στη Μάκρη (εφημερίδα «Γνώμη»).

νει περί τις 10.000 σελίδες σε χειρόγραφα του κορυφαίου Έλληνα μαθηματικού –καθώς και του Αλέξανδρου Καραθεοδωρή– από επιστολές του, έρευνες, εργασίες, διατριβές και άλλα συγγραφικά και επιστημονικά του πονήματα, καθώς και την αλληλογραφία Ρόζενταλ-Καραθεοδωρή αποτελούμενη από 32 επιστολές, συνολικά 92 σελίδων, αγόρασε το υπουργείο Παιδείας από ιδιώτη σε δημοπρασία τον Ιανουάριο του 2008, έναντι 26.000 ευρώ.

25/3/08 Σημαντικά προϊστορικά εργαλεία βρέθηκαν στη θέση «Ποταμός» του Έβρου. Ήταν αρχές του 1995, όταν σε μία αναγνωριστική τοπογραφική έρευνα για τα κάστρα της περιοχής, που είχε ως θέμα μεταπυχιακής εργασίας του ιστορικού αρχαιολόγου, κ. Σταύρου Κιοτσέκογλου, εντοπίστηκαν όστρακα εφυαλωμένης κεραμικής της βυζαντινής περιόδου, που συνυπήρχαν με όστρακα αρχαιότερων ιστορικών και προϊστορικών περιόδων. Μερικά από αυτά χρονολογούνται στην εποχή του σιδήρου (γεωμετρική περίοδος), ενώ κάποια άλλα παρέπεμπαν με την πρώτη σκέψη σε κεραμική της νεολιθικής εποχής. Όλα τα αντικείμενα παραδόθηκαν στην ΙΘ΄ Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων, που εδρεύει στην Κομοτηνή.

13/5/08 8ο Τακτικό Συνέδριο Πρωσπικού Λιμενικού Σώματος στην Αλεξανδρούπολη. Ξεκίνησε την Παρασκευή το πρωί και ολοκληρώνεται το Σάββατο. Θα συζητηθούν βασικά ζητή-

ματα που απασχολούν τους εργαζόμενους, αλλά και το σημαντικό για την πόλη μας θέμα της διεκδίκησης ίδρυσης Λιμενικής Ακαδημίας.

13/5/08 Έκθεση κοσμήματος με σκεδιαστές από Αλεξανδρούπολη. Το Εθνολογικό Μουσείο Θράκης, σε συνεργασία με το Δήμο και την Ε.Π.Α.Δ.Α., στα πλαίσια των «Ελευθερίων 2008», διοργανώνει Έκθεση Κοσμήματος με θέμα «Σχεδιαστές κοσμημάτων από την Αλεξανδρούπολη».

13/5/08 Οι φετινές εκδηλώσεις για τα «Ελευθέρια» της Αλεξανδρούπολης θα κρατήσουν συντροφιά για έναν ολόκληρο μήνα, στους πολίτες της Αλεξανδρούπολης. Θα περιλαμβάνουν μουσική, χορό, ζωγραφική, φωτογραφία, λογοτεχνία, ομιλίες για θέματα που ταλανίζουν τη σημερινή κοινωνία, όπως οι εξαρτήσεις, και πολλές εκδηλώσεις που αφορούν τα παιδιά.

3/6/08 Παρουσιάστηκε σύστημα αντιρύπανσης για τον πετρελαγώγο. Πρόβλεψη, παρακολούθηση και καταγραφή της κίνησης εντοπίζόμενης πετρελαιοκηλίδας παρουσιάστηκε για πρώτη φορά στα ελληνικά δεδομένα ερευνητικού έργου. Οι φορείς που συμμετείχαν ήταν η Μάρακ Ηλεκτρονική, η Ι.Ε.Σ.Ε. Φυσική Ωκεανογραφία Πανεπιστήμιο Αθηνών, η Σχολή Επιστημών της Θάλασσας από το Πανεπιστήμιο Αιγαίου και η Σχολή Μηχανικών του Αριστοτελείου Πανεπιστήμιου Θεσσαλονίκης.

Σονταγές (όχι μόνο Θρακιώτικες)

ΚΟΛΟΚΥΘΑΚΙΑ ΓΕΜΙΣΤΑ

Υλικά

12 κολοκυθάκια (κοντά, στρογγυλά)
 ½ κιλό κιμά
 1 ματσάκι φρέσκα κρεμμυδάκια ψιλοκομμένα
 1 ματσάκι δυσόσμο ψιλοκομμένο
 1 ματσάκι άνηθο ψιλοκομμένο
 λάδι, αλάτι, πιπέρι, ρίγανη
 1 φλιτζανάκι του καφέ ρύζι
 2 ξερά κρεμμύδια μέτρια, τριμμένα, λίγο νερό

Εκτέλεση

Πλένουμε τα κολοκυθάκια και τα αδειάζουμε από την ψύχα. Ζυμώνουμε τον κιμά με όλα τα υλικά και αν η ζύμη μας είναι σφιχτή, βάζουμε επιπλέον λίγο νερό. Γεμίζουμε τα κολοκυθάκια και τα τοποθετούμε στο πλακερό. Προσθέτουμε δύο κουταλιές της σούπας ελαιόλαδο και νερό ζεστό, στο ύψος με τα κολοκυθάκια. Τα βράζουμε για μισή ώρα.

Σάλτσα

Αδειάζουμε το ζουμί από την κατσαρόλα σε μια μικρότερη. Προσθέτουμε τρεις κουταλιές της σούπας κορν φλάσιρ και ανακατεύουμε συνεχώς για να μη σβολιάσει. Αφού πάρει βράση το μήγμα, κατεβάζουμε από το μάτι, ρίχνουμε δύο χτυπημένα αυγά μαζί με τον χυμό δύο λεμονιών και ανακατεύουμε τη σάλτσα. Περιχύνουμε με αυτήν τα κολοκυθάκια.

ΑΜΥΓΔΑΛΟΠΙΤΑ (Σερβίρεται με παγωτό)

Υλικά

400 γρ. αμύγδαλα κοπανισμένα
 200 γρ. φρυγανιά τριμμένη
 250 γρ. μαργαρίνη
 4 αυγά

Επιμέλεια: Στρατούλα Κουκουρίκου

1 κουταλιά του γλυκού κοφτή κανέλα
 1 κουταλιά του γλυκού κοφτή γαρύφαλα
 1 φακελάκι μπέικιν πάσιντερ
 1 φλιτζάνι ζάχαρη
 ½ ποτηράκι κονιάκ, ξύσμα λεμονιού

Εκτέλεση

Χτυπάμε τα ασπράδια μαρέγγα· χτυπάμε το βούτυρο με τη ζάχαρη και ρίχνουμε ένα-ένα τους κρόκους, το ξύσμα λεμονιού, το κονιάκ, τη φρυγανιά με τα αμύγδαλα και τέλος τη μαρέγγα. Αλείφουμε το ταφί με λάδι και πασπαλίζουμε με φρυγανιά τριμμένη. Ψήνουμε στους 180° C για 40 λεπτά.

ΣΑΛΑΤΑ ΤΟΥ ΣΕΦ

Υλικά

200 γρ. regato σε κύβους
 1 μαρούλι ψιλοκομμένο
 1 ντομάτα κομμένη σε κύβους
 2 φρέσκα κρεμμυδάκια ψιλοκομμένα
 1 μικρό αγγούρι σε ροδέλες
 1 αυγό σφιχτό σε ροδέλες

Για τη σάλτσα

4 κουταλιές σούπας μαγιονέζα
 2 κουταλιές σούπας κέτσαπ
 1 κουταλιά γλυκού μουστάρδα
 2 κουταλιές γλυκού ξύδι
 αλάτι

Εκτέλεση

Βάζουμε όλα τα υλικά σε μεγάλο μπολ, αλατίζουμε και περιχύνουμε με την σάλτσα

ΚΡΟΚΕΤΕΣ ΜΕ ΚΟΛΟΚΥΘΑΚΙΑ

Υλικά

200 γρ. τυρί regato
 1 κολοκύθι μεγάλο
 2 αυγά
 2 φλιτζανιά αλεύρι (φαρίν-απτ)
 λίγο αλάτι
 πιπέρι, άνηθο
 ½ φλιτζάνι νερό
 λάδι για τηγάνισμα

Εκτέλεση

Τρίβουμε τα κολοκυθάκια και το regato στον τρίφτη. Σε μπολ ανακατεύουμε το μήγμα με τα αυγά, το αλάτι, το πιπέρι και τον άνηθο ψιλοκομμένο. Προσθέτουμε το νερό και το αλεύρι για να γίνουν όλα μαζί χυλός. Με κουτάλι της σούπας ρίχνουμε λίγο-λίγο το χυλό σε καυτό λάδι, τηγανίζοντας και από τις δύο πλευρές μέχρι να ροδίσουν οι κροκέτες.

Photo Album

6 Αυγούστου 1960. Εκδρομή στην Αγνάντια. Αρχείο Αικατερίνης Κουφού-Αδαμοπούλου.

Η σελίδα αυτή είναι μια πρόσκληση-πρόκληση. Στείλτε μας φωτογραφίες από το οικογενειακό σας αρχείο, σε ενότητες (π.χ. σχολική ζωή, εκδρομές, σημαντικά γεγονότα της κοινωνικής και πνευματικής ζωής της πόλης). Οι φωτογραφίες γράφουν ιστορία. Το θέμα της επόμενης θα είναι “Μπάνια στη Θάλασσα”

Επιμέλεια: Π. Τσιακίρης

Άνοιξιάτικες εκδρομές

Η οικογένεια Τρύφωνα Αλεξιάδη σε πανηγύρι. Αρχείο Ζ. Αλεξιάδη.

Εργένικη εκδρομή, γύρω στο 1930. Αρχείο οικογένειας Κ. Σχίζογλου.

Εκδρομή στον Πλάτανο της Μάκρης (1/5/1960). Από αριστερά προς τα δεξιά Βασιλική και Άλεκος Καραγιαννίδης, η κόρη τους Εύα, Βικτώρια και Θεόδωρος Λέτσος, οι κόρες τους Ρίνα και Νότα, Λουΐζα (κόρη Καραγιαννίδη) και Γεώργιος Ιγνατιάδης και τα παιδιά τους Βασιλική, Ιωάννα και Άλεκος. Αρχείο Εύας Καραγιαννίδου.

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΚΑΙ ΨΥΧΑΓΩΓΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΙΤΩΝ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΣΥΓΓΡΟΥ 137 (5ος όροφος) - Τ.Κ. 171 21 Ν. ΣΜΥΡΝΗ - ΤΗΛ. 210 3215354